

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA HISTORIE

**ŽIVOTNÍ OSUDY ZPRAVODAJSKÉHO DŮSTOJNÍKA
A VOJENSKÉHO DIPLOMATA BRIGÁDNÍHO
GENERÁLA OLDŘICHA TICHÉHO (1898–1990)**

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Radim Staněk

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kreisinger

OLMOUC

2015

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně, na základě uvedených pramenů a literatury.

Radim Staněk

Chci poděkovat v první řadě vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Pavlu Kreisingerovi za jeho cenné rady, trpělivost, vždy vstřícný přístup a ochotu být mi nápomocen. Dále patří mé poděkování odborným pracovníkům všech archivů, které jsem během výzkumu navštívil, jež mi vždy pomohli zorientovat se ve studovaných materiálech. V neposlední řadě děkuji také své rodině za její podporu během mé badatelské práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Prameny a literatura	7
3. Mladá léta	15
3.1. Dětství	15
3.2. V rakousko-uherské armádě a ruských legiích (1916–1920)	16
4. Meziválečná kariéra (1920–1939)	24
4.1. Řadovým a štábním důstojníkem československé armády (1920–1932)	24
4.2. Důstojníkem pátrací skupiny 2. oddělení Hlavního štábu (1932–1937)	28
4.3. Vojenským atašé ve Švýcarsku (1937–1938)	39
5. Druhá světová válka (1939–1945)	51
5.1. Moravcova „jedenáctka“ – přesun do Velké Británie (1939)	51
5.2. Počátky ve Velké Británii (1939)	55
5.3. Ve Francii (1939–1940)	63
5.4. Zpět ve Velké Británii a konflikt s plk. Moravcem (1940–1941)	78
5.5. Styčným důstojníkem u nizozemské armády (1941–1942)	82
5.6. Důstojníkem Štábu pro vybudování československé branné moci (1942–1945)	85
5.7. Styčným důstojníkem u 3. americké armády a náčelníkem vojenské mise u amerických vojsk v Československu (1945)	91
6. Poválečná léta (1945–1990)	99
6.1. Vysokým důstojníkem československé armády (1945–1949)	99
6.2. Penzionování a následná perzekuce (1949–1951)	103
6.3. Život po propuštění a rehabilitace (1951–1990)	114
7. Závěr	126
Seznam pramenů a literatury	128
Seznam použitých zkratk	134
Resumé	136
Přílohy	137
Anotace	148

1. Úvod

Pokud se někoho zeptáme, zda slyšel o brigádním generálovi Oldřichu Tichém, nedostaneme v drtivé většině případů kladnou odpověď. Tuto neznalost však nelze nikomu zazlívat, neboť Oldřich Tichý skutečně prozatím není všeobecně známou osobností českých dějin. Předkládaná práce si klade jako jeden ze svých cílů přispět alespoň ke zmírnění onoho nedostatku a napomoci Oldřichu Tichému vystoupit z pomyslného stínu historie.

Oldřich Tichý je badatelsky velmi zajímavou osobností hned z několika důvodů. V první řadě jde o přitažlivost samotného tématu, což vyplývá z jednotlivých životních etap Tichého, ať se již jedná o jeho službu v československých legiích v Rusku, působení jako zpravodajského důstojníka či vojenského diplomata nebo také poválečné osudy, kdy dosáhl pozice vysokého vojenského činitele, aby se následně stal obětí perzekuce, za níž stál komunistický režim. Za druhé je možnost zpracování osudů Oldřicha Tichého atraktivní také proto, že se jimi dosud nikdo systematicky nezabýval. Tím se otevírá poměrně široké badatelské i autorské pole působnosti. Jako třetí důvod lze uvést aktuálnost tématu, protože Oldřich Tichý nepatří do příliš vzdálené minulosti. Byl to nejdéle žijící člen tzv. Moravcovy „jedenáctky“,¹ který zemřel v roce 1990.

Záměrem práce je tedy rekonstruovat životní osudy Oldřicha Tichého a vytvořit tak jeho ucelenou biografii. Pochopitelně nelze pojmout osobnost Tichého izolovaně. Je potřeba ji zasadit do celkového kontextu dané doby, čímž se z práce stane také sonda do určité historické problematiky, například československé zpravodajské služby v době meziválečné a v období druhé světové války, případně také vojenské diplomacie. Ostatně s Oldřichem Tichým lze pomyslně absolvovat určitou exkurzi celým dvacátým stoletím, což umožňují nejenom jeho životopisná data, ale také fakt, že jej přímo ovlivnily takřka všechny zásadní události české historie spadající do minulého století.

Pochopitelně se nabízela otázka, zda dosavadní absence odborného zájmu přímo o osobu Oldřicha Tichého nemá důvod v chybějící pramenné základně.

---

¹ Jednalo se o skupinu 11 zpravodajských důstojníků a jejich velitele, plk. gšt. Františka Moravce, kteří 14. března 1939 odletěli z Československa do Velké Británie v rámci tzv. operace „Transfer“. Viz dále.

Nicméně velmi brzy po zahájení výzkumu se ukázalo, že materiálů je v českých archivech uloženo poměrně velké množství.

Vzhledem k tomu, že se v případě této práce jedná v první řadě o biografii, ukázala se jako nejlepší možnost postupovat v popisu životních osudů Tichého chronologicky a nikoli například tematicky, což by sice také bylo možné, avšak pravděpodobně ne zcela praktické.

2. Prameny a literatura

Nejdůležitější zdroj informací pro badatelskou práci tvoří především archivní či jiné prameny. Na základě jejich pečlivé analýzy, vzájemné komparace a jejich srovnáním se sekundární literaturou, lze rekonstruovat životní osudy Oldřicha Tichého.

Pramenů, které se určitým způsobem dotýkají osoby generála Tichého, se do dnešních dní dochovalo poměrně hodně. Na prvním místě musí být zmíněny Tichého memoáry.² Nejedná se však o klasické paměti. Jde o Tichého poznámky a komentáře ke své činnosti zpravodajského důstojníka a vojenského diplomata a také jeho komentáře k publikaci svého nadřízeného, gen. Františka Moravce.³

Ostatní důležité prameny jsou deponovány v různých archivech. Nejprve je potřeba uvést materiály uložené ve Vojenském ústředním archivu – Správním archivu Armády České republiky v Olomouci (dále jen VÚA – SA AČR). Jedná se o fond *Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý*,⁴ jenž poskytuje základní informace o vojenské službě Tichého, ale rovněž poznatky ohledně jeho perzekuce ze strany komunistických orgánů či pokusů o rehabilitaci. Zde je potřeba zmínit kmenové listy, které poskytují nejzákladnější personální údaje. Ve stručné, avšak velmi přehledné, formě dokumentují vojenskou kariéru Oldřicha Tichého od roku 1916, kdy jako jednoroční dobrovolník narukoval do rakousko-uherské armády, až po přeložení do výslužby v roce 1949 a následnou degradaci z brigádního generála na vojína v záloze v roce 1950.⁵ Kmenové listy obsahují také vložku, která mapuje Tichého kariéru během druhé světové války.⁶

Dalším zajímavým pramenem je pak závěrečný posudek z kurzu pro vyšší velitele, jenž absolvoval na Vysoké škole vojenské a v němž je Tichý výtečně hodnocen. Ostatní materiály z VÚA – SA AČR vztahující se k osobě Oldřicha Tichého vznikly až po druhé světové válce. Z června roku 1949 pochází dekret, jímž byl Tichý k 1. srpnu 1949 přeložen do výslužby. Do roku 1949 je rovněž datován Základní osobní list obsahující nejen údaje o kariéře Tichého, ale také cenné

---

² TICHÝ, Oldřich: *Z paměti zpravodajce. Poznámky k činnosti 2. oddělení a ke knize gen. Frant. Moravce* (dále jen *Z paměti zpravodajce*). Historie a vojenství (dále jen HaV), 39, 1990, č. 4, s. 119–131; Týž: *Z paměti zpravodajce (II)*. HaV, 40, 1991, č. 1, s. 122–140.

³ MORAVEC, František: *Špion, jemuž nevěřili* (dále jen *Špion*). Praha 2014.

⁴ VÚA – SA AČR, fond (dále jen f.) Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý.

⁵ Poslední záznam v kmenových listech pochází z února 1951. VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list.

⁶ Tamtéž.

informace o rodině Tichého a jeho příbuzných. Poměrně velké množství materiálů uložených ve VÚA – SA AČR vypovídá o perzekuci Tichého komunistickým režimem. V této souvislosti lze zmínit například rozhodnutí Ministerstva národní obrany (dále jen MNO) o odnětí jeho hodnosti či různé posudky. Z dalších materiálů je nutné zmínit zejména materiály týkající se pokusů o rehabilitaci Oldřicha Tichého z let 1968/69 a 1991.⁷

Ve Vojenském ústředním archivu – Vojenském historickém archivu v Praze (dále jen VÚA – VHA) se nachází dokumenty týkající se rovněž Tichého vojenské kariéry. V rámci dalších personálních materiálů se oproti VÚA – SA AČR jedná především o sbírky *Kvalifikační listiny*⁸ a *Legionářský poslužný spis*.⁹ Co se týče jednotlivých kvalifikačních listin, včetně jejich prvopisů, čistopisů a zvláštních vložek, ty velmi podrobně mapují vojenskou kariéru Tichého. Jiným cenným zdrojem informací jsou výkazy a záznamy z vojenských studií a školení, která Oldřich Tichý absolvoval. Zmínit lze například kurz pro důstojníky v Učilišti pro pěchotní vojsko v Milovicích, absolvování měsíčního telegrafního kurzu, absolvování armádního plynového kurzu a také studium na Vysoké škole vojenské v Praze a na École Supérieure de Guerre v Paříži. Za zmínku stojí určitě také materiál Krajské vojenské správy (dále jen KVS) Praha, která vedla stručné záznamy o Oldřichu Tichém i nejrůznější agendu týkající se jeho osoby od roku 1949 až do jeho smrti v roce 1990. Přínosné informace poskytuje rovněž korespondence, kterou Oldřich Tichý adresoval KVS, v níž jí hlásil kupříkladu své léčebné pobyty, žádal o potvrzení o pobírání starobního důchodu, informoval o změnách zaměstnání či o smrti své manželky apod.

Pro práci mají obrovský význam dokumenty ze sbírky 37,¹⁰ které poskytují informace o Tichého činnosti zpravodajského důstojníka a umožňují nahlédnout do činnosti celé československé zpravodajské služby během druhé světové války. Naprosto stěžejní jsou v tomto smyslu dokumenty ze signatury týkající se radiostanice Karel,¹¹ která byla součástí pařížské expozitury československé zpravodajské služby.

---

⁷ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý.

⁸ Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv (dále jen VÚA – VHA), sbírka (dále jen sb.) Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý.

⁹ VÚA – VHA, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

¹⁰ VÚA – VHA, sb. 37 (Velitelství vojenské zpravodajské služby).

¹¹ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-153 (Radiostanice Karel).

Velký přínos představují rovněž materiály ze sbírky *Vojenské zpravodajství*,¹² která zahrnuje mimo jiné zejména dokumenty týkající se obnovování zpravodajské spolupráce s Francouzi záhy po přiletu československých zpravodajců do Londýna v březnu 1939 a také následného znovunavázání spolupráce se Švýcarskem. Lze předeslat, že na obojím se Oldřich Tichý významnou, v případě Švýcarska dokonce zásadní, měrou podílel.

Opomenuty by neměly zůstat ani archiválie uložené ve sbírce 20,¹³ které obsahují informace o Tichého další válečné činnosti.

Také v Národním archivu v Praze (dále jen NA) se nacházejí zajímavé materiály. Zmíněny musí být především fondy *Archiv Huberta Ripky*¹⁴ a *Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva*.¹⁵ Co se týče fondu *Archiv Huberta Ripky*, za zmínku stojí především dokumenty US Army – vstup na čs. území.¹⁶ Jedná se o materiály navrhující Tichého, tehdy v hodnosti plukovníka, spolu s JUDr. Ivo Ducháčkem jako spojky pro vojenské i civilní záležitosti u velitelství americké 3. armády, s níž také Tichý vstoupil po šestiletém exilu na československé území.

Ve fondu *Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva* je možno nalézt kupříkladu přihlášení o trvalém pobytu Tichého, žádost o vystavení nových dokladů k motorovému vozidlu, přihlášku do evidence motorových vozidel, výpis z rejstříku trestů a také zbrojní pas Tichého. Podstatné ovšem je, že žádost o vystavení nových dokladů k motorovému vozidlu a zbrojní pas obsahují také fotografie Oldřicha Tichého.

Pro období perzekuce Tichého po roce 1948, ale zároveň i pro dobu jeho působení v československé zpravodajské službě, mají zásadní význam materiály nacházející se v Archivu bezpečnostních složek v Praze (dále jen ABS). Konkrétně se jedná především o fond *H-342*¹⁷ obsahující materiály, které mapují průběh vyšetřování generála Tichého v roce 1950. Zde musí být uvedeny výslechové protokoly sepsané s Oldřichem Tichým a také různé posudky na něj. Výslechový protokol, zejména pak ten z 23. 2. 1950, bylo možné využít jako určitou základní kostru velké části diplomové práce, neboť Tichý v něm postupně popsal svou

---

¹² *VÚA – VHA*, sb. *Vojenské zpravodajství*.

¹³ *VÚA – VHA*, sb. 20 (Ministerstvo národní obrany Londýn).

¹⁴ NA, f. Archiv Huberta Ripky (dále jen AHR).

¹⁵ NA, f. Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva (dále jen PŘPII – EO).

¹⁶ NA, f. AHR, kart. 226, sign. 1-144 (US Army – vstup na čs. území).

¹⁷ *Archiv bezpečnostních složek* (dále jen ABS), f. H (Historický fond), a. č. H-342-1; ABS, f. H, a. č. H-342-2.

vojenskou kariéru od příchodu do zpravodajského oddělení až po své přeřazení do výslužby.¹⁸ Fond zahrnuje rovněž spisy, které obsahují informace o sledování Tichého, a to i po jeho propuštění z TNP Mírov v roce 1951.

StB vedla k osobě Oldřicha Tichého ještě svazek a. č. 641123 MV, který byl však zničen. Kromě toho byl Tichý rovněž evidovanou osobou k vyšetřovacímu spisu uloženému pod archivním číslem V-16757 MV. Tento spis byl registrován k osobě Marie Urbanové a byl rovněž zničen.

V ABS se také dochovaly materiály týkající se dcery Oldřicha Tichého Taťány Cihelkové. Jedná se o svazek a. č. 625312 MV vedený na krycí jméno „Klapková“.¹⁹ Svazek obsahuje velmi cenné a zajímavé materiály, z nichž na prvním místě stojí rozhodnutí o založení agenturního svazku na její osobu pod zmíněným krycím jménem.

Některé důležité informace poskytuje také fond 302 (*Hlavní správa vojenské kontrarozvědky*) a fond Z (*Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem Ministerstva vnitra*).

K problematice perzekuce Tichého komunisty by mohl být přínosný také osobní vězeňský spis Oldřicha Tichého, jenž měl být součástí fondu Správa sboru nápravné výchovy uloženého v NA. Bohužel se však osobní spisy osob zařazených do Táborů nucených prací (dále jen TNP) nedochovaly a není ani jasné, v jaké podobě byly vedeny. Ve zmíněném fondu jsou uloženy pouze evidenční karty osob uvězněných v TNP s datem narození od roku 1911.²⁰ Podařilo se dohledat pouze seznamy chovanců TNP Mírov, v nichž figuruje také jméno Oldřicha Tichého.²¹

Některé další archiválie, které se týkají Oldřicha Tichého, spravuje Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky (dále jen MÚA AV ČR). V tomto případě se jedná o archiválie, jež jsou součástí fondu *Edvard Beneš*.²² Práci s materiály z tohoto fondu komplikovaly jednak neúplnost signatur a také to, že se příslušné signatury vztahují k fondu 38, jenž vznikl vynětím částí archiválií z původního Benešova archivu Ministerstvem vnitra (dále jen MV) po roce 1948. V 80. letech byl „fond 38“ opětovně spojen s archivem Edvarda Beneše, avšak došlo bohužel k jeho rozmanipulování. Ve výsledku tak bylo zapotřebí prostudovat

---

¹⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950.

¹⁹ ABS, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV.

²⁰ NA, vyjádření PhDr. Aleny Šimánkové, 21. 3. 2014.

²¹ Tento seznam zmiňuje také Jiří Bílek ve svém článku *Tábor nucených prací Mírov*. BÍLEK, Jiří: *Tábor nucené práce Mírov* (dále jen *Tábor*). HaV, 47, 1998, č. 4, s. 91-116.

²² *Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky*, f. Edvard Beneš.

25 různých kartonů a spolehnout se na šťastnou náhodu, že se podaří nalézt přínosný materiál. Určitý materiál týkající se Tichého se sice podařilo ve zmíněném fondu dohledat, avšak ve většině případů se jednalo o stejné materiály, které obsahují výše zmíněné fondy v ABS, NA, popřípadě VÚA – VHA. Proto nakonec materiály z MÚA AV ČR v práci nebyly využity.

Autor každé práce odborného charakteru se musí vypořádat s dosavadním výzkumem daného tématu a příslušnou literaturou. Osobností generála Tichého se, jak již bylo zmíněno, dosud nikdo zevrubně nezabýval. Absence ucelené personální studie či monografie pojednávající konkrétně o Oldřichu Tichém však neznamena, že by dosud neexistovaly studie či statě alespoň částečně věnující se generálu Tichému. Některé publikace obsahují jeho medailony. Na prvním místě jde o práci Jiřího Šolce s názvem *Po boku prezidenta*,²³ jež obsahuje hned dva krátké medailonky, přičemž první se zaměřuje převážně na dobu meziválečnou a válečnou, druhý pak na dobu poválečnou.

Další medailon Oldřicha Tichého je součástí publikace Zlatice Zudové-Leškové nesoucí název *Zapomenutá elita*.²⁴ V tomto případě se jedná o ucelený biografický medailon. Kniha poskytuje zároveň základní komplexní poznatky k tématu československé vojenské diplomacie v letech 1938–1945.

Poněkud stručněji než v předešlém případě pojednává o generálu Tichém shrnutí základních informací z jeho života zařazené před první část jeho vzpomínek v časopise *Historie a vojenství*, konkrétně ve čtvrtém čísle z roku 1990. Autorem tohoto biografického úvodu je historik Jiří Valenta.²⁵

Nutno říct, že i přes stručnost a prezentaci pouze základních informací o generálu Tichém se kupříkladu medailonek v práci Jiřího Šolce neobešel bez faktografických nedostatků. Uvádí se v něm mimo jiné, že Tichý „byl 1. 8. 1948 penzionován.“²⁶ Ve skutečnosti však přeložení do výslužby přišlo až o rok později. Na tom se shodují oba dva další zmínění autoři, kteří Tichého životu věnovali větší prostor. Rozpor však panuje v tom, kdy k penzionování Oldřicha Tichého došlo. Zatímco v medailonku prezentovaném v *Historii a vojenství* se hovoří o jaru 1949,²⁷

---

²³ ŠOLC, Jiří: *Po boku prezidenta. Generál František Moravec a jeho zpravodajská služba ve světle archívních dokumentů* (dále jen *Po boku prezidenta*). Praha 2007, s. 110 a 169.

²⁴ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: *Zapomenutá elita. Českoslovenští vojenští diplomaté v letech 1938–1945* (dále jen *Zapomenutá elita*). Praha 2011, s. 240.

²⁵ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 119–120.

²⁶ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 169.

²⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 120.

v knize Zlatice Zudové-Leškové se dozvídáme, že Tichému „byla 1. 6. 1949 udělena dovolená a o dva měsíce později byl přeložen do výslužby.“²⁸ Citované sdělení vcelku jasně dokládá další z důvodů, proč by měla vzniknout práce poskytující správné faktografické informace o generálu Tichém. Je zvláštní, že medailonek generála Tichého zcela chybí v publikaci *Vojenské osobnosti československého odboje 1939-1945*.²⁹

Rovněž v rozsáhlé encyklopedické práci Alexe Maskalíka *Elita armády* uvádějící všechny muže, kteří v období 1918–1992 dosáhli generálské hodnosti, lze nalézt základní fakta o Tichého vojenské kariéře.³⁰

Opomenut by neměl zůstat ani stručný životopis Oldřicha Tichého, jehož autorem je Bernard Panuš, který se ovšem věnuje pouze Tichého účasti v první světové válce a jeho následnému působení v legiích.³¹

Všechny další práce věnující určitý prostor generálu Tichému již obsahují spíše konkrétní informace vztahující se k určité etapě služebního působení Tichého a slouží zejména k dotvoření celkového obrazu. Zřejmě nepřekvapí, že nejvíce je v tomto smyslu zastoupeno jeho působení v československé zpravodajské službě. Z větších prací syntetizujících československou zpravodajskou službu v období meziválečném a v době druhé světové války musí být zmíněny dvě publikace. Jednak jde o Šolcovu knihu *Po boku prezidenta*,³² která velmi zevrubně popisuje organizační členění i samotné fungování československé zpravodajské služby pod vedením Františka Moravce, a pak také práci, pod níž se podepsalo autorské trio Jan Gebhart, Jaroslav Koutek a Jan Kuklík a které nese název *Na frontách tajné války*.³³

---

²⁸ ZUDOVÁ–LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 241.

²⁹ LÁNÍK, Jaroslav a kol.: *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945*. Praha 2005.

³⁰ MASKALÍK, Alex: *Elita armády. Československá vojenská generalita 1918–1992* (dále jen *Elita armády*). Banská Bystrica 2012, s. 603.

³¹ PANUŠ, Bernard: *Tichý Oldřich*. In: <http://www.karelvasatko.cz/zivotopisy-legionaru/ruske-legie-/tichy-oldich> [cit. 18. 10. 2014].

³² ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*. I přes její nesporný přínos se musí k této publikaci přistupovat poněkud opatrně. Přestože se jedná o druhé, přepracované a rozšířené vydání, obsahuje, i když v menší míře než první vydání (ŠOLC, J.: *Ve službách prezidenta. Generál František Moravec ve světle archívních dokumentů*. Praha 1994.), některé faktografické chyby a nepřesnosti. Na nejzávažnější nedostatky prvního vydání upozornil v roce 1994 Stanislav Kokoška. Viz KOKOŠKA, Stanislav: *Moravcova zpravodajská služba bez legend?* HaV, 43, 1994, č. 6, s. 171–178.

³³ GEBHART, Jan – KOUTEK, Jaroslav – KUKLÍK, Jan: *Na frontách tajné války. Kapitoly z boje československého zpravodajství proti nacismu v letech 1938–1941* (dále jen *Na frontách*). Praha 1989.

Velký přínos představuje rovněž práce Jaroslava a Stanislava Kokoškových, *Spor o agenta A-54*.³⁴ Přestože se kniha zaobírá především osobou Paula Thümmela, agenta s označením A-54, jenž byl zejména v 60. letech značně glorifikován,³⁵ věnuje kniha v rámci dané tematiky určitý prostor i osobnosti generála Tichého, jenž se mimo jiné účastnil navázání vůbec prvního kontaktu s agentem A-54. Velký význam mají nejen zmínky o úloze Oldřicha Tichého při spolupráci s A-54, ale rovněž citace ústních vyjádření Tichého zachycených autory publikace v roce 1990.

Stranou zájmu nesmí zůstat ani práce s názvem *Brigádní generál Josef Bartík*,³⁶ jejímž autorem je Pavel Kreisinger. Kniha pojednává rovněž o zpravodajském důstojníkovi a kolegovi Oldřicha Tichého, generálu Bartíkovi. Vzhledem k velmi blízké profesní blízkosti obou mužů nalezneme i v publikaci Pavla Kreisingera hodnotné informace o generálu Tichém.

Odhlédne-li se od výše zmíněných publikací, zbývají ještě dílčí studie, opět především k tématu československé zpravodajské služby. Zmínit je zapotřebí stať Emila Strankmüllera *Československé ofenzivní zpravodajství od března 1939*,³⁷ dále studie Jaroslava Kokošky (Malíře) *Londýnská zpravodajská skupina plk. Moravce v předvečer druhé světové války*³⁸ a příspěvek Karla Straky *Obnova československo-francouzské zpravodajské kooperace mezi březnem a srpnem 1939*.³⁹

Z dalších prací věnujících se částečně i osudům Oldřicha Tichého musí být zmíněna stať Pavla Kreisingera *Rok 1941 v čs. vojenském zpravodajství*.⁴⁰ Část této studie pojednává o názorovém rozkolu Oldřicha Tichého a Františka Moravce, v důsledku čehož Tichý ukončil své působení u československé zpravodajské služby

---

³⁴ KOKOŠKA, Jaroslav – KOKOŠKA, Stanislav: *Spor o agenta A-54 . Kapitoly z dějin československé zpravodajské služby* (dále jen *Spor o agenta*). Praha 1994.

³⁵ VÍZ AMORT, Čestmír – JEDLIČKA, Ivan M.: *Tajemství vyzvědače A-54: Z neznámých aktů druhého oddělení* (dále jen *Tajemství vyzvědače*). Praha 1965; STRÖBINGER, Rudolf: *Stopa vede k Renému: Dokumentární reportáž*. Praha 1965.

³⁶ KREISINGER, Pavel: *Brigádní generál Josef Bartík. Zpravodajský důstojník a účastník prvního i druhého československého odboje* (dále jen *Brigádní generál*). Praha 2011.

³⁷ STRANKMÜLLER, Emil: *Československé ofenzivní zpravodajství od března 1939* (dále jen *Čs. ofenzivní zpravodajství*). Odboj a revoluce 1970, s. 189–229.

³⁸ KOKOŠKA (MALÍŘ), Jaroslav: *Londýnská zpravodajská skupina plk. Moravce v předvečer druhé světové války* (dále jen *Londýnská zpravodajská skupina*). HaV, 38, 1989, č. 4, s. 68–89.

³⁹ STRAKA, Karel: *Obnova československo-francouzské zpravodajské kooperace mezi březnem a srpnem 1939* (dále jen *Obnova*). In: <http://www.vhu.cz/obnova-ceskoslovensko-francouzske-zpravodajske-kooperace-mez-breznem-a-srpnem-1939/> [cit. 14. 2. 2015].

⁴⁰ KREISINGER, Pavel: *Rok 1941 v čs. vojenském zpravodajství. Personální krize v Moravcově zpravodajské „jedenáctce“* (dále jen *Rok 1941*). In: KUDRNA, Ladislav (ed.): *Válečný rok 1941 v československém domácím a zahraničním odboji. Sborník k mezinárodní konferenci*. Praha 2012, s. 11–19.

a začal vykonávat funkci styčného důstojníka u nizozemské armády ve Velké Británii.

Poválečné osudy generála Tichého sekundární literatura prakticky nepostihla. Pouze okrajově lze v tomto smyslu využít studii Věry Břachové s názvem *Destrukce důstojnického sboru čs. armády po únoru 1948*⁴¹ či článek Jiřího Bílka *Tábor nucené práce Mírov*.⁴² Zatímco v případě Jiřího Bílka je Oldřich Tichý zmíněn pouze ve výčtu vysokých důstojníků, kteří byli internováni v uvedeném táboře, ve studii Věry Břachové nefiguruje Tichého jméno vůbec a její přínos spočívá především ve shrnutí problematiky likvidace důstojnického sboru československé armády komunistickým režimem po roce 1948. Právě takovým způsobem skončila i vojenská kariéra Oldřicha Tichého.

---

⁴¹ BŘACHOVÁ, Věra: *Destrukce důstojnického sboru čs. armády po únoru 1948* (dále jen *Destrukce*). HaV, 41, 1992, č. 3, s. 109–127.

⁴² BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 91–116.

3. Mladá léta

3.1. Dětství

Oldřich Tichý se narodil dne 30. ledna 1898 ve východočeské obci Nechanice manželům Hynkovi Tichému, majiteli hostince v Sadové,⁴³ a Františce Tiché, rozené Matějovské. Oldřich měl ještě tři sourozence, avšak z archívních pramenů se zdá, že dospělosti se dožil pouze on a jeho setra Božena.⁴⁴ Oba rodiče byli české národnosti a s velkou pravděpodobností také katolíci, protože i v personálních materiálech Oldřicha Tichého se objevuje v příslušné kolonce vyznání římskokatolické.⁴⁵

Základní vzdělání získal malý Oldřich v Dohaličkách nedaleko rodných Nechanic, kde v letech 1903–1908 navštěvoval obecnou školu, na níž probíhala výuka v českém jazyce.⁴⁶ V dalším studiu pokračoval od roku 1908 na české reálce v Brně,⁴⁷ kde úspěšně složil 23. června 1915 maturitní zkoušku. Také zde probíhala výuka v českém jazyce, ale Oldřich Tichý se učil také němčině a francouzštině, přičemž, jak dokládají jeho pozdější personální materiály, francouzština mu šla lépe.⁴⁸ V budoucnu však nedostatky ve znalostech německého jazyka, vzhledem ke svému působení ve zpravodajské službě, pochopitelně dohnal, což ostatně dokládají poválečné záznamy.⁴⁹

Po střední škole začal tento 164 cm vysoký mladý muž s kaštanově hnědými vlasy, černým obočím, hnědýma očima a orlím nosem⁵⁰ studovat strojní inženýrství

---

⁴³ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 10. 1. 1950, s. 1; VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁴⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 10. 1. 1950; V osobní vložce nečíslovaného kmenového listu z období druhé světové války je v kolonce „nejbližší příbuzný“ uvedeno jméno a adresa Tichého sestry Boženy Tiché. VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Osobní vložka ke Kmenovému listu, 12. 3. 1940; V roce 1949 již s největší pravděpodobností byla jeho sestra po smrti, neboť kolonka v Základním osobním listu, kam měl Tichý uvést nacionále svých pokrevních žijících příbuzných, neobsahuje žádný záznam. VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Základní osobní list, 26. 5. 1949, s. 23.

⁴⁵ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁴⁶ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Přihláška pro důstojníky a rotmistry z povolání, 11. 5. 1946.

⁴⁷ II. česká státní reálka v Brně. V současnosti zní název školy Gymnázium, Brno, Křenová 36. Gymnázium, Brno, Křenová 36: *Historie školy*. In: <http://www.gymkren.cz/o-gymnaziu-krenova-brno/historie-skoly/> [cit. 18. 10. 2014].

⁴⁸ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁴⁹ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Základní osobní list, 26. 5. 1949, s. 5.

⁵⁰ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

na C. a k. české vysoké škole technické v Praze.⁵¹ Studia však přerušil již po dvou semestrech v květnu 1915, neboť do jeho života zasáhla první světová válka.⁵²

3.2. V rakousko-uherské armádě a ruských legiích (1916–1920)

Oldřich Tichý narukoval do rakousko-uherské armády při dobrovolném odvodu dne 10. května roku 1916 jako tzv. jednorochní dobrovolník. To v praxi znamenalo, že si měl odsloužit 12 měsíců činné služby a následně měl být po dobu 11 let zařazen v záloze.⁵³ „Jednorocháci“ se od ostatních vojáků odlišovali charakteristickou nášivkou na uniformě v podobě žluté pásky s černým pruhem. Jednorochními dobrovolníky se stávali studenti, popřípadě vzdělanější mladí muži, neboť pro tento druh vojenské služby bylo požadováno zpočátku minimálně úspěšné absolvování reálného gymnázia, později stačilo dosažení středoškolského vzdělání obecně.⁵⁴ V podstatě se jednalo o ekvivalent služby vysokoškoláků absolventů, s nimiž se po roční aktivní službě počítalo jako s důstojníky v záloze, čemuž také odpovídala jejich příprava.

Z badatelského hlediska se jako problematická jeví Tichého vojenská příslušnost v rakousko-uherské armádě. Zatímco z celé řady materiálů vyplývá, že byl Oldřich Tichý zařazen k pěšímu pluku č. 78,⁵⁵ podle jednoho z dokumentů by se mohlo jednat o pěší pluk č. 18.⁵⁶ K žádné z variant se nelze přiklonit s naprostou jistotou. Vlivem ne zcela jednoznačného provedení číslice 18 se mohlo stát, že při opisování údajů do ostatních dokumentů došlo k záměně za číslici 78. Příslušnost k pěšímu pluku č. 18 se může zdát pravděpodobnější zejména proto, že pluk měl posádku v Hradci Králové,⁵⁷ tj. nedaleko Tichého rodných Nechanic, a je tedy nasnadě, že by Oldřich Tichý zřejmě narukoval k vojenskému tělesu právě

⁵¹ Současné České vysoké učení technické. ČVUT v Praze: *Historie*. In: <http://www.cvut.cz/historie> [cit. 18. 10. 2014].

⁵² VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I; VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý.

⁵³ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁵⁴ PERNES, Jiří a kol. *Pod císařským praporem. Historie habsburské armády 1526–1918* (dále jen *Pod císařským praporem*). Praha 2003, s. 308.

⁵⁵ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list; VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922.

⁵⁶ VÚA – VHA, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý, č. j. 1110f.

⁵⁷ PERNES, J. a kol. *Pod císařským praporem*, s. 330.

do Hradce. Na druhou stranu, přestože byl pěší pluk č. 78 dislokován v uherském Osijeku, nelze zcela vyloučit Tichého zařazení u něj, ačkoli tento pluk nefiguruje mezi pluky doplňovanými z Čech.⁵⁸

Příslušnost k pluku č. 78 podporuje také fakt, že Tichý absolvoval pětíměsíční důstojnický kurs v důstojnické škole 13. armádního sboru v Rijece, která je od Osijeku vzdálena zhruba 330 kilometrů. Kurs probíhal od počátku června do konce října 1916.⁵⁹ Tichý jej s prospěchem absolvoval a byl povýšen na j. d. desátníka.⁶⁰ Posléze odjel, již v hodnosti četaře, ve funkci instruktora nováčků a zástupce velitele čtyř spolu se svým plukem na ruské bojiště. Zde upadl s největší pravděpodobností 4. srpna 1917 do ruského zajetí a následně skončil v zajateckém táboře v Darnici na předměstí Kyjeva.⁶¹ Zde se započala Tichého legionářská kariéra.

V zajateckém táboře strávil Oldřich Tichý tři měsíce a 20. listopadu 1917 se stále ještě v Darnici přihlásil do československého vojska. Následoval přesun do Žitomíru, kde byl Tichý zařazen dne 25. listopadu 1917 v hodnosti střelce do stavu 10. roty 1. československého záložního pluku, jenž byl součástí 1. československé Husitské střelecké divize.⁶² Vstup do československého vojska pro Tichého oproti řadě jeho předchůdců nepředstavoval tak komplikovanou záležitost. Po úspěchu Čechoslováků v bitvě u Zborova Rusové konečně umožnili neomezený nábor zajatců, a to i přímo ve frontovém pásmu. Díky tomu již z ústředního tábora v Darnici nebyli zajatci převáženi do dalekých zajateckých táborů hluboko uvnitř Ruska.⁶³ Ke vstupu do československého vojska mohla Tichého mimo jiné motivovat návštěva Tomáše Garrigua Masaryka v zajateckém táboře, který Masaryk navštívil někdy mezi 6. a 27. srpnem 1917. Při své návštěvě připomněl, že jediné místo Čechů je na straně Ruska, Francie, Anglie a Srbska, neboť právě spojenci mají demokratický program „samoopredělenije narodov“⁶⁴ a že také Češi chtějí svůj samostatný národ.⁶⁵

---

⁵⁸ PERNES, J. a kol. *Pod císařským praporem*, s. 330.

⁵⁹ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922; *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁶⁰ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922.

⁶¹ Podle některých dokumentů upadl Tichý do ruského zajetí „u Raranče“. *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Osobní výkaz, 1920.

⁶² *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922; *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁶³ KLÍPA, Bohumír – PICHlíK, Karel – ZABLOUDILOVÁ, Jitka: *Českoslovenští legionáři (1914–1920)* (dále jen *Českoslovenští legionáři*). Praha 1996, s. 105–106.

⁶⁴ Tamtéž, s. 107.

⁶⁵ Tamtéž, s. 107–108.

Poměrně záhy po svém zařazení k 1. československému záložnímu pluku, dne 14. prosince 1917, byl Tichý přidělen do plukovní poddůstojnické školy. Dvoutříměsíční poddůstojnický kurz s prospěchem absolvoval a 29. dubna 1918 se tak dočkal povýšení do hodnosti desátníka.⁶⁶ Časovou prodlevu si lze jednoduše vysvětlit, neboť Tichý se svou jednotkou pochopitelně prodělával bojové akce.

Nejprve se zúčastnil odchodu 1. československého záložního pluku z Žitomíru do Tambova a následných bojů u Bachmače s Němci.⁶⁷ Záložní pluk se začal na svůj odchod připravovat od 20. února 1918 v návaznosti na zprávy o postupujících německých jednotkách. Německá vojska začala znovu vyvíjet iniciativu a započala s obsazováním Ukrajiny s úmyslem přimět bolševiky k podepsání míru. Dne 23. února 1918 se 1. československý záložní pluk odebral z Žitomíru. Pluk směřoval do Borispolu, kde měl několik dní zůstat a počkat na další rozkazy. Vzhledem k tomu, že pluk žádné rozkazy nedostal, bylo rozhodnuto o odchodu z Borispolu. Pluk nakonec dorazil 7. března do Jagotína, kde na něj čekaly dva vlaky.⁶⁸

Vzhledem k tomu, že část pluku cestující ve druhém z vlaků se zapojila 10. března do bitvy u Bachmače, která probíhala ve dnech 8. – 13. března, lze usuzovat, že také Tichý jel se svou jednotkou ve druhém vlaku, neboť jeho poslužný legionářský spis dokládá účast v bojích u Bachmače. Přestože se ani jeden z vlaků neměl do boje zapojovat, rozhodl se velitel druhého vlaku pkpt. Kroutil pomoci na požádání 6. československému střeleckému „Hanáckému“ pluku, jehož slabému levému křídlu hrozilo v prostoru vesnice Peski, že jej Němci obejdou a přímo tak ohrozí železniční trať. Díky čelnímu útoku 6. pluku, jehož podpořil také III. prapor 1. záložního pluku, se nakonec podařilo přinutit Němce k ústupu. Do přímého boje tak z jednotek 1. záložního pluku zasáhl pouze III. prapor, jemuž velel ppor. Obrovec. Ze sestavy 1. záložního pluku bylo u Bachmače raněno 12 mužů, z nichž jeden později svým zraněním podlehl.⁶⁹

Po Bachmačské bitvě se československé jednotky chtěly přesunout do tichomořského přístavu Vladivostok a odtud následně do Francie, kde se měly zapojit do bojů proti Němcům na západní frontě. To ovšem předpokládalo nejprve

---

⁶⁶ VÚA – VHA, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ KRAUTSTENGL, Gustav: *Výtah z dějin Pěšího pluku 9 Karla Havlíčka Borovského. K 10. výročí bitvy u Buzuluku a k jubilejním slavnostem ve dnech 5. a 6. července 1928 (dále jen Výtah z dějin)*. Most 1928, s. 5.

⁶⁹ Tamtéž.

urazit tisíce kilometrů po Transsibiřské magistrále, nyní navíc zemí, v níž vypukla občanská válka.⁷⁰ Oba vlaky 1. záložního pluku se 15. března 1918 spojily v Elci, ovšem záhy opět došlo k jejich rozdělení. Znovu se obě části 1. záložního pluku setkaly v Platonovce, což byla malá stanice nedaleko od Tambova, cílového místa přesunu z Žitomíru. Nedaleko od Platonovky, ve městě Razskazov proběhla reorganizace pluku a doplnění zásob. Vlaky, v nichž se Tichého pluk přepravoval, vyrazily znovu na cestu 22. dubna 1918.⁷¹ Tentokrát již bohužel nelze z ničeho určit, v kterém z vlaků cestoval Oldřich Tichý.

Situace československých vojsk v Rusku se stávala čím dál komplikovanější. Již 3. března 1918 musela sovětská vláda vlivem německého ultimáta podepsat pro Rusko velmi nevýhodný a potupný Brestlitevský mír, který 17. března ratifikoval sjezd sovětů. Když se s plynoucím časem stále nenaplnovalo Leninovo očekávání revoluce v Německu, začali někteří členové vlády, jako například Lev Trockij, pomýšlet na možné spojenectví s Dohodou, a to na základě obnoveného nepřátelství s Německem. Situace sovětské vlády ovšem nebyla vůbec lehká. Brestlitevským mírem se zavázala k odzbrojení armády a k výměně zajatců. Do toho se však na sovětském území pohyboval ozbrojený armádní sbor, který se navíc prohlašoval za součást francouzské armády a který byl složen z rakousko-uherských zajatců.⁷²

Dne 23. a 24. března 1918 situaci projednávalo prezidium odbočky Československé národní rady. Členové, jimž citelně scházelo Masarykovo vedení, neboť ten již tou dobou cestoval přes Dálný východ a Japonsko do Spojených států, se snažili nalézt řešení. Někteří navrhovali, aby si českoslovenští vojáci vynutili cestu na východ do Vladivostoku násilím, což ovšem rezolutně odmítl náčelník štábu gen. Michail Diterichs. Namísto toho pokračovala jednání se sovětskými orgány a nakonec byla v Penze uzavřena dohoda s předsedou sovětu penzenské oblasti Kurajevem o částečném odzbrojení československého sboru.⁷³ Telegram jednoho z členů sovětské vlády, Josifa Stalina, tuto dohodu schválil. Sovětská vláda tak uznala československé požadavky na neprodlený pohyb vlakových transportů na východ do Vladivostoku a zaručila volný průjezd Ruskem i celou Sibiří a slíbila,

---

⁷⁰ KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 170.

⁷¹ KRAUTSTENGL, G.: *Výtah z dějin*, s. 5–6.

⁷² KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 143.

⁷³ FIC, Victor M.: *Československé legie v Rusku a boj za vznik Československa 1914–1918*. II. díl. *Bolševici a československé legie, počátek jejich ozbrojeného konfliktu, březen–květen 1918* (dále jen *Československé legie*. II. díl). Brno 2007, s. 35 a 53; KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 143–144.

že zůstanou zachovány organizace i jednota sboru. Bylo také zdůrazněno, že československý sbor se nepřesunuje jako bojová síla, a že si ponechá pouze malé množství zbraní, aby mohl chránit své vlaky před bandity.⁷⁴

Dohoda ovšem prakticky řešila pouze průjezd samotnou Penzou. Navíc poté, co se ve Vladivostoku vylodily první japonské oddíly, tj. vojáci Dohody, začali se představitelé sibiřských sovětů ještě více obávat přesunu ne zcela odzbrojených československých vlakových transportů a 21. dubna obdržely sibiřské sověty instrukce, že se československé oddíly nesmějí přepravovat na východ.⁷⁵

Začaly také vznikat různé provokace ze strany sovětů a rovněž přibývalo nejrůznějších incidentů komplikujících již tak složitou situaci československého vojska. Jako příklad lze uvést dobře známý čeljabinský incident. Na čeljabinském nádraží stál po určitou dobu vedle vlaku československých jednotek také vlak s ruskými uprchlíky, v jehož posledních třech vagonech se nacházeli také maďarští zajatci. Celou dobu panoval klid, avšak když začal vlak s uprchlíky 14. května vyjíždět z nádraží, vyhodil některý z maďarských zajatců z vozu kus železa, jenž zasáhl opodál stojícího československého vojáka. Ten utřil těžké poranění, upadl do bezvědomí a scházelo jen málo, aby se bezvládně neskutálel pod kola projíždějícího vlaku. Jeho spolubojovníci ihned zastavili vlak, mezi zajištěnými Maďary našli viníka a začali jej lynčovat. Všeobecnou bitku, která se rozpoutala, musela usměrnit až přivolaná československá stráž. Stráž složená z bolševiků nezasáhla a celý incident by nakonec skončil ihned po odjezdu Maďarů, avšak součástí místní roty internacionalistů byl také maďarský oddíl, který si jménem svého zástupce ve výboru čeljabinského sovětu vymohl vyšetření celé záležitosti a zásah proti Čechoslovákům. Když pak vyšetřující komise přikázala zadržet předvolanou zasahující československou stráž a jedno z delegátů vyslaných československým velením intervenovat ve prospěch členů stráže, obsadilo na tři tisíce československých vojáků Čeljabinsk, odzbrojilo několik bolševiků a zmocnilo se zbraní ve vojenském komisariátu. Čechoslováci nicméně proklamovali, že celá jejich akce není namířena proti sovětské vládě, ale má za cíl přimět sověty propustit zadržované československé vojáky. Velení navíc přislíbilo potrestat vojáky

---

⁷⁴ FIC, V. M.: *Československé legie*. II. díl, s. 52.

⁷⁵ KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 170.

zodpovědné za lynčování Maďara. Sověti poté, vědomi si toho, že Čechoslováci mají pod kontrolou celé město, ustoupili a zadržované vojáky propustili.⁷⁶

Především důstojníci a vojáci v transpotech rapidně ztráceli důvěru v sovětskou vládu, což způsoboval mimo jiné zejména zoufale pomalý průběh přesunu. Dne 20. května se v Čeljabinsku dohodli zástupci obou československých divizí s přítomnými členy odbočky Československé národní rady a veliteli jednotlivých ešalonů, které stály na čeljabinském nádraží o vytvoření Prozatímního výkonného výboru, jehož úkolem bude zajistit uvolnění cesty na východ. Výbor se skládal ze čtyř členů odbočky, čtyř zástupců mužstva a z velitelů 3., 4. a 7. pluku, kteří získali veškerou velitelskou pravomoc nad československými jednotkami nacházejícími se v prostoru mezi Penzou a Irkutskem.⁷⁷

To, že vyjednávat se sovětskou vládou již nemá smysl, se definitivně potvrdilo 23. května, kdy byl v Čeljabinsku zachycen telegram, který vyzýval sověty „k zadržení, odzbrojení a rozformování všech ešalonů a částí Čs. armádního sboru“.⁷⁸ K prvním vojenským srážkám se sověty pak došlo 24. května 1918 na čeljabinském úseku pplk. Sergeje Vojcechovského.⁷⁹

Do pravděpodobně nejobtížnější situace se dostala penzská skupina vojsk pod velením por. Stanislava Čečka tvořící zadní voj celého sboru. Bojů této skupiny se od 28. května 1918 v hodnosti desátníka účastnil také Oldřich Tichý.⁸⁰ Penzskou skupinu tvořilo celkem pět ešalonů 4. pluku, tři prapory 1. pluku, dva ešalony 2. záložního pluku, dále nově přihlášení dobrovolníci na penzských nádražích a ešalony 1. záložního pluku a 1. dělostřelecké brigády. Protivníkem jim byla sovětská posádka v Penze tvořená směsicí Lotyšů, českých a německých internacionalistů a Rusů čítající dohromady asi 3 800 mužů. Sověti byli mnohem lépe vyzbrojeni, zejména zbraněmi, které jim před tím odevzdaly československé jednotky, a k Penze, která se nacházela v blízkosti hlavních středisek vojenské moci, se navíc přibližovaly sovětské posily. Během 28. a 29. května obsadili českoslovenští vojáci, mezi nimi i příslušníci 1. záložního pluku, Penzu. Československé ztráty činily 30 padlých a okolo stovky raněných. Naproti tomu na sovětské straně se ztráty

---

⁷⁶ FIC, V. M.: *Československé legie*. II. díl, s. 261–262.

⁷⁷ Irkutsk představoval pomyslnou hranici, neboť jednotky, které se již nacházely východně od Irkutsku, mohly bezpečně dorazit do Vladivostoku. Tamtéž, s. 252; KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 174.

⁷⁸ FIC, V. M.: *Československé legie*. II. díl, s. 294.

⁷⁹ KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 176.

⁸⁰ *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

vyšplhaly na 200 mrtvých a 2 000 zajatých, zbytek se rozprchl. Následně se předvoji Čečkovy skupiny podařilo zmocnit mostu přes Volhu a do 3. června 1918 se celá skupina přepravila na levý východní břeh řeky.⁸¹

Z dalších bojů se Tichý prokazatelně zúčastnil dobytí Buzuluku 26. června 1918.⁸² Tichého Legionářský poslužný spis následně zmiňuje účast při tažení na povolžské frontě od 6. června do 3. listopadu 1918.⁸³ Během těchto vojenských akcí došlo v Tichého legionářské kariéře k několika změnám. Dne 5. července byl Tichý povýšen na četaře. Ještě v červenci pak došlo následkem utvoření čtyř nových rot v rámci 1. záložního pluku k přejmenování 10. roty, v níž byl Tichý zařazen, na 13. rotu. Během srpna se ovšem označení 13. roty opět změnilo na původní 10. a změn doznal i celý pluk. Dosavadní 1. záložní pluk byl spojen s 1. kurgánským pochodovým praporem a Samostatným davlekánským půlpraporem, čímž vzniklo nové bojové těleso, které dostalo označení 9. československý střelecký pluk Karla Havlíčka Borovského.⁸⁴ Ještě v roce 1918 se Tichý dočkal dalšího služebního postupu. V říjnu se stal jako důstojník-čekaatel velitelem jedné z čet 10. roty se zpětnou platností od 1. června 1918.⁸⁵ V listopadu byl Tichý přeřazen na týž úřad, ale do 1. roty.⁸⁶

Začátek roku 1919 znamenal pro Oldřicha Tichého další povýšení. Dne 6. ledna byl jmenován praporčíkem, čímž získal svou první důstojnickou hodnost. V březnu absolvoval služební cestu do Omsku a na přelomu června a července ještě jednu do Krasnojarsku.⁸⁷ Bohužel není známo, v jaké záležitosti obě služební cesty vykonal. Mezi 15. dubnem a 23. červnem se navíc zúčastnil tažení na tzv. Manské frontě, což byly boje v okolí magistrály, které měly umožnit průjezd transportů československých legionářů do Vladivostoku. Brzy po svém návratu z Krasnojarsku získal Tichý 7. července 1919 důstojnickou hodnost podporučíka.⁸⁸ Tentokrát ovšem nešlo o povýšení, ale o přejmenování, neboť Tichého dosavadní

---

⁸¹ KLÍPA, B. – PICHLÍK, K. – ZABLOUDILOVÁ, J.: *Českoslovenští legionáři*, s. 177; KRAUTSTENGL, G.: *Výtah z dějin*, s. 7.

⁸² *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁸³ Někdy je uváděno časové rozmezí 6. června až 31. října 1918. Tamtéž.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Legionářský poslužný spis připouští dvě data, kdy byl Tichý ustanoven velitelem čety, a to 9. nebo 10. října 1918. Tamtéž. Naproti tomu v Kmenových listech je uvedeno pouze datum 9. října 1918. Srovnej *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý; Kmenový list I. a II.

⁸⁶ *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

hodnost praporčík byla v československém vojsku už dříve plošně zrušena a postupně nahrazována hodností podporučík.⁸⁹ Rozkazem ze dne 23. července 1919 obdržel Oldřich Tichý své první vyznamenání, a to Řád sv. Jiří IV. stupně.⁹⁰ Bohužel z žádných dokumentů nelze vyčíst, za co konkrétně toto vyznamenání obdržel. V srpnu byl Tichý jmenován velitelem půlroty, tj. dvou čet, v 1. rotě.⁹¹

Mezi 15. lednem a 7. únorem 1920 se Tichý opět účastnil bojových akcí proti sovětským vojskům při odchodu III. střelecké divize z Kanska do Čeremchova. Dne 16. dubna opět povýšil, získal hodnost poručíka se zpětnou platností od 1. dubna. Hned na začátku června onemocněl, ale velmi záhy se uzdravil a konečně následovala cesta domů.⁹²

Dne 8. června 1920 Tichý odcestoval do Československa. Toho červnového dne se nalodil na loď *Protesilaus* a spolu s devětadvacátým transportem československých legionářů odplul z Vladivostoku do kanadského Vancouveru. Odtud se legionáři přesunuli po železnici do vojenského tábora *Valcartier* a poté do Halifaxu, kde nastoupili na loď *Minecahda*, na níž 18. června odpluli do Německa,⁹³ odkud pokračovali vlakem do vlasti. Po dvouměsíční cestě dorazili 4. srpna 1920 konečně do Československa.⁹⁴

---

⁸⁹ PANUŠ, B.: *Vojenské školství v čs. legiích*. In: <http://www.karelvasatko.cz/historie-ceskoslovenskych-legii/odborne-clanky/vseobecne-k-cs-legiim/vojenske-kolstvi-v-slegiich> [cit. 19. 11. 2014].

⁹⁰ *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

⁹³ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁹⁴ *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý.

4. Meziválečná kariéra (1920–1939)

4.1. Řadovým a štábním důstojníkem československé armády (1920–1932)

Poté, co se navrátil do vlasti, rozhodl se Oldřich Tichý i nadále zůstat v armádě. Služba v legiích mu byla počítána od 25. listopadu 1917 do 31. srpna 1920.⁹⁵ Po své aktivaci byl dne 5. září 1920 zařazen v hodnosti nadporučíka do kmenového počtu Pěšího pluku č. 9, k 1. náhradní rotě.⁹⁶ Pluk č. 9 byl vytvořen 11. října 1920 z 9. československého střeleckého pluku Karla Havlíčka Borovského v rámci unifikace československé branné moci, přičemž převzal po svém předchůdci také čestné jméno „Karla Havlíčka Borovského“. Velitelství sídlilo v Mostě a hierarchicky spadl pluk pod velitelství Druhé pěší brigády.⁹⁷

Také Oldřich Tichý sloužil zpočátku v Mostě a v prosinci 1920 byl přijat do kategorie důstojníků z povolání. Již během podzimu 1920 absolvoval instruktorský kurz na zemské vojenské škole v Chomutově. Tento kurz, jenž probíhal od 14. září do 9. října 1920, ukončil Tichý s prospěchem velmi dobrým.⁹⁸

Během roku 1921 došlo v Tichého vojenské kariéře k několika důležitým momentům. Na jaře 1921 obdržel Tichý hned dvě další vyznamenání, konkrétně mu byl v březnu udělen Československý válečný kříž a v dubnu Řád M. R. Štefánika „Sokol s mečí“, a to za udatnost v bojích a za zvláštní zásluhy na Sibiři. Léto roku 1921 pro něj znamenalo jednak přeřazení v rámci 9. pěšího pluku z 1. náhradní roty k 5. půlrotě a kromě toho také v pořadí již třetí vyznamenání, neboť dne 14. července 1921 Tichý získal Italský válečný záslužný kříž. K 1. listopadu 1921 byl pak Tichý povýšen do hodnosti kapitána.⁹⁹

Od 15. listopadu 1921 do 26. srpna 1922 studoval kpt. Tichý na École Spéciale Militaire, speciální vojenské škole pro pěchotu, ve francouzském Saint-

---

⁹⁵ Osobní výkaz Oldřicha Tichého, který je součástí jeho poslužného spisu, uvádí jako datum konce legionářské služby 1. září 1920. *VÚA – VHA*, sb. Legionářský poslužný spis, Oldřich Tichý, Osobní výkaz. Potvrzení z pozdější doby ale uvádí 31. srpen 1920. *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Potvrzení pro osobní oddělení MNO, příloha k požitkovému osobnímu výkazu, 31. 7. 1924.

⁹⁶ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

⁹⁷ FIEDLER, Jiří – SLUKA, Václav: *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920–1938* (dále jen *Encyklopedie branné moci*). Praha 2006, s. 488.

⁹⁸ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list, opis pro pododdělení; *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Formulář objasňující rozpory shledané při přezkušování obsahu části I. kvalifikačních listin, 5. června 1926.

⁹⁹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list II.

Cyru.¹⁰⁰ Přicházeli sem důstojníci z celé řady zemí, a tak bylo složení jednotlivých rot zformovaných ze studentů vpravdě internacionální. Nepochybně šlo o náročné studium, při němž se kladl velký důraz na rozšiřování teoretických znalostí, ale zároveň i na fyzickou přípravu a praktické činnosti. Běžný školní den začínal budíčkem ve čtvrt na šest a již v šest hodin ráno seděli žáci ve studovně hluboce ponořeni do knih. Během dne byli studenti nuceni přebíhat mezi různými místnostmi a v různou denní dobu museli absolvovat také rozličné fyzické aktivity počínaje vcelku běžným fyzickým cvičením, přes běh s překážkami přes příkopy, jízdu na koni, kopání zákopů a konče střelbou či šermem. Kromě studia vojenské teorie, taktické přípravy, geografie nebo topografie se zde studenti učili také cizím jazykům. Náročnost školních dní zmírňovala alespoň skutečnost, že zahraniční studenti mohli bydlet ve městě mimo kasárna. Atmosféru studia může pomoci dokreslit vzpomínka Ladislava Preiningera, který stejně jako Tichý školou v Saint-Cyru prošel: „Téměř celé dny strávíme ve studovně. Odpoledne jízda na koni v jízdárně. Klus, cval. Pak noční, či spíše večerní cvičení. Je zajímavé vidět důstojníky se zlatem zdobenými čepicemi v modrých plátěných hadrech, jak cvičí s puškami jako nováčci.“¹⁰¹

Nedlouho po návratu z Francie, dne 1. října 1922, byl Tichý přidělen jako instruktor a pobočník velitele informačních kurzů do Vojenského učiliště pro pěší vojsko v Milovicích.¹⁰² V Milovicích se také poprvé seznámil se svým budoucím spolupracovníkem v československé zpravodajské službě Františkem Fryčem, jenž v Milovicích rovněž působil jako instruktor.¹⁰³ Zde Tichý zúročil své zkušenosti z Francie, neboť po dobu čtyř let v Milovicích spolupracoval s francouzskou vojenskou misí.¹⁰⁴

V roce 1923 došlo k zásadní změně v osobním životě Oldřicha Tichého, neboť se v prosinci toho roku oženil s Karlou Cucovou.¹⁰⁵ Tichého manželka pocházela z rodiny Antonína a Karly Cucových. Její otec vlastnil v Lysé nad Labem obchod se střížním zbožím, v němž pracovala i mladá Karla.¹⁰⁶ O dva roky později,

---

¹⁰⁰ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922.

¹⁰¹ PREININGER, Ladislav: *Přísaha. Deníky francouzského legionáře 1913–1940*. Praha 2001, s. 316.

¹⁰² Zhruba ve stejné době byl Tichý označen za nadpočetného. Ta byla Tichému zrušena v roce 1926. VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

¹⁰³ ABS, f. 302, a. č. 302-57-2, Protokol sepsaný s brig. gen. Karlem Palečkem, 25. 11. 1949, s. 57.

¹⁰⁴ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 132.

¹⁰⁵ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922, doplněno v roce 1933.

¹⁰⁶ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Základní osobní list, 26. 5. 1949.

dne 2. ledna 1925, se jim narodila jediná dcera Taťána, celým jménem Taťána Marie Božena Tichá.¹⁰⁷

V srpnu 1926 začal Tichý působit jako výpomocný instruktor ve vyšších kurzech a během roku 1927 mu přibyla také funkce pobočníka velitele ve zmíněných kurzech.¹⁰⁸ Ještě v roce 1927, ke dni 2. července, nastoupil Tichý do I. ročníku Válečné školy¹⁰⁹ a 9. července dosáhl povýšení do hodnosti štábního kapitána. Jako student Válečné školy sbíral teoretické i praktické zkušenosti v různých učilištích a u různých zbraní.¹¹⁰

Již mezi 1. listopadem 1926 a 30. květnem 1927 prodělal Tichý v Milovicích tzv. ekvitační, tj. jezdecký výcvik pěchoty, a to s prospěchem velmi dobrým. Dne 30. října nastoupil v Praze do autokurzu, který s výborným prospěchem zakončil 15. prosince 1927. S výborným prospěchem absolvoval Tichý také armádní plynový kurz v Olomouci (3. ledna– 21. ledna 1928) a telegrafický kurz v Kutné Hoře (2. května – 2. června 1928).¹¹¹

Na základě výnosu MNO ze září 1928 se škpt. Tichý podruhé dostal ze studijních důvodů do Francie. Od 1. října 1928 se totiž stal posluchačem I. ročníku na École Supérieure de Guerre.¹¹² Dostat se na tuto prestižní vojenskou školu znamenalo poměrně velký úspěch, neboť na školu byli ročně přijímáni vždy pouze dva až čtyři českoslovenští důstojníci.¹¹³ Po úspěšném absolvování dvou ročníků na École Supérieure de Guerre s celkovým hodnocením „velmi dobrý“ se Tichý vrátil do vlasti. Vzhledem k tomu, že dosáhl vysokého vojenského vzdělání, byl předurčen k výkonu nejvyšších štábních či velitelských funkcí v armádě. Navíc mohl

---

¹⁰⁷ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

¹⁰⁸ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922, doplněno v roce 1933.

¹⁰⁹ Válečná škola vznikla na základě výnosu Ministerstva národní obrany dne 1. listopadu 1921 přejmenováním z Kursů pro výchovu důstojníků generálního štábu. Škola sídlila v Praze a podléhala přímo náčelníkovi Hlavního štábu branné moci. Dekretem prezidenta republiky zveřejněným MNO došlo 1. října 1934 k přejmenování školy na Vysokou školu válečnou. Během své existence školu absolvovalo celkem 361 domácích a 23 zahraničních studentů, kteří tak získali titul důstojník generálního štábu. FIEDLER, J. – SLUKA, V.: *Encyklopedie branné moci*, s. 667– 668.

¹¹⁰ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Prvopis kvalifikační listiny, 1922, doplněno v roce 1933; VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, část I, 1927.

¹¹¹ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, část I, 1927.

¹¹² Tamtéž; École Supérieure de Guerre byl vojenský vzdělávací ústav francouzské armády pro výchovu důstojníků generálního štábu. Škola vznikla v roce 1879, nacházela se ve Versailles a podléhala náčelníkovi État-Major Général francouzské armády. Tento ústav se stal vzorem pro výše zmíněnou Válečnou školu v Praze. Do podzimu roku 1938 francouzský ústav absolvovalo 45 československých důstojníků a generálů. FIEDLER, J. – SLUKA, V.: *Encyklopedie branné moci*, s. 205.

¹¹³ Tamtéž.

za zkratkou své hodnosti používat zkratku gšt., tj. „generálního štábu“.¹¹⁴ Oficiálně byl Tichý zařazen do skupiny důstojníků generálního štábu s účinností od 31. července 1930¹¹⁵ a pořadím od 1. dubna 1930.¹¹⁶

Do vojenského učiliště v Milovicích se Oldřich Tichý již nevrátil. Dne 30. září 1930 byl začleněn do kmenového počtu Zemského vojenského velitelství Bratislava a následující dva roky strávil na Slovensku. Na den přesně rok po svém zařazení v Bratislavě se Tichý dočkal zařazení u dalšího pěchotního útvaru, tentokrát u Pěšího pluku č. 17.¹¹⁷ Tento pluk vznikl v září roku 1920 přejmenováním ze 71. pěšího pluku domácího vojska, přičemž velitelství pluku se nacházelo v Trenčíně.¹¹⁸ V rámci pluku byl Tichý vtělen k 7. rotě. Zde strávil jeden rok.

Slovenské působiště se stalo poslední zastávkou před nástupem Oldřicha Tichého do druhého oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany, jinými slovy k tehdejší československé vojenské zpravodajské službě. Po celou dobu své vojenské služby řadového důstojníka lze v Tichého personálních materiálech nalézt vynikající hodnocení i pochvalná slova jeho velitelů. Svě povinnosti si vždy plnil příkladně, stupeň jeho kvalifikace byl označen za vynikající a jeho osobnost nesla následující charakteristiky: „Klidná, ustálená povaha, velmi jemný a citlivý, zdravě ctižádostivý a iniciativní. Má neobyčejně bystrý postřeh a jasný úsudek zvláště v taktických otázkách, velmi rychle se vžívá do situací a rozhoduje se rychle a správně. Velmi pilný, neúnavný a krajně svědomitý.“¹¹⁹

Za zmínku stojí, že v roce 1932 doporučovali jeho nadřízení Tichého případné další zařazení u třetího, tj. operačního oddělení Hlavního štábu branné moci.¹²⁰ K tomu však nikdy nedošlo.

---

¹¹⁴ HANZLÍK, František: *Voják. Příklad Oskara Pejši*. In: FASORA, Lukáš – HANUŠ, Jiří – MALÍŘ, Jiří – VYKOUPILOV, Libor (ed.): *Člověk na Moravě v první polovině 20. století*. Brno 2011, s. 292.

¹¹⁵ Ke stejnému datu byl také vymazán z evidence Pěšího pluku č. 9. *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list I.

¹¹⁶ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, část I, 1930.

¹¹⁷ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list II.

¹¹⁸ FIEDLER, J. – SLUKA, V.: *Encyklopedie branné moci*, s. 491–492.

¹¹⁹ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, část II, 1932.

¹²⁰ Tamtéž.

4.2. Důstojníkem pátrací skupiny 2. oddělení Hlavního štábu (1932–1937)

Na hlavní štáb Ministerstva národní obrany byl Tichý přidělen v červnu 1932. Na základě telegramu, který přišel na Zemské vojenské velitelství Bratislava, se měl Tichý dne 20. června 1932 hlásit na druhém oddělení Hlavního štábu, což bylo oddělení zpravodajské.¹²¹ Vnitřní strukturu druhého oddělení tvořily v této době skupiny studijní, pátrací, zahraniční, všeobecná a pomocný úřad. V čele oddělení stál od roku 1927 brig. gen. JUDr. Vladimír Chalupa. V tomto organizačním členění vydrželo druhé oddělení do roku 1933, kdy se pátrací skupina rozdělila na výzvědnou sekci (P–1) v čele s pplk. gšt. Františkem Dastychem a na sekci obrannou (P–2), kterou vedl mjr. František Jandera.¹²² Mjr. Jandera byl značně problematickou osobností, a to zejména pro svůj kladný vztah k alkoholu. Oldřich Tichý jej charakterizoval takto: „Pokud jsem ho poznal, dělal na mne dojem bohéma, rád pil, opíjel se, takže [to] někdy na něm bylo vidět v kanceláři, že nebyl střízlivý. Dopustil se malversace¹²³ v pokladně a z oddělení byl odstraněn.“¹²⁴

Oldřich Tichý byl zařazen k pátrací skupině. V době, kdy nastoupil službu u druhého oddělení hlavního štábu, sdělil mu plk. Mojmír Soukup, přednosta pátrací skupiny, že činnost oddělení je již dobře rozvinuta vůči Maďarsku a Rakousku, avšak prozatím zaostává zpravodajská činnost vůči Německu.¹²⁵

Snahy zakotvit zpravodajskou činnost namířenou proti Německu charakterizovalo do roku 1934 především úsilí získat agenty. Za vhodné agenturní pracovníky považovala československá zpravodajská služba muže a ženy, u nichž se prokázal odpor vůči režimu ve vlastní zemi. Tento odpor mohl být podmíněn politickými, národnostními, náboženskými i sociálními příčinami, provázely jej také sympatie k Československu a ochota ke zpravodajské spolupráci. Osob, které samy československé rozvědce nabídly spolupráci, bylo velice málo. Mnohem větší skupinu tvořili lidé, u nichž existoval relevantní předpoklad, že se nechají v důsledku svých nepříznivých životních podmínek, popřípadě vzhledem k svému charakteru, pro agenturní činnost získat za peníze.¹²⁶

---

¹²¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 2; *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k prvopisu kvalifikační listiny, 1932.

¹²² ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 27.

¹²³ Zpronevěra.

¹²⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 8.

¹²⁵ Tamtéž, s. 16.

¹²⁶ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 30.

V této souvislosti musí být zmíněna akce „Hrdlořez“. Tento projekt na získávání agentů se realizoval prostřednictvím makléřské kanceláře, tzv. „Bankhausu D“,¹²⁷ nacházejícího se v Podmoklech v Děčíně. Jeden z makléřů, Franz Dobianer,¹²⁸ jenž působil v Berlíně a pro československou zpravodajskou službu pracoval již od roku 1931, poskytoval lidem, kteří se ocitli v zorném poli československé rozvědky jako potenciálně vytipovaní spolupracovníci, finanční půjčky. Vše probíhalo na legální bázi, avšak půjčky poskytoval makléř příslušným osobám tak, aby se tyto dostaly časem do finanční tísně. Záměrem bylo následně jejich situace využít a přimět je prostřednictvím jejich vzniklých obtíží ke spolupráci, tj. k agenturní činnosti ve prospěch Československa.¹²⁹ Přestože průběh celé akce nebyl zdaleka bezproblémový, neboť jeden nadporučík ve Flensburgu celou záležitost ohlásil a německé orgány následně začaly omezovat a zakazovat inzeráty s nabídkami půjček,¹³⁰ nelze ji považovat za neúspěšnou. Za čtyři roky fungování kanceláře se podařilo pro spolupráci získat asi 25 příslušníků německé armády, z nichž tři měli důstojnickou hodnost, dále dva příslušníky říšské pasové a celní kontroly, pět policistů a pět četníků. Kromě toho získala kancelář okolo stovky lidí z civilního sektoru a v Berlíně pro československé zpravodajce díky „Bankhausu D“ pracovala soukromá detektivní kancelář.¹³¹ Akce „Hrdlořez“ je zajímavá ještě z jednoho hlediska. Vila, v níž Dobianer¹³² bydlel, se nacházela v těsné blízkosti železniční trati vedoucí přes německou hranici do Podmokel. Agenti, kteří po této trati přijížděli, mohli vyházet okny z vlaku zprávy do zahrady patřící vile a úspěšně se tak mohli vyhnout odhalení při celní kontrole, neboť ta se prováděla až v Podmoklech.¹³³ Německý název města Podmokly – Bodenbach – navíc u celé řady německých zákazníků, kteří se mnohdy příliš nevyznali v topografii Československa, navozoval dojem, že se jedná stále o říšské území, což prohlubovalo jejich důvěru.¹³⁴

---

¹²⁷ FÁREK, František: *Stopy mizí v archivu* (dále jen *Stopy mizí*). Praha 1975, s. 115.

¹²⁸ KOKOŠKA, Stanislav: *Než vypukla válka. Němci ve službách čs. zpravodajské služby v letech 1935-1939* (dále jen *Než vypukla válka*). In: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2007/4/nez-vypukla-valka/> [cit. 30. 1. 2015].

¹²⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 16.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ FÁREK, F. *Stopy mizí*, s. 116.

¹³² František Fárek jej uvádí pod jménem František Daubner. Tamtéž, s. 110.

¹³³ ABS, f. Z, a. č. Z-6-314-1, Zpráva pro ministra Rudolfa Baráka o činnosti československé zpravodajské služby v letech 1920–1945 vypracovaná I. zvláštním odborem Ministerstva vnitra, 22. 12. 1957, s. 3.

¹³⁴ FÁREK, F.: *Stopy mizí*, s. 115.

Z dalších možností, jak získávat agenty pro spolupráci, se uvažovalo také o využití kokainu. Sám Oldřich Tichý, podle svého mínění, absolvoval nejméně dvě schůzky s člověkem, na nějž jeho nadřízeného plk. Soukupa upozornila jistá dáma. Věděla o jednom ze svých známých, že pašuje kokain, a upozornila na něj právě plk. Soukupa s tím, zda by se toho nedalo využít. Tichý se s dotyčným „známým“ sešel dvakrát v pražské kavárně *Fénix*, kde mu dotyčný potvrdil, že je ve spojení se známými v Německu a skutečně pašuje kokain. Vysvětlil Tichému, jak funguje psychologie narkomana závislého na kokainu, že totiž dotyčný, za předpokladu že drogu postrádá, udělá vše pro to, aby ji získal. Na dotaz Tichého, zda by mohl v Německu získávat osoby, jimž obstarával kokain, pro účely československé zpravodajské služby, reagoval kladně. Z celého plánu ovšem nakonec sešlo, neboť dotyčný člověk se již nikdy nedostavil na další schůzku.¹³⁵

Pro druhé oddělení pracovala pochopitelně celá řada agentů. Pro příklad bude uvedeno alespoň několik z nich, které výslovně Oldřich Tichý zmínil po válce. Pro druhé oddělení hlavního štábu pracoval kupříkladu agent Spiess. Šlo o agenta plk. Soukupa, jenž byl zaměstnán na Ministerstvu letectví v Berlíně a dodával přirozeně zejména zprávy z oboru letectví. Mimo jiné poskytl druhému oddělení informace, na základě nichž si českoslovenští zpravodajci poprvé mohli udělat představu o organizaci německého letectva a o existenci střežných bombardérů. Se Spiessem jednal přímo plk. Soukup, přičemž Tichý se těchto jednání mnohdy účastnil a jednou také vezl Spiessovi do švýcarského Curychu peníze. Agent Spiess se však v roce 1934/1935 odmítl. Podle sdělení plk. Soukupa jej Němci odhalili a odsoudili k trestu smrti.¹³⁶ Ve stejném duchu se o konci agenta Speisseho vyjádřil také Tichého kolega z druhého oddělení František Fryč.¹³⁷

Není jasné, o jakého agenta vlastně šlo. Jaroslav Koutek v jedné ze svých prací uvedl, že jakýsi Spies byl agentem s označením A- 51.¹³⁸ O agentovi A- 51 obšírněji pojednal publicista Karel Pacner.¹³⁹ Podle něj šlo o německého důstojníka, jenž v polovině třicátých let nabídl své služby druhému oddělení. Poskytoval cenné informace týkající se mimo jiné stavby obranných bunkerů v Bavorsku a také informace ze západních hranic. Díky některým údajům, které

---

¹³⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 16.

¹³⁶ Tamtéž, s. 17.

¹³⁷ ABS, f. 302, a. č. 302-73-1, Protokol sepsaný s plk. v. v. Františkem Fryčem, 3. 1. 1950, s. 27.

¹³⁸ KOUTEK, Jaroslav: *Tichá fronta*. Praha 1985, s. 18.

¹³⁹ PACNER, Karel: *Československo ve zvláštních službách: pohledy do historie československých výzvědných služeb 1914–1989*. I. díl. 1914–1939. Praha 2002, s. 343.

A-51 dodal, mohli Francouzi odhalit a pochyťat mnoho německých agentů, kteří se zajímali o systém jejich opevnění na tzv. Maginotově linii. Také Prahu upozornil na několik důležitých agentů, avšak Československým zpravodajcům se nikdy nepodařilo zjistit, kdo jim vlastně prokazoval tak dobré služby. Předpokládali, že šlo o nějakého antinacistu z říšskoněmecké vojenské rozvědky, Abwehru. To, jak agenta A-51 vylíčil Karel Pacner, evokuje snahu postavit tohoto agenta na úroveň mnohem slavnějším agentu A-54 a glorifikovat A-51 podobně, jako to v případě A-54 udělali Čestmír Amort a Ivan Jedlička.¹⁴⁰ Jaroslav a Stanislav Kokoškovi uvedli, že na počátku pátrací akce proti Edmundu Kalmárovi¹⁴¹ stála „zpráva důstojníka Abwehru ze ženijního štábu číslo 16 ve Weidenu.“¹⁴² Tento důstojník pracoval nejprve pro pplk. gšt. Václava Kopačku a později pro mjr. gšt. Emila Strankmüllera.¹⁴³ Autoři sami sice zmíněného agenta neoznačili šifrou A-51, avšak s velkou pravděpodobností se jedná o stejnou osobu, o níž se zmínil Jiří Plachý, když uvedl, že dne 2. února 1938 byl zadržen Edmund Kalmár, k jehož zadržení přispěla s největší pravděpodobností zpráva agenta A-51.¹⁴⁴ Pro úplnost lze dodat, že Zlatica Zudová-Lešková uvedla pod zkratkou A-51 jméno Ing. Andrej Engel, přičemž toto jméno mu bylo v roce 1946 změněno na Andrej Sokol.¹⁴⁵

Z dalších agentů, na které si Oldřich Tichý po válce vzpomněl, by měl být zmíněn mjr. František Pokorný. Vzhledem k tomu, že měl za manželku říšskou Němku, hraběnkou von Arnim¹⁴⁶ a měl styky s německými průmyslovými kruhy, byl nasazen v Německu jako průmyslový špión.¹⁴⁷ V době příchodu Tichého na druhé oddělení již ovšem z agenturního hlediska dosluhoval.¹⁴⁸ Podle vyjádření Františka Fryče dodával i falešné zprávy, což mělo za následek jeho odhalení a poté zproštění služeb pro druhé oddělení. Mimo to také Pokorný obchodoval se zbraněmi a Fryč se o něm vyjádřil v tom smyslu, že šlo spíše o „náhončího, nežli agenta“ a za jediný

---

¹⁴⁰ AMORT, Č. – JEDLIČKA, I. M.: *Tajemství vyzvědače*.

¹⁴¹ Kpt. gšt. Edmund Kalmár byl československý důstojník maďarské národnosti, jenž zpravodajsky pracoval pro Třetí říši. Podrobně k jeho případu např. KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 47–51; KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 103–104; PLACHÝ, Jiří: *Hrdelní procesy u pražského Divisního soudu v letech 1937–1938* (dále jen *Hrdelní procesy*). In: *Historica Pragensia: historický sborník Muzea hlavního města Prahy*, 2, 2005, s. 170–175.

¹⁴² KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 104.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ PLACHÝ, Jiří: *Hrdelní procesy*, s. 170.

¹⁴⁵ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 279.

¹⁴⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 125.

¹⁴⁷ ABS, f. 302, a. č. 302-73-1, Protokol sepsaný s plk. v. v. Františkem Fryčem, 3. 1. 1950, s. 27–28.

¹⁴⁸ Jeho činnost definitivně ustala s odchodem plk. Soukupa. ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 17.

přínos jeho agenturní práce lze považovat získání výše zmíněného Spieseho pro spolupráci s druhým oddělením.¹⁴⁹

Opomenuti by neměli zůstat ani Ing. Karel Staller,¹⁵⁰ ředitel Zbrojovky Brno, jenž dodával informace o činnosti Habsburků. Habsburkové nepatřili mezi hlavní zájmové cíle druhého oddělení, ovšem, jak poznamenal Oldřich Tichý, zprávy o nich byly určitým „hobby“ plk. Soukupa.¹⁵¹ Dále lze zmínit paní Hrdílkovou, manželku průmyslníka a také slečnu Rývovou, redaktorku Lidových novin, kterou plk. Soukup nazýval „Madonou spacích vagonů“.¹⁵² O jisté paní Rivové se hovoří také v úředním záznamu HSOBZ,¹⁵³ a to jako o sekretářce plk. Soukupa.¹⁵⁴ Zůstává otázkou, zda slečna Rývová a paní Rivová jsou jedna a tatáž osoba. Zmíněnou paní Rivovou po německé okupaci Československa zadrželi a vyslýchali Němci. Ve své výpovědi se snažila chránit plk. Soukupa a vzbuzovala podezření, že s ním měla poměr.¹⁵⁵ Vzhledem k výše zmíněnému označení slečny Rývové jako „Madony spacích vagonů“ mohla by slečna Rývová i paní Rivová skutečně být jedna osoba.

Dále stojí za zmínku Otto Strasser. Jmenovaný měl zastávat funkci policejního ředitele v Opolí a patřil k lidem, kteří byli skálopevně přesvědčeni, že Hitlerův režim v Německu vydrží pouze několik málo měsíců.¹⁵⁶ V případě Otto Strassera je otázkou, zda se jedná o shodu jmen anebo snad nepřesnou informaci, kterou Oldřich Tichý uvedl. Otto Strasser bylo totiž také jméno vůdce tzv. Černé fronty. Šlo o bývalého Hitlerova stoupence v rámci NSDAP, který se však s Hitlerem ještě před rokem 1933 názorově rozešel, emigroval do Československa a v Praze založil opoziční hnutí s názvem Černý fronta. Výzvědná síť stoupenců Černé fronty,

---

¹⁴⁹ ABS, f. 302, a. č. 302-73-1, Protokol sepsaný s plk. v. v. Františkem Fryčem, 3. 1. 1950, s. 27–28.

¹⁵⁰ Ještě než se stal Ing. Karel Staller ředitelem brněnské Zbrojovky, podílel se na zkonstruování slavného československého lehkého kulometu Bren. V meziválečném období spolupracoval s československou zpravodajskou službou. Během druhé světové války se udržel ve vedení podniku a přes velké nebezpečí začal spolupracovat s vojenským odbojem v Protektorátě. Po únoru 1948 musel v tajnosti opustit Československo, aby unikl komunistické perzekuci. Podrobně o osudech Karla Stallera pojednal Martin Krčál. Viz KRČÁL, Martin: *Karel Staller. Život s dvojitou tváří. Činnost generálního ředitelství Zbrojovky Brno za okupace*. Praha 2012.

¹⁵¹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 124.

¹⁵² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 18.

¹⁵³ Hlavní správa obranného zpravodajství. Šlo o vojenskou zpravodajskou službu, která původně vznikla u 1. československého armádního sboru v Sovětském svazu a později působila také jako součást Československé armády. Podrobněji k této problematice např. KUDRNA, Ladislav: *Vojenské obranné zpravodajství (1945–1950). Vývoj, organizační struktury, personální obsazení*. Paměť a dějiny, 3, 2008, č. 1, s. 76–89.

¹⁵⁴ ABS, f. 302, a. č. 302-1-346, Úřední záznam HSOBZ – výtah z hlášení agenta 54 (z 2. odd. hl. št.), 4. 4. 1946, s. 6.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 18.

jež na základě pokynů Otto Strassera pracovala pro československou zpravodajskou službu, byla pak v srpnu roku 1937 v Berlíně zlikvidována.¹⁵⁷

Hlavním maďarským agentem, s nímž spolupracoval československý vojenský atašé v Budapešti mjr. gšt. Jan Heřman¹⁵⁸ a později mjr. gšt. Bohumil Klein,¹⁵⁹ byl „Zoltán“. Právě on v dřívějších dobách podle sdělení oddělení dodal kompletní materiálový podklad pro zprávy o Maďarsku. Dodával zprávy jak vojenského, tak i politického charakteru. Kromě toho mělo druhé oddělení k dispozici několik menších agentů, kteří dodávali zprávy běžného rázu.¹⁶⁰

Důležité vojenské zprávy dodával druhému oddělení mjr. „Adi“ z Innsbrucku. S tímto agentem se Tichý setkal osobně ještě za přítomnosti škpt. Františka Fryče, a to ve Švýcarsku. Hlavním účelem setkání bylo upozornit „Adiho“ na jeho značně nerozvážené chování, co se týče žen a pití, a především přimět jej, aby ještě intenzivněji podával zprávy jednak o rakouské armádě jako takové a rovněž o pronikání nacismu do ní i do Rakouska obecně.¹⁶¹

Rok 1934 znamenal pro zpravodajské oddělení dobu změn. S přelomem roku 1933 a 1934 do funkce přednosta druhého oddělení nastoupil po odchodu gen. Chalupy do penze plk. gšt. Šimon Drgač, v jehož osobě získalo oddělení poprvé přednostu, jenž disponoval vojenským vysokoškolským vzděláním. Přestože ve funkci přednosta nezůstal dlouho, stál právě on u zrodu moderní funkční a organizační podoby druhého oddělení, která nedoznala zásadních změn, vyjma personálních, prakticky až do druhé půle třicátých let.¹⁶²

K další důležité personální změně došlo na podzim roku 1934. Dne 30. září nastoupil do zpravodajského oddělení pplk. gšt. František Moravec.¹⁶³ Kolem okolností jmenování pplk. Moravce přednostou pátrací skupiny panuje celá řada nejasností. Jeho kvalifikační záznam je v tomto směru příliš stručný a nevypovídá o žádných detailech. Naproti tomu samotný Moravec ke svému nástupu k druhému oddělení uvedl, že „přidělení se neobešlo bez intrik a oddalování“.¹⁶⁴ Není vyloučeno, že svou roli sehrály politické tlaky ve smyslu protekce a prosazování zájmů agrární strany. Přestože takové vlivy nejsou doloženy, nelze je ani

---

¹⁵⁷ KOKOŠKA, S.: *Než vypukla válka*.

¹⁵⁸ Úřad zastával od ledna 1932 do září 1937. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 31.

¹⁵⁹ Úřad zastával od září 1937 do konce dubna 1939. Tamtéž.

¹⁶⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 19.

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 27.

¹⁶³ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 36.

¹⁶⁴ MORAVEC, František: *Špion, jemuž nevěřili*. Praha 1990, s. 21.

jednoznačně vyvrátit a mohly být skryty kupříkladu v rozhodnutích náčelníka generálního štábu, popřípadě jiných generálů s větším vlivem.¹⁶⁵ Podle Oldřicha Tichého dopomohla Moravcovi dostat se ke druhému oddělení kauza gen. Lva Prchaly. Moravec nahlásil přednostovi druhého oddělení plk. Drgáčovi své podezření, že gen. Prchala, tehdejší podnáčelník Hlavního štábu, je agentem, který pracuje pro Německo. Vzhledem k vysoké funkci gen. Prchaly způsobilo tak závažné obvinění velký poprask. Aby se celá záležitost mohla prošetřit co nejtajněji a v co největší tichosti, byl pplk. Moravec přemístěn k Hlavnímu štábu. Velmi brzy se ukázalo, že oním agentem není gen. Prchala, ale jistý truhlářský dělník. Pplk. Moravec ovšem už u Hlavního štábu zůstal.¹⁶⁶

Dá se říct, že mezi Tichým a Moravcem od samého počátku nepanovaly příliš dobré vztahy. To je zapotřebí mít na paměti, neboť jejich názorové a charakterové neshody vyvrcholí v roce 1941 odchodem Oldřicha Tichého od československých zpravodajců. Do toho okamžiku však v roce 1934 zbývalo ještě relativně mnoho času. Oldřich Tichý hodnotil Františka Moravce následovně: „Vzdělaný, inteligentní, výborný organizátor, výborný zpravodajsky, neobyčejně pracovitý a schopný, nadaný, bystrý. Byl však chorobně ješitný, otázky prestižní převyšovaly vše ostatní, arogantní, mnohdy obhroublý, roditel intrikán. Jednou se sám o sobě vyjádřil v mé přítomnosti, že je šedou eminencí.“¹⁶⁷

Společnou koexistenci s Moravcem u druhého oddělení lze demonstrovat na konkrétním příkladu. Tichý ji popsal takto: „Mě neměl rád. Žili jsme vedle sebe jako pes a kočka. Pplk. gšt. Havlovi¹⁶⁸ řekl při příchodu do hlavního štábu, že se bude snažit, aby mě dostal z oddělení. [...] Každý důstojník generálního štábu si musel odbýt velení jednotky. Moravec měl jít na prapor. Drgáč si mě přímo osobně zavolal a sdělil mně uvedený fakt s tím, že počítá se mnou na jeho (Moravcovo) místo. Za několik dní mně Moravec velmi nepříjemně vytkl, jak to, že jsem byl u přednosta oddělení a nehlásil jsem mu to. Odbyl jsem ho, že nemám co říkat o tom, když si mě přednosta oddělení osobně zavolá a důvěrně se mnou mluví.“¹⁶⁹ Moravcovu poněkud přehnanou reakci lze pochopit, neboť

---

¹⁶⁵ Detailněji k této problematice ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 46–48.

¹⁶⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 119–120.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 122.

¹⁶⁸ Mezi lety 1933 a 1939 zastával post přednosta skupiny A (studijní) zpravodajského oddělení Hlavního štábu. Zejména v poválečné době patřil k zarytým odpůrcům a kritikům Františka Moravce. MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 216; ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 49.

¹⁶⁹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 122.

zmíněná vojenská praxe mu skutečně chyběla. Praxe ve velení praporu pěchoty nebo dělostřeleckého oddílu, popřípadě korouhve jezdeckva byla jednou z podmínek povýšení kandidáta do hodnosti plukovníka. Nejvyšší vojenskou jednotkou, která spadala pod Moravcovo velení, byla pěší rota či poddůstojnická škola, což ovšem řádově stálo na stejné úrovni.¹⁷⁰ Sluší se poznamenat, že nástupce plk. Drgače plk. gšt. František Hájek vyvinul velkou snahu a využil svých konexí, aby Moravec zmíněnou podmínku splnil alespoň formálně. Hájek osobně projednal celou záležitost s velitelem 3. divize II. sboru gen. Františkem Melicharem¹⁷¹, jenž dal souhlas k tomu, aby Moravec dojížděl dvakrát týdně k útvaru do Litoměřic a velel tam praporu. Moravec však podmínku nikdy nesplnil.¹⁷²

V roce 1934 se proměnilo také obsazení vedoucích postů obou sekcí, které tvořily pátrací skupinu. V čele výzvědné sekce (P-1) stanul Oldřich Tichý a místo vedoucího obranné sekce (P-2) zaujal škpt. Josef Bartík.¹⁷³ Bohužel v kvalifikačních listinách Oldřicha Tichého chybí přesné datum jeho jmenování do funkce vedoucího výzvědné sekce. Na tento post nastupoval již v hodnosti majora generálního štábu, do níž byl povýšen 10. února 1933.¹⁷⁴

Od roku 1933 se v souvislosti se stále sílící hrozbou, kterou začalo představovat nacistické Německo, začala rozvíjet a prohlubovat československo-francouzská zpravodajská spolupráce, která přímo souvisela se spoluprací leteckou, v rámci níž se plánovala také letecká součinnost v případě vypuknutí válečného konfliktu. Fakt, že se proti němu až do počátku třicátých let zpravodajsky pracovalo jen velmi málo, lze přičítat na vrub všeobecnému považování zpravodajské práce vůči výmarskému Německu za velmi delikátní problém, neboť Československo se snažilo v rámci zachování korektních československo-německých vztahů utlumit vojenskou aktivitu na hranicích, a dále zde bylo stanovisko Hlavního štábu, jenž spoléhal na přítomnost spojenecké kontrolní komise v Německu.¹⁷⁵

V době, kdy Oldřich Tichý sloužil ve druhém oddělení, se zpravodajsky hlouběji nespolupracovalo s Polskem, ale ani se příliš nespolupracovalo proti němu. Sám

---

¹⁷⁰ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 51.

¹⁷¹ MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 413.

¹⁷² ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 51.

¹⁷³ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 37.

¹⁷⁴ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list; TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 119.

¹⁷⁵ STRAKA, KAREL: *Československé a francouzské vojenské zpravodajství 1933–1938*. HaV, 58, 2009, č. 2, s. 44.

Tichý si po válce vzpomněl, že úkol týkající se Polska plnil prakticky pouze jednou, a to v roce 1935 nebo 1936. Tichý tehdy obdržel přímý osobní rozkaz od plk. Drgače, podle nějž se měl odebrat do prostoru Moravské Ostravy a zjistit, zda se zprávy, podle nichž měli údajně Poláci chystat v období okolo 28. října přepad československého území, zakládají na pravdě. Zjištěné výsledky měl Tichý shrnout ve zprávě, která měla být následně předložena československé vládě. Současně s Tichým byl v celé záležitosti instruován i mjr. Procházka, tehdejší přednosta druhého oddělení Zemského vojenského oddělení Brno, aby se dostavil do Moravské Ostravy. Oldřich Tichý zjistil na základě zpráv dodaných agenty Zemského vojenského velitelství Brno a policejním ředitelstvím v Moravské Ostravě, že informace o možném polském přepadu československého území nemají reálný podklad.¹⁷⁶

Absence případné hlubší spolupráce s Poláky na poli vojenského zpravodajství nepřekvapí, neboť československo-polské vztahy byly na všech úrovních poznamenány i ve druhé polovině třicátých let stále ještě doutnajícími reminiscencemi z polské strany ohledně sporu o oblast Těšínska. Kromě toho se vůči Československu stavěl negativně autor koncepce zahraniční i vnitřní polské politiky, Józef Piłsudski, a vzájemným vztahům rozhodně neprospěl ani odlišný postoj vůči Rusku, neboť zatímco Polsko jej chtělo v duchu Piłsudského koncepce vytlačit z Evropy, Československo s ním naopak počítalo jako s evropským stabilizačním prvkem.¹⁷⁷ Přesto ale se silícími ambicemi ze strany Třetí říše nakonec byla určitá spolupráce realizována, přičemž jednalo se především o výměnu informací o německých ozbrojených silách a obecně vojenském potenciálu Německa. Za tímto účelem se ostatně uskutečnilo i několik konferencí. Vzájemné česko-slovenské poměry se ale postupně opět velmi zhoršily a Poláci začali na Těšínsku, Spiši, Oravě či na Podkarpatské Rusi provádět diverzní činnost. To vedlo k tomu, že československá strana zahájila v roce 1938 pátrací zpravodajskou činnost proti Polsku. I přesto je však zapotřebí dodat, že na přelomu let 1938 a 1939 stále ponechávali českoslovenští zpravodajci relativně velký prostor pro působení polské rozvědky na československém území, která zde pracovala proti Třetí říši.¹⁷⁸

---

¹⁷⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 20.

¹⁷⁷ GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan: *Československo-polské vojenské zpravodajské styky na jaře a v létě roku 1939*. HaV, 41, 1992, č. 3, s. 66.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 74–75.

Pro úplnost je na místě dodat, že od května 1936 probíhala na zpravodajské úrovni také spolupráce se Sovětským svazem, neboť vznikla společná československo-sovětská agenturní ústředna s krycím názvem „Vonapo 20“, jejímž velitelem se stal škpt. Karel Paleček.¹⁷⁹ O nějaké větší spolupráci s Brity však hovořit nelze. Roli britského styčného důstojníka v Československu plnil mjr. Harold Gibson. Ten se nicméně ke spolupráci přihlásil až na přelomu let 1938 a 1939. Na druhou stranu poté sehrála rozhodující úlohu při odletu Moravcovy zpravodajské skupiny do Londýna v předvečer německé invaze.¹⁸⁰

Jak sílilo nebezpečí ze strany nacistického Německa, sílila také potřeba druhého oddělení shromažďovat informace a materiály, k čemuž bylo pochopitelně třeba agentů. Odhlédneme-li od výše zmíněného vzorku, byl bezpochyby nejslavnějším agentem, který pro druhé oddělení pracoval, Paul Thümmel, agent s šifrovým označením A-54, a ani Tichý jej ve své výpovědi nemohl opomenout: „V další době nebyl žádný velký agent, až byl získán A-54. Byl agentem největšího formátu, kterého kdy druhé oddělení hlavního štábu mělo.“¹⁸¹ Nemá smysl zde dopodrobna popisovat veškeré okolnosti a činnost A-54 pro československou zpravodajskou službu, neboť o tom již kriticky pojednali Jaroslav a Stanislav Kokoškovi,¹⁸² proto bude zmíněno pouze několik základních skutečností. Bohužel zmíněná autorská dvojice opomenula ve své práci použít komentář Oldřicha Tichého, jenž se prvního navázání kontaktu s agentem A-54 přímo zúčastnil. Na tento nedostatek ostatně upozornil ve své práci Pavel Kreisinger.¹⁸³

Dne 10. února 1936 dorazila do druhého oddělení obálka odeslaná před dvěma dny z poštovního úřadu v Mostě, v níž jistý anonym nabízel svou spolupráci s československou zpravodajskou službou.¹⁸⁴ Vedoucí výzvědné sekce Oldřich Tichý o přijetí anonymního dopisu řekl: „Ve zpravodajském oddělení dopisy s všeobecnou adresou,¹⁸⁵ jakou měl tento dopis, otevíral – správně a logicky – vedoucí sekce obranného zpravodajství Bartík. Ten pak dirigoval dopis správnému adresátovi (byly to např. nabídky služeb, nabídka patentů, upozornění, udání atd.).

---

¹⁷⁹ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 42.

¹⁸⁰ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 59.

¹⁸¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 18–19.

¹⁸² Viz KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*.

¹⁸³ Viz KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 43.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ Všeobecnou adresou je v tomto případě míněno Ministerstvo národní obrany, Nachrichten Abtlg., Praha. Tamtéž.

Nabídka se týkala také obranného zpravodajství. Bartík ji předal Moravcovi a hned o ní jednali. Oba byli zřejmě pro její okamžité přijetí. Pak jsme ji dostali k vyjádření já a škpt. Fryč nezávisle na sobě.¹⁸⁶ Tichý i Fryč se vyjádřili v tom smyslu, že by se na nabídku nemělo odpovídat hned. Bohužel František Moravec později tento závěr poněkud překroutil ve smyslu, že Tichý byl proti zaslání odpovědi. Tichý ovšem k tomu ve svých poznámkách uvádí, že jeho „odpověď nebyla absolutně odmítavá, aby se vůbec, nikdy nereagovalo“¹⁸⁷ neboť „to odporuje základnímu zákonu zpravodajství“.¹⁸⁸

K první schůzce s budoucím agentem A-54 došlo dne 6. dubna 1936 ve Vejpřtech. Skupinu, která se s novým agentem sešla, vedl pplk. Moravec, dále ji tvořili mjr. Bartík a mjr. Tichý jako dva hlavní experti, škpt. Fryč a škpt. Josef Fořt jakožto specialisté pro otázky německé tajné služby a několik dalších důstojníků zpravodajského oddělení v pozici techniků a pomocníků.¹⁸⁹ Druhé oddělení Hlavního štábu přikládalo schůzce značný význam, o čemž ostatně svědčí i reprezentativní složení skupiny.¹⁹⁰ Kontakt se zásadním agentem byl tak navázán.

Není nutné dále rozvíjet průběh další spolupráce s A-54, neboť ten dostatečně postihla již zmíněná literatura a ještě o ní bude na některých místech řeč. Na závěr ale lze citovat, jak agenta A-54 osobně ohodnotil ve svých vzpomínkách Oldřich Tichý: „Je nesporné, že placený, profesionální agent A-54 nám dodával důležité zprávy, které byly vysoce ceněny i u spojenců. Byl to zřejmě nejlepší a nejdůležitější agent našeho zpravodajství z hlediska zpráv, které nám dodával. Právě tak je samozřejmé, že z hlediska své služební činnosti pracoval pro Němce. Objektivní zhodnocení způsobů a výsledků práce agenta A-54 patří jedině našim historikům, jež mají přístup k potřebným dokumentům. A-54 nebyl však jediným zdrojem zpráv pro naše zpravodajství.“¹⁹¹ Z poslední věty lze usuzovat, že Oldřich Tichý nesouhlasil s poválečnou glorifikací agenta A-54, a to i v době, kdy ještě nebyla k dispozici kritická práce historiků Kokoškových.

Dalším zlomovým rokem Tichého kariéry a života vůbec se stal rok 1937. V létě toho roku již Tichý v pozici šefa výzvědné sekce určitý čas působil v rámci zpravodajského oddělení na třetí příčce služebního žebříčku. Hierarchicky nad ním

---

¹⁸⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 126.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 21.

¹⁹⁰ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 43.

¹⁹¹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 128.

stál nástupce plk. Drgače ve funkci přednosta druhého oddělení plk. gšt. František Hájek a také pplk. Moravec, jenž při částečné reorganizaci druhého oddělení vystřídal od 1. července 1937 na pozici vedoucího pátrací skupiny plk. Soukupa.¹⁹² Kromě vedení výzvědné sekce měl Tichý na starosti také klíčový německý referát a pod jeho velení bezprostředně spadali škpt. František Fryč (evidence agentů, odborník na fotografické práce a tajné inkousty), škpt. Karel Doležal (evidence spisů týkajících se Německa a Rakouska, fotografické práce, tajné inkousty), mjr. Alois Frank (evidence zvláštních spisů týkajících se Rakouska), mjr. Antonín Longa (evidence zvláštních spisů týkajících se Maďarska, dokumentace všeobecného rázu) a mjr. Karel Paleček (agenda ústředny VONAPO 20).¹⁹³ Dne 10. července se Tichý dočkal povýšení do hodnosti podplukovníka generálního štábu, a to s účinností a pořadím od 1. července.¹⁹⁴ V této době se již Tichému pomalu chýlila služba u zpravodajské služby v Praze ke konci. Jeho další karierní zastávkou se měl stát úřad vojenského přidělence ve Švýcarsku.

4.3. Vojenským atašé ve Švýcarsku (1937–1938)

Úřady vojenských atašé, resp. Úřady vojenských přidělců Republiky československé začaly vznikat záhy po vzniku Československa. Jejich původním účelem bylo především organizování návratu legionářů do vlasti. Když byl tento úkol splněn a poté, co došlo k unifikaci československé armády, fungovaly vojenské diplomatické mise při československých zastupitelských úřadech zejména v zemích blízkých spojenců, avšak nejen v nich. Mezi roky 1919 a 1924 tak vznikly úřady vojenských přidělců v Polsku (červen 1919), Jugoslávii (září 1919), Rakousku (leden 1920), Itálii (květen 1920), Rumunsku (listopad 1920), Německu (březen 1921), Francii (po reorganizaci v prosinci 1921), Maďarsku (únor 1922) a ve Velké Británii (listopad 1924).¹⁹⁵

Od poloviny třicátých let se začal počet vojenských atašé působících při československých zastupitelských úřadech zvyšovat. Československo tak

---

¹⁹² ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 46.

¹⁹³ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 57.

¹⁹⁴ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list II.

¹⁹⁵ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 19.

reagovalo na postupně se horšící politickou situaci v Evropě, která způsobila narůstání potřeby mít k dispozici větší množství informací, zejména pak vojenské povahy. Od roku 1936 se do zřizování úřadů v zahraničí promítla potenciální možnost přenesení československého odboje za hranice v případě války. Ostatně to byl také důvod, proč se v zahraničí, konkrétně ve Francii, Švédsku, Švýcarsku a Nizozemí, začaly deponovat poměrně velké finanční prostředky.¹⁹⁶

Do Nizozemska a také do Švýcarska byli ještě před zřízením úřadů vojenských přidělců vysláni zpravodajští důstojníci, což názorně dokládá, že úřady vojenských atašé měly sloužit z velké části k legalizaci činnosti zpravodajské služby. Zpravodajským důstojníkem působícím v Nizozemsku byl škpt. Rudolf Šiman, jenž zde s úspěchem začal budovat předsunutou agenturní ústřednu, která nesla krycí označení „Libuše“. Do Švýcarska byl vyslán mjr. Karel Sedláček, jenž zde měl podle plánu československé zpravodajské služby z roku 1936 vybudovat agenturní síť zaměřenou proti Německu. Také Sedláček si počínal obratně a s využitím krytí, jež mu poskytovalo „oficiální“ místo korespondenta telegrafní společnosti *Radio de la Europe Centrale* se mu dařilo úspěšně budovat předsunutou agenturní ústřednu „Kazi“.¹⁹⁷

V obou výše zmíněných zemích oficiálně vznikl úřad vojenského atašé výnosem MNO ke dni 15. října 1937. V případě Švýcarska byl úřad zřízen v Bernu a prvním a zároveň jediným předválečným československým vojenským atašé působícím přímo ve Švýcarsku se ke stejnému datu stal pplk. gšt. Oldřich Tichý. O své nominaci pro funkci vojenského přidělence Tichý uvedl: „O vyslání vojenského atašé do Švýcar bylo rozhodnuto v červenci 1937 v době, kdy já jsem byl na dovolené. Koncem dovolené přijel za mnou škpt. Fryč s posláním plk. Moravce, abych sdělil, zda bych na místo vojenské[ho] atašé šel. Odpověděl jsem, že věc si rozmyslím, a po návratu z dovolené budu hlásit.“¹⁹⁸ Tichý po svém návratu plk. Moravcovi sdělil kladnou odpověď.

Kromě obvyklých reprezentativních povinností vojenského atašé měl Oldřich Tichý ve Švýcarsku pochopitelně sehrát zejména důležitou zpravodajskou úlohu. Mezi hlavní úkoly patřilo připravit ve Švýcarsku vhodné podmínky pro vykonávání zpravodajské práce v případě vojenského konfliktu s Německem. To v praxi

---

¹⁹⁶ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 60.

¹⁹⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 19; ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 20–21.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 22.

obnášelo především v kooperaci se špkt. Sedláčkem vytvářet síť poštovních schránek, na něž by se mohli obracet agenti druhého oddělení, dále zajistit funkční radiové spojení s Hlavním štábem a předávat získané zpravodajské informace.

Do Švýcarska Tichý odcestoval na počátku listopadu 1937. Cestoval sám¹⁹⁹ a s sebou si v kurýrním zavazadle vzal „šifrové věci, razítka, nějaké peníze a pokladní deník.“²⁰⁰ Na nádraží v Bernu na něj čekal pplk. Roger Masson, šéf zpravodajského oddělení Hlavního štábu švýcarské armády.²⁰¹ Tento důstojník představoval pro Tichého nejdůležitějšího spojence ze švýcarské strany. Tichého a Massona navíc nepojil pouze pracovní vztah, ale rovněž hluboké přátelství.²⁰²

K prvnímu setkání obou mužů došlo na pařížské École Supérieure de Guerre, kde oba shodně v letech 1928–1930 studovali. Tehdy ještě majora švýcarské armády charakterizoval Tichý jako elegantního, skromného, inteligentního a vysoce kulturního důstojníka. Dále na jeho adresu Tichý poznamenal: „Byl to člověk, kterému jsem přidělil své nejvyšší hodnocení člověka – byl to Cyrano. Tím je řečeno vše.“²⁰³

Ještě před Tichého odjezdem do Švýcarska dorazil pplk. Masson do Prahy na společenskou návštěvu s cílem vytvořit příznivé podmínky pro Tichého přijetí ve Švýcarsku.²⁰⁴ Podle vyjádření Františka Fryče došlo k této návštěvě buď z popudu mjr. gšt Rudolfa Kučery, tehdejšího československého vojenského atašé v Rakousku,²⁰⁵ jenž se sám zmíněné Massonovy návštěvy účastnil, nebo na popud plk. Moravce.²⁰⁶ Samotný Masson na pražskou návštěvu často vzpomínal. Oldřich Tichý jej provedl po Praze, byl uspořádán slavnostní oběd a večere a prodiskutovaly se také otázky týkající se vybavení pražského druhého oddělení. Tichý po celý život vzpomínal na to, co tehdy v již poměrně pohnuté době během prohlídky Prahy Massonovi řekl: „Massone, byli jsme a budem.“²⁰⁷ Tato slova podle Tichého pplk. Massona velmi poznamenala, zejména vzhledem k tomu, jak oddaně během Tichého

---

¹⁹⁹ Jeho rodina zůstala zatím v Praze a do Švýcarska za Tichým dorazila až v lednu 1938. TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 124.

²⁰⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 23.

²⁰¹ Tamtéž.

²⁰² TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 122.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 22.

²⁰⁵ Celým jménem Rudolf Eduard Kučera zastával post československého vojenského atašé v Rakousku od listopadu 1933 do konce dubna 1938, kdy musel na německou výzvu opustit Vídeň. V době svého působení v úřadu vojenského atašé měl akreditaci také pro Švýcarsko. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 27.

²⁰⁶ ABS, f. 302, a. č. 302-73-1, Protokol sepsaný s plk. v. v. Františkem Fryčem, 3. 1. 1950, s. 5.

²⁰⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 123.

působení ve Švýcarsku i následně během války, a iniciativně spolupracoval s československou zpravodajskou službou.²⁰⁸

Když dorazil Tichý do Bernu, sdělil mu ihned pplk. Masson, že v Bahnhofelu naproti nádraží má zajištěný pokoj a je hostem Hlavního štábu švýcarské armády do doby než si najde vlastní ubytování.²⁰⁹ Jelikož Tichý nechtěl při své skromnosti příliš dlouho zneužívat švýcarskou pohostinnost, začal se okamžitě informovat o možnostech získání bytu a zařízení kanceláře. Nejprve uvažoval o možnosti úřadovat přímo na velvyslanectví, avšak vzhledem ke stísněným poměrům si na radu velvyslance raději hledal kancelář jinde. Ještě téhož dne, kdy se ubytoval v Bahnhofelu, si našel příhodný penzion, který mu posloužil jako prozatímní bydliště.²¹⁰

Pak již mohl Tichý začít plnit své povinnosti, realizovat první oficiální návštěvy a představování dalším představitelům švýcarské armády, různým velvyslancům i jiným vojenským atašé. V této proceduře byl Tichému velmi nápomocen pplk. Masson. Diplomatically Tichý podléhal vyslanci Rudolfovi Künzlu-Jizerskému.²¹¹ Poté, co se Tichý seznámil s vojenskými atašé Francie, Německa, Itálie a Spojených států amerických, vykonal návštěvu také u československého konzula Jana Lašky²¹² v Curychu, přičemž u této návštěvy byl přítomen také škpt. Sedláček, jenž ostatně s Laškou udržoval vzhledem ke zpravodajské práci velmi úzký kontakt.²¹³

Vlastní diplomatická činnost Tichého ve Švýcarsku nebyla tak podstatná jako jeho činnost zpravodajská. Přesto ani diplomatickou činnost nelze označit za nezajímavou a ani Oldřichu Tichému se nevyhnula některá „diplomatická faux pas“, zejména pak při prvních oficiálních návštěvách. Pro účel těchto návštěv připravovala Tichému sekretářka vyslance Künzla-Jizerského navštívenky, které se měly rozvést na všechna vyslanectví. Když Tichý navštívil francouzského

---

²⁰⁸ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 123.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 124.

²¹⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 23.

²¹¹ Úřad vyslance ve Švýcarsku vykonával od září roku 1932 do konce roku 1937. V této době byl zároveň stálým delegátem ČSR u Společnosti národů v Ženevě. DEJMEK, Jindřich – MICHÁLEK, Slavomír – NĚMEČEK, Jan: *Diplomacie Československa* (dále jen *Diplomacie*). II. díl. *Biografický slovník československých diplomatů (1918–1992)*. Praha 2013, s. 134.

²¹² Konzulem ve Švýcarsku byl jmenován v srpnu 1933. V květnu roku 1938 byl jeho úřad povýšen na generální konzulát. Jan Laška působil v Curychu až do konce republiky. V březnu roku 1939 vydal v návaznosti na postoj vyslance v Bernu Bohdana Štréra svůj úřad Němcům a vrátil se do protektorátu. Tamtéž, s. 140.

²¹³ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 23; TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 124.

vojenského atašé, zjistil jeho francouzský protějšek při družné zábavě, že Tichý je prozatím sám a pozval jej večer na ples k portugalskému vyslanci a jeho choti, dceři portugalského prezidenta Antónia Óscara de Fragosa Carmony.²¹⁴ Tato návštěva se uskutečnila a to, co následovalo, nejlépe vystihuje Tichého vzpomínka: „Druhý nebo třetí den potom si mě zavolal pan vyslanec [Künzl-Jizerský] a s jistým údivem mně řekl, že mám připraveny navštívenky také pro portugalské vyslanectví. To mu hlásila jeho sekretářka, která pro mne obstarávala řadu věcí. Pan vyslanec mi sdělil, abych vzal laskavě na vědomí, že mezi Československem a Portugalskem byly přerušeny diplomatické styky (aféra s kulometry) a že navštívenky tam tedy nemohu odevzdat. Přiznal jsem se jako hříšník k tomu, že vůbec první, s kým jsem přišel společensky do styku, byli právě Portugalci. Pan vyslanec mě jako člověk pochopil, ale navštívenky nesměly být odevzdány.“²¹⁵

Tzv. „aféra s kulometry“ skutečně stála u velmi závažného diplomatického konfliktu mezi Československem a Portugalskem. Portugalsko v té době objednalo v Československu větší množství kulometů. Československá vláda ovšem, zejména pak v obavě, aby zmíněné zbraně nebyly dodány frankistickým povstalcům bojujícím proti republikánské vládě v občanské válce ve Španělsku, celou dodávku pozastavila. Reakce portugalské strany na sebe nenechala dlouho čekat a ze strany Portugalska došlo na počátku srpna 1937 k přerušení všech diplomatických vztahů, a to na dlouhých téměř čtyřicet let.²¹⁶

Při své činnosti ve Švýcarsku měl Tichý jednu podstatnou výhodu, neboť tato země pro něj nepředstavovala neznámé prostředí. Během své služby u druhého oddělení Hlavního štábu měl možnost Švýcarsko poměrně mnohokrát navštívit buď během cest přímo za škpt. Sedláčkem či za šktp. Šimanem do Holandska, popřípadě při setkáních s některými agenty.²¹⁷ Škpt. Sedláček, jenž s úspěchem již před zřízením úřadu československého vojenského atašé budoval ústřednu „Kazi“, Tichému velmi dobře připravil půdu pro jeho funkci vojenského atašé, navíc dobře znal řadu lidí z Čech usazených ve Švýcarsku, které si předem vytipoval pro případnou zpravodajskou spolupráci, přestože zpravodajsky s nimi prozatím

---

²¹⁴ KLÍMA, Jan: *Dějiny Portugalska*. Praha 2007, s. 364.

²¹⁵ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 124.

²¹⁶ Diplomatické styky mezi Československem a Portugalskem byly znovu obnoveny až v polovině sedmdesátých let. DEJMEK, Jindřich: *Diplomacie Československa*. I. díl. *Nástin dějin Ministerstva zahraničních věcí a diplomacie (1918–1992)*. Praha 2012, s. 60.

²¹⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 124.

nejednal, a díky tomu se mohlo po Tichého příjezdu započít s budováním sítě poštovních schránek, které měly sloužit pro předávání zpravodajských informací.²¹⁸

Přípravu zázemí pro zpravodajskou činnost se ovšem nepodařilo zcela utajit. Československý konzulát, v jehož jedné místnosti se nacházela vysílačka, v této době používaná k cvičným účelům, sídlil původně v malém domě na kraji Curychu. Později se konzulát přesunul do mnohem větší budovy, která oficiálně patřila Ministerstvu zahraničních věcí (dále jen MZV), jemuž konzulát podléhal, ale fakticky náležela budova MNO. Transakce, jejímž prostřednictvím se zakoupila zmíněná budova, se účastnil také Oldřich Tichý. Nešlo o nic jiného než o technickou přípravu československého zpravodajství ve Švýcarsku na válku. Není zcela jasné, co ani jak v Praze vyplulo na povrch, avšak Právo lidu otisklo v Československu článek ve smyslu, že „vojenský atašé pplk. gšt. Tichý kupuje ve Švýcarsku pro prezidenta Beneše velikou vilu“.²¹⁹ I přes tuto nepříjemnost se však mohlo přistoupit k budování sítě jednotlivých schránek.

Vlastní bydlení našel Tichý v lednu 1938 v domě patřícím švýcarské bance, která mu, ještě než se nastěhoval, obnovila a vymalovala jeden ze zdejších bytů. Jednalo se o byt, či spíše rezidenci, která ve všech směrech poskytovala velmi solidní zázemí pro diplomatickou i zpravodajskou činnost. Byt se sedmi místnostmi, kuchyní, krytou verandou a zahradou byl dostatečně reprezentativní a poskytoval také příhodné místo pro zřízení kanceláře, kterou Tichý nemohl a ani nechtěl mít na vyslanectví, neboť jednak potřeboval přijímat určité osoby v kteroukoli dobu a kromě toho potřeboval také vysílat z vlastní vysílačky, kterou obsluhoval rtm. Karel Broukal,²²⁰ jenž se zároveň začal starat o Tichého administrativní agendu.²²¹

Spojení s Československem se tak realizovalo třemi základními způsoby, a to šifrovanými telegramy odesílanými z pošt, kurýrním spojením a po zprovoznění výše zmíněné vysílačky přibylo také rádiové spojení.²²² Pro účely zpravodajské činnosti disponoval úřad československého vojenského atašé také značnými finančními prostředky, z nichž osm milionů Kčs měl Tichý k dispozici ve své pokladně.²²³ Další prostředky byly uloženy v bance, přičemž šlo o zhruba 200 tisíc švýcarských franků

---

²¹⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 24.

²¹⁹ TICHÝ, O.: *Z pamětí zpravodajce (II.)*, s. 124–125.

²²⁰ Tamtéž, s. 126–127.

²²¹ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 22.

²²² TICHÝ, O.: *Z pamětí zpravodajce (II.)*, s. 126.

²²³ Později jeden milion Kčs odeslal zpět do Prahy. Tamtéž, s. 127.

v hotovosti a 180 tisíc na spořitelni knížce.²²⁴ K těmto prostředkům měl dispoziční právo vojenský atašé a kromě něj československý vyslanec, ovšem pouze po dohodě s vojenským atašé.²²⁵

Tichý se postupně seznamoval s lidmi vytipovanými škpt. Sedláčkem a zpravodajsky s nimi jednal, aby je získal pro spolupráci.²²⁶ Jak takové schůzky probíhaly lze doložit na konkrétním příkladu: „Podle připraveného seznamu osob jsem si zvolil napoprvé nejlehčí případ. Nejlehčí proto, poněvadž to byl osvědčený bojovník, který byl spojkou a poštovní schránkou už pro naši zahraniční akci v první světové válce. Navštívili jsme paní Jurzovou. Sedláček dobře reagoval na situaci, kterou jsem vytvářel. Po příjemném rozhovoru u kafička jsme si šli prohlédnout hospodářství. Sedláček s paní Jurzovou, já s panem Jurzou a dostali jsme se do situace, kdy jsme byli sami a já jsem mohl říci, oč jde. Dal jsem panu Jurzovi krycí jméno „Pohrobek“, poněvadž mně vyprávěl, že se narodil po otcově smrti. S nadšením úkol přijal a jeho adresa byla dána agentu A-54. Je známo, že přes něho docházely zprávy velké důležitosti.“²²⁷ Podobných schůzek buď v doprovodu škpt. Sedláčka, případně po úvodním seznámení zprostředkovaným Sedláčkem již sám, absolvoval Tichý celou řadu. Celkem se tak podařilo pro případ války získat 14 schránek.²²⁸ Ke spolupráci Tichý využíval pouze osob českého původu a nikdy ne původních švýcarských občanů.²²⁹

Z okruhu osob získaných Tichým ke spolupráci, které předávaly hodnotné zpravodajské informace, musí být na prvním místě zmíněna paní Felscherová. Šlo o manželku vysokého úředníka švýcarského ministerstva zahraničí, původem Češku narozenou v Českých Budějovicích a dceru plukovníka rakousko-uherské armády. Paní Felscherová předávala různé zprávy, mimo jiné i politického či vojenského charakteru.²³⁰ Její služebná byla říšská Němka, a když se vrátila z návštěvy své domoviny, předávala své paní informace o poměrech v Německu. Pro ilustraci lze uvést například zprávu, kterou Tichý získal od paní Fletscherové a kterou odeslal do Prahy. Zpráva varovala Prahu, že úsilí Štefana Osuského, československého

---

²²⁴ ABS, f. 302, a. č. 302-96-2, Protokol sepsaný s plk. v. v. Karlem Sedláčkem, 21. 11. 1949, s. 7.

²²⁵ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 127.

²²⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 24.

²²⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 125.

²²⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 24.

²²⁹ Tamtéž, s. 25.

²³⁰ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 125.

velvyslance v Paříži, je marné a že Francie se nechystá jít do války pro Československo.²³¹

Dále lze zmínit JUDr. Millieta, známého advokáta, jenž měl kancelář ve Vídni a kromě toho pracoval také v Bělehradu, a jeho choť, paní Millietovou, rozenou Kopeckou, což byla bývalá pěvkyně Národního divadla. Také od nich Tichý získal řadu zajímavých postřehů.²³² Kromě toho předávali zajímavé informace výše zmíněný „Pohrobek“ a kupříkladu také Josef Šplíchal, obchodník s obuví v Curychu, jenž dodával zprávy z německého či rakouského pohraničí týkající se německé armády. Mimo to získal Tichý kontakty díky předchozí činnosti špkt. Sedláčka také například v St. Gallen. Konkrétně se jednalo o majitele kožešnického závodu Alfonse Staveníka, jenž předávala zprávy z oblasti Voralberska.²³³ Dále přicházely zprávy od spolupracovníků také ze Ženevy či z Basileje.²³⁴ Výčet spolupracovníků československé zpravodajské služby ve Švýcarsku není vyčerpávající, ale pro ilustraci postačuje. Většina z těchto osob sehrála následně poměrně významnou úlohu během války.

S ostatními zpravodajskými službami Tichý příliš nespolečoval, pouze s výjimkou švýcarské. Nicméně i s ní se spolupráce odehrávala zejména na základě dobrého přátelství mezi Tichým a pplk. Massonem. Ten poskytoval zprávy o Německu a za to, jak Tichý poznamenal, „nežádal žádných protislužeb“.²³⁵ Oba muži se za účelem předávání zpravodajských informací scházeli v Bernu, kde měli vytipovaná tři místa pro svá setkání, přičemž Masson nikdy nenavštívil Tichého přímo v jeho kanceláři nebo bytě. Při jedné ze schůzek se kupříkladu Tichý dozvěděl, jak Massonovi řekl německý vojenský atašé, že se Tichý těší nějaké Massonově zláštní přízni. Masson se to pochopitelně snažil svést na starou známost s Tichým ještě z dob vojenských studií v Paříži.²³⁶ Zůstává otázkou, na kolik mohlo přátelství mezi oběma muži vzbudit či zintenzivnit zájem Němců o osobu Tichého. Jistě, zájem německých zpravodajců mohl vzrůst, avšak nepochybně by se Němci o Tichého zajímali i bez jeho přátelství s pplk. Massonem, neboť vzhledem k výborné geografické poloze Švýcarska pro zpravodajskou práci vůči Německu bylo v jejich zájmu mít pod určitým dohledem všechny, kteří by proti Německu mohli

---

²³¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 24.

²³² Tamtéž, s. 25.

²³³ ABS, f. 302, sign. 302-96-2, Protokol sepsaný s plk. v. v. Karlem Sedláčkem, 21. 11. 1949, s. 3.

²³⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 25.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 126.

zpravodajsky pracovat a o člověku vykonávajícím úřad vojenského atašé v tomto ohledu nemohli Němci z hlediska podezření pochybovat. Ostatně Tichý se o tom, že jej Němci bedlivě sledují, několikrát sám přesvědčil, například při některých ze svých cest do Prahy či z Prahy, kdy bezpečně vypožoroval, že jeden a tentýž muž s ním v obou směrech cestoval a sledoval jej.²³⁷ Tichý na něj dokonce narazil ještě jednou na počátku války během své cesty do Lausanne.

Cestování zpravodajských důstojníků s sebou ostatně vždy, natož v době pohnutého konce třicátých let, přinášelo nemalá rizika. Nejrůznější úskoky německých celníků se pochopitelně nevyhnuly ani Oldřichu Tichému, nicméně stejně jako jiní zpravodajští důstojníci i Tichý většinou věděl, jak si v takových situacích počínat. On sám si velmi dobře vzpomínal na jednu takovou příhodu: „Jel jsem jednou do Prahy a v pohraniční stanici (buď Feldkirch, nebo Buchs) je celní a pasová prohlídka. Vzali mi můj diplomatický pas; čekám, kdy mně ho vrátí. Vidím, že výpravčí přichází k vlaku, aby dal znamení k odjezdu. Vystoupil jsem z vlaku a udělal povyk, že mně nebyl vrácen pas. Po této scéně mně pas přinesli. Tyto špásy s cestovními pasy nebyly neznámé. Nevrátil se pas, při další prohlídce nebo na druhé straně hranic byl pasažér bez pasu zadržen, vyslýchán, případně zatčen.“²³⁸

Zpět ale k vlastní zpravodajské činnosti Tichého. Oldřich Tichý si vždy nanejvýš pochvaloval velmi hladkou spolupráci s vyslanectvím i konzulátem, zvláště pak s konzulem Laškou, jemuž nečinilo žádný problém, ani když musel na Tichého žádost během hluboké noci vyrozumět škpt. Sedláčka ve věci schůzky dalšího dne.²³⁹ Ne vše ale bylo tak ideální. Nelze říci, že by si na to Tichý přímo stěžoval, ale z kontextu jeho výpovědi je patrná určitá nespokojenost. Jde o to, že Tichý během svého pobytu nedostal od druhého oddělení nikdy žádné zásadní instrukce či úkolové zadání.²⁴⁰ S tímto faktem poměrně kontrastuje výtka jeho nadřízeného plk. Moravce během částečné mobilizace v Československu na jaře 1938. Moravec tehdy Tichému adresoval otázku, zda ve Švýcarsku spí, že nezaznamenal pohyby vojska v Německu směrem k československé hranici. Ani Tichý ani Sedláček ovšem o tom neměli absolutně žádné zprávy. Tichý celou záležitost ověřoval přirozeně také u pplk.

---

²³⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 126.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Tamtéž, s. 127.

²⁴⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 24.

Massona a mimo to také u francouzského vojenského atašé. Ani jeden z nich ale také o ničem nevěděl.²⁴¹

Poslední etapa Tichého působení ve Švýcarsku začala na podzim 1938. Během mobilizace československého vojska bylo zapotřebí dostat do vlasti také co nejvíce branců ze zahraničí. Oldřich Tichý tak velmi úzce spolupracoval s československým vyslanectvím ve Švýcarsku a brance posílal do Československa přes Itálii, Jugoslávii a Rumunsko.²⁴² Po mnichovské dohodě začalo být ovšem více než jasné, že celá ofenzivní činnost vojenských diplomatů a zpravodajců bude muset být v mnoha ohledech velkou měrou utlumena nebo dokonce zcela zrušena.²⁴³ Zhruba v polovině října 1938 obdržel Tichý rozkaz z Prahy, aby zlikvidoval úřad vojenského atašé a aby se do týdne vrátil do Prahy. Velmi záhy na to byl rozkaz upraven v tom smyslu, aby se Tichý neprodleně osobně dostavil do Prahy. Zde obdržel upřesňující instrukce, podle nichž měl zlikvidovat úřad vojenského atašé, agenturní materiály, hotovost a spořitelní knížku s uloženými penězi druhého oddělení měl odevzdat do správy špkt. Sedláčka a státní nábytek odeslat do Paříže zdejšímu československému vojenskému atašé²⁴⁴ plk. gšt. Václavu Kalinovi.²⁴⁵ Ještě před tím než Tichý odjel zpět do Švýcarska řešit nově zadané úkoly, odeslal z Prahy zašifrovaný telegram své manželce, aby již začala připravovat odjezd do Československa. Ve svých vzpomínkách jí pak skládal pomyslný hold za to, jak sama dokázala vše připravit pro jejich odjezd.²⁴⁶

Ve svých poznámkách k činnosti druhého oddělení Tichý ne zcela přesně uvedl, že ze své funkce musel být na podzim 1938 odvolán jako jediný z československých vojenských atašé.²⁴⁷ Nepochybně jeho odvolání představovalo reakci na nátlak Němců ohledně ukončení ofenzivní zpravodajské činnosti vůči nim, avšak Tichý nebyl jediný, koho tento nátlak postihl. Obdobný osud potkal také pplk. Josefa Svobodu,²⁴⁸ jenž vykonával úřad československého vojenského atašé

---

²⁴¹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 127–128.

²⁴² Tamtéž, s. 128.

²⁴³ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 22.

²⁴⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 27.

²⁴⁵ Václav Kalina nastoupil do úřadu československého vojenského atašé ve Francii v říjnu 1935, přičemž disponoval současně akreditací také pro Velkou Británii a Belgie a od listopadu 1936 rovněž pro Španělsko a Portugalsko. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 73.

²⁴⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 128.

²⁴⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 121.

²⁴⁸ Josef Svoboda byl do funkce vojenského přidělence v Nizozemí jmenován v listopadu 1937, přičemž měl akreditaci také pro Belgie, Dánsko, Norsko a Švédsko. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 23.

v Nizozemí.²⁴⁹ Podnětem k ukončení činnosti pplk. Svobody byly oficiálně finanční důvody. Ty ale ve skutečnosti pouze kamuflovaly proklamaci ukončení zpravodajské výzvědné činnosti proti nacistickému Německu.²⁵⁰

Pplk. Tichý pochopitelně jakožto vojenský důstojník rozkaz přijal a beze zbytku vyplnil. Přestože racionálně své odvolání chápal, měl pro něj odchod ze Švýcarska velmi trpkou příchuť. Poznamenal k tomu: „Ať je tomu jakkoliv, měl jsem dojem, že odcházím ze svého místa jako služka, která dostala okamžitou výpověď. Jsem si vědom, že se nedalo nic dělat.“²⁵¹ Vzhledem k nutnosti rychlého odchodu Tichého nebyl dostatek času pro oficiální diplomatické rozloučení. Jediné rozloučení na oficiální úrovni připravil pplk. Masson v podobě oběda se štábem švýcarské armády. Při této příležitosti Tichý Massona požádal, aby se na něj v případě, že by to Československo potřebovalo, mohl obrátit. Masson mu pochopitelně okamžitě přislíbil případnou pomoc.²⁵² Jak bude patrné z dalšího textu, Masson svůj slib dodržel. Při odchodu ze Švýcarska na Tichého také velmi zapůsobilo jednání francouzského vojenského atašé. Podle Tichého vyjádření francouzský atašé při loučení v reakci na pohnuté události a důsledky mnichovské dohody „hodil šavli na stůl a prohlásil, že se stydí, že je Francouz a že žádá okamžitě do výslužby.“²⁵³ Později Tichý zjistil, že zanedlouho poté do výslužby skutečně odešel.²⁵⁴ Dne 1. listopadu 1938 Tichý spolu se svou rodinou odcestoval letadlem do Prahy.

Po návratu do vlasti se pplk. Tichý do zpravodajského oddělení Hlavního štábu nevrátil, alespoň tedy ne profesně. Bezprostředně po příjezdu předal Tichý zpravodajské materiály a věci, které ze Švýcarska přivezl, druhému oddělení a ihned se dozvěděl o svém zařazení do delimitační komise.²⁵⁵ On sám ke krátkému období po svém příjezdu poznamenal: „...od návratu ze Švýcarska jsem se s nikým z 2. oddělení nestýkal, hlavně z důvodů služebních, abych nepůsobil někomu snad nepříjemnosti. Byl jsem si vědom, jak mně bylo řečeno, že jsem byl odvolán na příkaz Němců.“²⁵⁶

---

²⁴⁹ KOKOŠKA (MALÍŘ), J.: *Londýnská zpravodajská skupina*, s. 69.

²⁵⁰ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 23.

²⁵¹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 128.

²⁵² Tamtéž, s. 128–129.

²⁵³ Tamtéž, s. 128.

²⁵⁴ Tamtéž.

²⁵⁵ Tamtéž.

²⁵⁶ Tamtéž, s. 129.

Ke komisi byl přidělen již k 1. listopadu 1938, a to dočasně.²⁵⁷ Bohužel Tichý se o svém působení v delimitační komisi zmínil jen stručně a více prostoru věnoval pouze charakteristice svých spolupracovníků v komisi.²⁵⁸ Přednostou komise, resp. přednostou oddělení Hlavního štábu pro úpravu státních hranic s Německem byl gen. Otakar Zahálka,²⁵⁹ jeho zástupcem pak plk. Libor Vítěz. Dále Tichý zmínil plk. Studlara, pplk. Kadainku a mjr. Ressela. Kromě toho se v komisi setkal také s bývalým šéfem výzvědné sekce, nyní již plk. gšt. Františkem Dastychem. V případě plk. Studlara je zapotřebí dodat, že nebyl přidělen k delimitační komisi, nýbrž k Ředitelství opevňovacích prací a do komise docházel na pozvání plk. Kadainky na lekce angličtiny.²⁶⁰

Vlastní činnost komise a atmosféru doby, ve které Tichý do delimitační komise přišel lze vykreslit na základě Tichého vzpomínek: „V delimitační komisi to byla smutná práce a v době, kdy jsem k ní nastoupil, nebylo jí už mnoho. Ve volných chvílích jsme se učili angličtině. Bylo mně to bylo užitečné po příletu do Anglie. Žádné konkrétnější zprávy jsme nedostávali. Jen se mluvilo velmi vážně o divném jednání Němců v delimitačních otázkách a nezájmu na jejich řešení. Pak se začaly šířit zprávy o nějakých pohybech vojsk apod.“²⁶¹

---

²⁵⁷ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, část I, 1938.

²⁵⁸ Viz ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 27.

²⁵⁹ MASKALÍK, A: *Elita armády*, s. 670.

²⁶⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 27.

²⁶¹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 129.

5. Druhá světová válka (1939–1945)

5.1. Moravcova „jedenáctka“ – přesun do Velké Británie (1939)

Zprávy o německé agresi, která měla přivodit konec druhé republiky, měla československá vojenská zpravodajská služba k dispozici z několika různých zdrojů. Francouzská zpravodajská služba Service de Renseignement (dále jen SR) předala československým protějškům nejprve zprávu obecného charakteru, kterou následně upřesnila 11. března ve smyslu, že půjde o násilnou akci a k níž dojde ve dnech 14. nebo 15. března.²⁶² Druhé oddělení získalo určité informace také z vlastních zdrojů. Některé zprávy svědčily o přesunech německých jednotek ze svých mírových posádek blíže k hranicím Československa a hodnotné indicie poskytl také vojenský atašé v Berlíně plk. Antonín Hron,²⁶³ jenž informoval o rekvizici civilních nákladních automobilů a především o zamýšleném německém zásahu v Československu v nejbližší době za předpokladu, že československá vláda nenastolí pořádek.²⁶⁴ Ucelenější představu o následujícím vývoji si českoslovenští zpravodajci mohli udělat až po setkání s agentem A-54, k němuž došlo 11. března. S A-54 se setkal špkt. František Fryč v restauraci na turnovském nádraží. Následoval převoz do Prahy, do bytu mjr. Bohumila Dítěte, kde se uskutečnilo vlastní jednání pod vedením mjr. Emila Strankmüllera.²⁶⁵ Postačí konstatování, že A-54 vylíčil podrobnosti plánovaného německého vpádu a především potvrdil, že k němu dojde 15. března.²⁶⁶

Dne 12. března 1939 se plukovník Moravec spolu se svým zástupcem mjr. Strankmüllerem sešli s pražským exponentem britské vojenské zpravodajské služby, Military Intelligence, mjr. Haroldem Gibsonem.²⁶⁷ Účelem náhlé schůzky bylo prodiskutovat instrukce, které mjr. Gibson obdržel z Londýna, podle nichž má ústředí britské zpravodajské služby zájem na tom, aby se československým

---

²⁶² KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 57.

²⁶³ Antonín Jan Hron vykonával úřad československého vojenského atašé v Německu od října 1937 do konce června 1939. Do poloviny října 1937 měl také současně akreditaci pro Holandsko a do května 1938 pro Dánsko. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 29.

²⁶⁴ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 118.

²⁶⁵ Podrobnosti o jednání v KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 118–121.

²⁶⁶ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 57.

²⁶⁷ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 123–124.

zpravodajcům umožnila činnost i po okupaci republiky, a Britové jsou připraveni československým zpravodajcům poskytnout náležité zázemí.²⁶⁸

Nabídku majora Gibsona plk. Moravec využil. Původní Moravcův záměr počítal s tím, že spolu s ním odjede do Londýna dalších jedenáct zpravodajských důstojníků, avšak mjr. Bohumil Dítě, člen obranné sekce, jenž byl narychlo odvolán ze Slovenska, odlet nestihl. Definitivní seznam tvořili spolu s plk. gšt. Františkem Moravcem následující důstojníci: pplk. gšt. Oldřich Tichý, mjr. gšt. Emil Strankmüller, mjr. konc. Josef Bartík, mjr. pěch. Karel Paleček, mjr. jezd. Alois Frank, škpt. pěch. František Fryč, škpt. pěch. Vladimír Cigna, škpt. pěch. Václav Sláma, škpt. pěch. Josef Fořt, šktp. jezd. Jaroslav Tauer.²⁶⁹

Velmi dlouho se spekulovalo, jaké faktory ovlivnily nejvíce plukovníka Moravce při rozhodování, koho vzít s sebou. Po dlouhý čas se mělo za to, že určující roli sehrál požadavek, aby v Praze nezůstal nikdo ze zpravodajských důstojníků, kteří měli možnost osobně poznat agenta A-54. Dnes už je tento názor překonaný. Jako mnohem pravděpodobnější se jeví jednak požadavek na co největší odbornost, zejména pak se zaměřením na ofenzivní a obranné zpravodajství orientované proti Německu, dále snaha nevystavit nejangažovanější důstojníky německé mstě a v neposlední řadě také osobní sympatie.²⁷⁰ V případě Oldřicha Tichého se však dá o případných Moravcových sympatiích s úspěchem pochybovat.

Jméno Oldřicha Tichého se dostalo na Moravcův seznam jako poslední teprve večer 13. března. Zajímavé je, že v této době již Tichý pod vojenskou zpravodajskou službu nespadal, neboť od listopadu 1938, kdy skončil ve funkci vojenského atašé ve švýcarském Bernu, působil v delimitační komisi MNO.²⁷¹ Sám Tichý na okolnosti toho, jak se stal součástí skupiny směřující do Londýna, zavzpomínal takto: „13. března byla u nás na večeři paní Mill[i]etová, která právě navštívila Prahu (jde o bývalou pěvkyni Národního divadla v Praze paní Kopeckou). Právě jsme dojídali polévku, když se ozval telefon—škpt. Fryč mně sděloval, že se mám okamžitě dostavit k plk. Moravcovi v důležité věci. Nemeškal jsem a odešel do hlavního štábu. Moravec mně objasnil situaci. Řekl, že na rozkaz gen. Fialy odjíždí zpravodajská skupina na služební cestu do Anglie, aby pokračovala v práci proti Německu. Počítá se mnou na spolupráci s Francií. Že vím, co by mě čekalo, kdybych zůstal. Ptal se mě

²⁶⁸ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 124.

²⁶⁹ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 58.

²⁷⁰ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 126.

²⁷¹ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka k čistopisu Kvalifikační listiny, 1937.

závazně, zda pojedu s ním. Jinak by na moje místo v letounu vzal jiného. Odpověděl jsem závazně, že pojedu. Řekl mi, abych druhý den okolo poledne přišel do jeho kanceláře se zavazadlem, jako se jezdí na služební cestu. Mám doma říct, že jedu na tři čtyři dny na služební cestu na Slovensko.²⁷² Z uvedeného vyplývá mimo jiné také všeobecně známý fakt, že v rámci přesunu se počítalo pouze se samotnými důstojníky a nikoli s jejich rodinami. Ty měly být odsunuty z Československa až teprve následně.

Dne 14. března v 17.45 hodin odletěl Oldřich Tichý spolu s ostatními členy „Moravcovy jedenáctky“ z Prahy.²⁷³ K leteckému přesunu, který zprostředkovali Britové, byl využit dvoumotorový letoun typu Douglas DC-3 patřící holandské společnosti KML. Pilot kpt. Viruly, jenž letoun pilotoval, obdržel přesné instrukce, že jeho úkolem je nabrat v Praze na palubu dvanáct mužů a neprodleně je dopravit do Londýna.²⁷⁴ Na průběh letu vzpomínal Oldřich Tichý takto: „Krátko po odletu jsem si uvědomil, že tito civilní letci, na civilní lince, v mimořádném letu, za mimořádné situace, by přistáli v případě příkazu ze země. Proč ne? Proto jsem se zvedl ze svého místa při letu nad Německem, postavil jsem se za pilota a pozoroval výškoměr. Letěli jsme v prudké sněhové bouři. Po celou cestu nad Německem až asi k Düsseldorfu (podle sdělení letušky) jsme letěli v takové vánici, že nebyla vidět poziční světla na křídlech letadla. Snad to bylo naše štěstí. Mým úmyslem bylo, v případě, že by dostali ze země rádiem rozkaz přistát, donutit je pod pohrůzkou dvou pistolí, aby letěli dál. Je to jasné. Oni by měli alibi, byli přinuceni letět dál (v případě uskutečnění jsem mohl být snad prvním únoscem letadla, resp. prvním teroristou). Dobře, že jsem se jím nestal.“²⁷⁵

Nelze se samozřejmě domnívat, že Němci o celé akci nevěděli. V podstatě se dá s jistotou říct, že vzhledem k tomu, že již od rána 14. března operovala v Praze nacistická zpravodajská komanda, nepochybně němečtí agresori postřehli přípravu startu speciálního holandského letu. Nehledě k tomu, měli Němci již před tím v Ruzyni svého informátora, který jim s největší pravděpodobností prozradil.²⁷⁶

---

²⁷² TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 129–130.

²⁷³ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Osobní vložka ke kmenovému listu.

²⁷⁴ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 129; KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 58.

²⁷⁵ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 130.

²⁷⁶ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 130. Jako jeden z příkladů fyzické německé zpravodajské přítomnosti v Československu již před 15. březnem 1939 lze uvést pobyt majora Abwehru Heinze Schmalschlägera, který měl v rámci nacistické březnové okupace Čech a Moravy následující úkoly: „Jeti spolu s oddíly postupujícími ze Saska a po dosažení Prahy, odebrati se na MNO a tam v II. oddělení zabaviti a zajistiti veškerý zpravodajský materiál. Obzvláště měl za úkol

Na trase Praha – Londýn proběhlo jedno mezipřistání v Rotterdamu a ve 22.40 hodin letoun přistál na civilním londýnském letišti Croydon. Na letišti již čekali na československé zpravodajce britští novináři. Oldřich Tichý si vzpomínal, že když stewardka otevřela dveře letadla, okamžitě je někdo zvenčí razantně přibouchl. Dále k celé situaci Tichý poznamenal: „Nikdo nesměl ven, ani posádka. Důvod jsme pochopili až poté, co se dalo z okénka zřetelně rozeznat možná deset, možná patnáct mužů, většinou s fotoaparáty v rukou, kteří se poklusem blížili k našemu letadlu. Na první pohled mi bylo jasné, že to jsou reportéři. Teprve později jsme se dověděli, že echo dostali z Holandska. Že když si pospíší, uloví pro své redakce jedinečného sólokapra.“²⁷⁷ A skutečně. Hned ráno 15. března mohli čtenáři spatřit nápadné titulky upozorňující na přistání tajemného letadla skoro ve všech londýnských novinách a dalšího dne se informace objevily v tisku v dalších zemích.²⁷⁸

Na letišti se k československým zpravodajským důstojníkům připojil plk. Beaumont, někdejší britský vojenský atašé v Praze, a v jeho doprovodu odjeli zpravodajci do centra Londýna. Ubytování byli zpravodajští důstojníci v hotelu Van Dyke, kousek od Hyde Parku.²⁷⁹

V novém působišti započala pro československé důstojníky nová etapa zpravodajské práce. V první řadě muselo dojít k prostudování přivezeného zpravodajského materiálu, využití materiálu obranné i výzvědné povahy pro britskou zpravodajskou službu, dále zkonsolidování dosavadní informační sítě a také jejímu rozšíření. Kromě toho si nová pozice vyžadovala vybudování co možná nejspolehlivějšího spojení s vlastí, přesněji řečeno s utvářejícím se domácím odbojem. Velmi ožehavou zůstávala také otázka odsunu manželek a dětí československých zpravodajců. Jejich rodinám pochopitelně po 15. březnu hrozilo

---

věnovati pozornost kartotéce oněch agentů, kteří pracovali proti říši [kartotéka však byla v té době již na půdě Velké Británie, kam ji odvezla skupina plk. Moravce]. Schmalschläger se přitom rozhodl neponechat nic náhodě a vymohl si „dovolení jeti již před tím do Prahy, aby byl včas na místě. Jel jako filmový režisér (ředitel) jeden nebo dva dny předtím do Prahy, kde čekal na příjezd německých oddílů.“ *ABS Praha*, f. 52, sign. 52-87-4, Německá vojenská zpravodajská služba, Obrana – Abwehr, AST Praha – ANEST Brno, kniha – strojopis, s. 39.

²⁷⁷ Ústní vyjádření gen v. v. Oldřicha Tichého ze 17. března 1990. Citováno dle KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 131.

²⁷⁸ Tamtéž, s. 131.

²⁷⁹ Britové připravili Moravcově skupině ubytování nejprve v hotelu Victoria, ale v důsledku přítomnosti několika neodbytných novinářů v hale hotelu bylo rozhodnuto, že hned ráno se českoslovenští zpravodajci přesunou na jiné místo, do hotelu Van Dyke. Tamtéž, s. 131–132.

zadržení ze strany Němců a pro zpravodajské důstojníky v Londýně tak vyvstávala potenciální hrozba možného vydírání.²⁸⁰

5.2. Počátky ve Velké Británii (1939)

Počáteční fáze zpravodajské činnosti Moravcovy jedenáctičlenné skupiny nebyla vůbec jednoduchá. Velmi problematicky působilo již samotné právní postavení skupiny vůči britským úřadům, neboť v tomto směru panovaly značné nejasnosti. Bezprostředně po příjezdu tak členové skupiny žili v Británii fakticky ilegálně pod falešnými jmény a také styk s britskou zpravodajskou službou, Secret Intelligence Service (dále jen SIS), se realizoval v podstatě na konspirativní úrovni.²⁸¹ Plk. Moravec předpokládal, že se celá situace vyjasní na první schůzce s přednostou vojenské sekce SIS, plk. Stewartem Menziesem, k níž došlo 17. března. Nicméně schůzka ve svém výsledku mnoho nevyřešila. Menzies kondoloval Moravcovi k truchlivému osudu Československa a vyjádřil své pocity v tom smyslu, že se těší na budoucí spolupráci.²⁸²

Rozpačitě zapůsobila na šéfa „jedenáctky“ také první návštěva československého vyslanectví, kde jej namísto Jana Masaryka, jenž byl v té době mimo Londýn, uvítal legační rada Karel Lisický, který Masaryka zastupoval a řídil vyslanectví, a také československý vojenský atašé v Británii, pplk. gšt. Josef Kalla.²⁸³ Atmosféra na velvyslanectví působila velmi chaoticky, bezradně a zdejšími představitelům nebyl příliš jasný účel pobytu československých zpravodajců v Londýně.²⁸⁴

Určitým posunem se stala alespoň večeře u pplk. Kally, v jehož bytě se českoslovenští zpravodajci setkávali velmi často, která proběhla již 16. března

---

²⁸⁰ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 60.

²⁸¹ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 133.

²⁸² STRANKMÜLLER, E.: *Čs. ofenzivní zpravodajství*, s. 191.

²⁸³ Československým vojenským atašé byl ustanoven v říjnu 1936, přičemž v listopadu 1938 obdržel akreditaci také pro Holandsko. Ve funkci zůstal i v březnu 1939 a odmítl se vrátit do protektorátu, za což jej MNO v likvidaci propustilo v září 1939 ze služby a nacisté jej proskribovali. Nicméně ve funkci vojenského atašé zůstal až do března 1945, kdy se stal zástupcem velitele Československé vojenské mise ve Velké Británii. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 36–37.

²⁸⁴ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 133; STRANKMÜLLER, E.: *Čs. ofenzivní zpravodajství*, s. 191.

a již se zúčastnil také gen. Čornyj, tehdejší sovětský vojenský atašé v Londýně. Výsledkem večera byla neformální dohoda o určité výzvědné součinnosti.²⁸⁵

S Brity se konkrétní rysy zpravodajské spolupráce začaly sjednávat až na počátku dubna, kdy se trvale do Londýna vrátil mjr. Gibson. Ten se také stal styčným důstojníkem mezi MI-6, tj. vojenskou složkou SIS, a skupinou československých zpravodajců. Prakticky během celého dubna probíhaly pravidelné schůzky v konspirativních bytech mezi Moravcovou skupinou a mjr. Gibsonem, který Čechoslovákům zprostředkoval vše, co nezbytně potřebovali jako ubytování, vydávání dokladů, zřizování poštovních přepážek atd.²⁸⁶

Podmínky československých zpravodajců ale zůstávaly i nadále složité. Skupina se snažila pevně zakotvit v britském prostředí i v prostředí československých emigrantů. Rodiny zpravodajských důstojníků zůstávaly prozatím v Protektorátu a jejich osud byl nejistý. Navíc vyvstala další zásadní otázka, a to otázka financí. Dne 17. března přijel do Londýna plk. František Hájek, jenž dosud působil v Haagu. Kromě toho, že nabídl plk. Moravcovi zprostředkování kontaktů na další diplomaty, především pak z balkánských států, přivezl s sebou také peníze, které byly do té doby pro zpravodajské účely deponovány v Holandsku. Okamžitě k dispozici tak nyní bylo 109 tisíc holandských guldenů a dalších 20 tisíc liber leželo na soukromém kontě jedné anglické banky. Tyto finanční prostředky se staly základem fondu, díky němuž mohla zpravodajská skupina plk. Moravce fungovat jako finančně nezávislá organizace.²⁸⁷

Velmi brzy poté získali českoslovenští zpravodajci k dispozici další finanční prostředky, tentokrát ze Švýcarska. Jisté je, že peníze dodal škpt. Sedláček, jenž v té době ve Švýcarsku stále působil. Nicméně rozpory panují v tom, jakým způsobem se zpravodajské peníze ze Švýcarska do Londýna dostaly. V literatuře se nejčastěji objevuje verze, podle níž peníze do Londýna dopravil osobně škpt. Sedláček, obdobně jako plk. Hájek.²⁸⁸ Nicméně podle vyjádření samotného Sedláčka došly peníze do Londýna poštou. Sedláček podle svých slov uposlechl výzvu v dopise

---

²⁸⁵ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 133; ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 73.

²⁸⁶ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 73.

²⁸⁷ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 133.

²⁸⁸ Srovnej STRANKMÜLLER, E.: *Čs. ofenzivní zpravodajství*, s. 192; ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 73.

podepsaném panem Fischerem, což bylo krycí jméno pplk. Tichého,²⁸⁹ aby finanční prostředky uložené ve Švýcarsku odevzdal v obálce Tichým označenému britskému konzulovi.²⁹⁰ Sedláček tak, podle své výpovědi, učinil, a když v druhé polovině března na výzvu pplk. Tichého přijel do Londýna a v bytě pplk. Kally se setkal s dalšími zpravodajskými důstojníky, ujistil se údajně, že peníze do Londýna v pořádku dorazily.²⁹¹ Tak či tak má špkt. Sedláček zásadní podíl na tom, že se zpravodajské peníze do Londýna vůbec dostaly. Když se dne 15. března Sedláček z vlastní iniciativy rozhodl odjet do Bernu vyzvednout zpravodajské peníze, narazil na odpor vyslance Bohdana Štréra, podle nějž se mělo všechno, tedy i včetně deponovaných peněz, odevzdat Němcům. Až teprve po usilovném vyjednávání se mu podařilo Štréra přesvědčit, aby alespoň souhlasil s uložením finančních prostředků do trezoru bernské Kantonální banky, odkud mohly být následně vyjmuty pouze proti dvojitému podpisu, tj. podpisu Štréra a Sedláčka současně. Přesně takovým způsobem je následně po vyrozumění z Londýna a dalším usilovném přesvědčování Štréra špkt. Sedláček získal.²⁹² Podle Jana Němečka postupoval Bohdan Štrér následovně. Dne 16. března vydal na výzvu německého legačního rady, ještě před obdržení příkazu z pražského MZV a bez kontaktování švýcarských úřadů, československé vyslanectví do německých rukou, přičemž Němcům předal spisový materiál a rovněž zařízení úřadu a finanční hotovost. Pravdou zůstává, že alespoň již před 15. březnem zničili důvěrné spisy vyslanectví. Rychlé vydání vyslanectví Němcům pak Štrér obhajoval právě snahou o záchranu peněžních prostředků ve výši tři a půl milionu korun uložených původně v pokladně vojenského atašé, které poté mohly posloužit skupině plk. Moravce v Londýně.²⁹³

Pro úplnost se sluší ještě dodat, že otázku využitelnosti ze Švýcarska dodaných finančních prostředků zřejmě komplikoval fakt, že část peněz byla uložena na knížce, k níž ale zpravodajská skupina ani samotný Sedláček neznali heslo. Oldřich Tichý k tomu poznamenal: „Dále byl povolán ze Švýcarska špkt. Sedláček, který se zdržel několik dní; jednal s ním plk. Moravec a mjr. Strankmüller, já jsem

---

²⁸⁹ Zlatica Zudová-Lešková uvádí, že toto krycí jméno patřilo Karlu Tichému. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 281. Jedná se ale s největší pravděpodobností o omyl, neboť rt. Karel Tichý nepůsobil na takové pozici, aby ohledně financí kontaktoval špkt. Sedláčka.

²⁹⁰ V protokolu Sedláček uvedl, že jméno zmíněného konzula již zapomněl. ABS, f. 302, sign. 302-96-2, Protokol sepsaný s plk. v. v. Karlem Sedláčkem, 21. 11. 1949, s. 8.

²⁹¹ Tamtéž, s. 11.

²⁹² Tamtéž, s. 7; KOKOŠKA (MALÍŘ), J: *Londýnská zpravodajská skupina*, s. 70–71.

²⁹³ NĚMEČEK, Jan: *Soumrak a úsvit československé diplomacie. 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady*. Praha 2008, s. 212.

byl jedině dotazován na názor, jak by bylo možné vybrat peníze uložené na knížce ve Švýcarsku, poněvadž heslo nebylo známo.²⁹⁴ Toto Tichého tvrzení ale vzbuzuje určité pochybnosti. Ve služebním záznamu vyhotoveném v Londýně 11. dubna 1939, jenž popisuje Sedláčkovo úsilí získat peníze od vyslance Štréra se totiž lze dočíst o tom, že Švýcaři nechtěli vyplatit peníze uložené na knížce z několika důvodů. Jednak mělo jít o nedostatek finanční hotovosti, neboť banka byla nedlouho před tím státem sanována a jako další důvod uvedli fakt, že „heslo knížky zná pplk. Tichý“.²⁹⁵

Velmi záhy po příjezdu plk. Moravce a jeho týmu do Londýna se také otevřela otázka další spolupráce s Francouzi. To, že se s ním v rámci pokračování zpravodajské činnosti proti Německu počítá pro spolupráci s francouzskými zpravodajci, zjistil pplk. Tichý prakticky ještě před odletem do Londýna od plk. Moravce.²⁹⁶ Ostatně Oldřich Tichý se pro takovou úlohu více než hodil. Vzhledem ke svým pobytům ve Francii, nejprve na École Spéciale Militaire v St. Cyr a poté na École Supérieure de Guerre uměl Tichý velmi dobře francouzsky a znal místní prostředí. Navíc v době svého působení u druhého oddělení Hlavního štábu, zvláště pak v letech 1934–1937,²⁹⁷ přirozeně spolupracoval s francouzskou zpravodajskou službou.

Nová kooperace se ale musela nejprve oboustranně dohodnout. Po Mnichovu došlo k výraznému utlumení spolupráce, avšak kontakty se zcela nepřerušily. Roli spojovacího článku v tomto směru sehrál plk. Kalina, československý vojenský atašé v Paříži. František Moravec si byl Kalinovy pozice v Paříži velmi dobře vědom, a proto si jej již v druhé půli března zavázal do stavu podřízenosti, což ostatně samotný Kalina písemně potvrdil na konci dubna. Kalina docházel do ústředí francouzské SR prakticky každý den a skrze něj se potvrdilo, že zájem na další spolupráci nemá pouze Moravcova skupina, ale také Francouzi.²⁹⁸

I přes oboustranný zájem o spolupráci nemohlo dojít k obnovení společné činnosti v předmnichovské podobě. V této době totiž jednak ze vzájemných styků zcela vymizelo „deuxième bureau [druhé oddělení, pozn. aut.], tedy analytická složka francouzského Generálního štábu národní obrany“²⁹⁹ a dále profesionální

---

²⁹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Akce „GENERÁL“, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 30.

²⁹⁵ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-150-24 (Různé úřední záznamy), Služební záznam, 11. 4. 1939.

²⁹⁶ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 132.

²⁹⁷ Tamtéž.

²⁹⁸ STRAKA, K.: *Obnova*, s. 2.

²⁹⁹ Tamtéž.

základna Moravcovy „jedenáctky“ byla o mnoho užší než kompletní předválečné druhé oddělení, neboť skupinu de facto tvořili pouze vybraní představitelé výzvědné a obranné sekce skupiny B (pátrací) druhého oddělení. Mnoho zpravodajců, kterých by pro plnění nových úkolů bylo zapotřebí, zůstalo v Praze. Nejvíce chyběli zejména konstruktér radiostanic Ing. Jan Budík, vedoucí odposlechové služby škpt. Alois Čáslavka, mjr. František Fárek, jenž organizoval první předsunutou agenturní ústřednu, dále vedoucí německé sekce studijní skupiny pplk. Tomáš Houška, přednosta agenturního pátracího ústředí proti Německu pplk. Václav Kopačka, jeho blízký spolupracovník škpt. Antonín Kukula, znalec maďarské armády škpt. Antonín Longa, představitel zahraniční skupiny pplk. Alois Moravec, vedoucí šifrové a spojovací skupiny pplk. Josef Růžka a expert výzvědné sekce škpt. Josef Rybář. Všichni zmínění byli ostatně na popud plk. Moravce zařazeni na seznam 59 osob, které měly odejít s pomocí několika zastupitelských úřadů z Protektorátu na Západ.³⁰⁰ Bez výše zmíněných důstojníků se však měla nově zamyšlená zpravodajská činnost, alespoň prozatím, obejít.

Mnoho zpravodajců, kteří zůstali v Československu, se ale prakticky okamžitě zapojilo do odbojové činnosti a začali buď na vlastní pěst, případně v rámci tvořících se podzemních organizací, s budováním základních částí domácího zpravodajského aparátu.³⁰¹ Postupně se tak plk. Moravcovi i ostatním členům jeho týmu mohlo ulevit alespoň v tom smyslu, že mohli počítat s pomocí řady československých zpravodajců na dálku z Protektorátu či z jiných zemí. Jako zářný příklad lze uvést mjr. Fárka, škpt. Čáslavku a škpt. Longu. Tito tři důstojníci ihned po okupaci zahájili ilegální činnost jako tzv. skupina „Konšelé“³⁰² a postupně s nimi začali spolupracovat další jednotlivci i organizace. Podstatné ovšem je, že „Konšelé“ již na počátku dubna z vlastní iniciativy kontaktovali prostřednictvím francouzského generálního konzulátu plk. Moravce ve věci přímé spolupráce. Obdobně se dopisem přihlásil za krátko také kupříkladu mjr. Alexander Fritscher, od ledna působící jako zpravodajec v úřadě československého vojenského atašé v polské Varšavě.³⁰³

Britové zpočátku nechovali přílišné naděje v úspěšnou zpravodajskou činnost „jedenáctky“, ovšem postupně se jejich postoj začal měnit.³⁰⁴ Naproti tomu

---

³⁰⁰ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 134–135.

³⁰¹ Tamtéž, s. 135.

³⁰² GEBHART, J. – KOUTEK, J. – KUKLÍK, J.: *Na frontách*, s. 95.

³⁰³ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 135.

³⁰⁴ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 73.

Francouzi byli vůči Čechoslovákům od počátku podstatně optimističtější. To pramenilo nejenom z dřívější spolupráce, ale také z rostoucího napětí po celé Evropě a z potenciálu československých zpravodajců sledovat i ty části Německa, kam mohli Francouzi „dohlédnout“ jen s velkými obtížemi nebo spíše vůbec, tj. nejenom do německých západních regionů, ale i do částí Třetí říše ležících více na východě.³⁰⁵

K osobnímu setkání československých a francouzských zpravodajských důstojníků za účelem dohody o spolupráci došlo, vzhledem k obtížné situaci po příletu Moravcovy skupiny do Londýna, velmi brzy, a to již 17. dubna v Calais.³⁰⁶ Skupinu plk. Moravce zastupoval Oldřich Tichý, francouzskou stranu pak reprezentovali mjr. Henri Gouyou, bývalý stálý zástupce SR v Praze, a mjr. Henri Navarre, jenž stál od roku 1937 v rámci ústředí SR v čele německé sekce. To, jak moc Francouzům záleželo na dohodě o vzájemné spolupráci, dokládá mimo jiné prosba plk. Louise Riveta, velitele pátrací skupiny deuxième bureau francouzského Generálního štábu, aby spolupráce započala co možná nejdříve, kterou Gouyou spolu s Navarrem tlumočili pplk. Tichému. Nutno říci, že Francouzi již měli připravenou určitou přesnější koncepci a od začátku počítali s umístěním, prozatím blíže neurčené zpravodajské jednotky na francouzském území. Pplk. Tichý ovšem na tyto podrobnosti reagoval slovy: „Odpověděl jsem, že tyto detaily si dohovoří šéfové [Moravec s Rivetem, pozn. autora] sami.“³⁰⁷ S ochotou se setkaly také Tichým tlumočené československé požadavky na co nejvíce možné konspirativní rysy spolupráce, a to jak na území Francie, tak také ve vztahu k Britům. Přestože se podařilo zlomit odpor Britů, kteří původně nebyli československo-francouzské spolupráci příliš nakloněni, Britové stále bedlivě sledovali probíhající jednání. Tato skutečnost není nikterak nelogická, neboť Angličanům se přirozeně příliš nechtělo tak říkajíc „pustit z rukou“ zdroj zpravodajských informací, jakým se mohla Moravcova skupina, i přes britský pesimismus, stát.³⁰⁸ Pplk. Tichý neopomněl během schůzky zdůraznit, že i přes velký zájem československých zpravodajců o spolupráci s Francouzi, nebude pro členy Moravcovy skupiny možné plně se angažovat do doby, než se z Protektorátu dostanou jejich rodiny, aby je činnost

---

³⁰⁵ STRAKA, Karel: *Obnova*, s. 2.

³⁰⁶ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Zpráva Oldřicha Tichého o schůzce se „Šmrdolíny“, 20. 4. 1939; ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 106.

³⁰⁷ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Zpráva Oldřicha Tichého o schůzce se „Šmrdolíny“, 20. 4. 1939.

³⁰⁸ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 106.

zpravodajců neohrozila. Tento argument Gouyou i Navarre plně chápali. Žádali pouze, aby konečná dohoda o spolupráci byla uzavřena co nejdříve.³⁰⁹

Finální dohodu o vytvoření zpravodajské ústředny na francouzském území nakonec sjednal na konci dubna plk. Moravec se svým francouzským protějškem plk. Rivetem. Díky této dohodě mohli 30. dubna do Paříže odcestovat mjr. Paleček spolu s škpt. Fryčem, jakožto představitelé nově vzniklé československé zpravodajské expozitury v Paříži s krycím označením „Karla“.³¹⁰

Tichý ovšem prozatím zůstal v Londýně. Do jeho nástupu k pařížské expozituře zbývaly ještě tři měsíce. V tomto období došlo k několika, pro Tichého další osudy, poměrně důležitým událostem. Po březnu 1939 směřovalo nejvíce československých exulantů a emigrantů do Polska, kde se začalo utvářet jedno z důležitých zahraničních center československého odboje.³¹¹ Plk. Moravec si uvědomoval jeho význam a rozhodl se proto do Polska vyslat jednoho ze svých mužů, který zde měl v první řadě působit jako prostředník mezi Londýnem, Paříží a odbojem ve vlasti a na místě projednávat bezodkladné otázky a veškeré žádosti z domova, které měly, vzhledem k přímému spojení mezi domovem a Varšavou, mnohem konkrétnější podobu, než by tomu bylo například v Londýně. Kromě toho měl vyslaný důstojník navázat spolupráci s polskou zpravodajskou službou namířenou proti Německu a v neposlední řadě měl také dohlédnout na to, aby se rodiny zpravodajců Moravcovy „jedenáctky“, jejichž ilegální přechod do Polska mezitím zorganizoval škpt. Čáslavka,³¹² bezpečně dostaly do Londýna.³¹³ Pro tento úkol původně plk. Moravec počítal s pplk. Tichým, avšak okolnosti to nakonec nedovolily. Oldřich Tichý k tomu poznamenal: „Měl jsem být odeslán do Varšavy, abych po přechodu byl rodinám nápomocen, převezl je do Anglie, ale poněvadž jsem onemocněl těžkou chřipkou, byl vyslán místo mě mjr. Bartík a potom ještě mjr. Frank.“³¹⁴

---

³⁰⁹ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Zpráva Oldřicha Tichého o schůzce se „Šmrdolíny“, 20. 4. 1939.

³¹⁰ KOKOŠKA (MALÍŘ), Jaroslav: *Londýnská zpravodajská skupina*, s. 72.

³¹¹ GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan: *Velké dějiny země Koruny české (dále jen Velké dějiny)*. Svazek XV a. 1938–1945. Praha – Litomyšl 2006, s. 288–289.

³¹² Podrobně o evakuaci rodin členů Moravcovy „jedenáctky“ pojednala Klára Procházková. Viz PROCHÁZKOVÁ, Klára: *Životní osudy zpravodajského důstojníka a vojenského diplomata plukovníka Aloise Čáslavky (1899–1963)*. Olomouc 2015 (nepublikovaná diplomová práce), s. 60–70.

³¹³ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 61 a 64.

³¹⁴ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 31.

Tichého indispozice skutečně zabránila jeho vyslání do Polska. Je ale na místě dodat, že ne všichni jeho zpravodajští kolegové jeho chřipkové onemocnění viděli tak jednoznačně. Mjr. Paleček totiž Tichého popsal takto: „Nebyl ani statečný, ani zbabělý. Svým zjevem představoval typ nemocného důstojníka. Byl náchylný na nachlazení a byl na sebe úzkostlivě opatrný. Přesto měl dostatek fyzické síly. Přesto na nemoc velmi často hřešil, když to potřeboval. V době našeho příjezdu do Anglie bylo třeba vyslat důstojníka do Polska k urovnání tamějších poměrů. Moravec chtěl odeslat Tichého. Tichý se z toho úplně zhroutil a okamžitě onemocněl. Přesto, že jsme mu domlouvali, že to není cesta nějak nebezpečná, zůstal nemocen s fixní ideou, že Moravec jej posílá na tuto cestu aby se jej nějakým způsobem zbavil. Místo něho do Polska odletěl potom Bartík. Nebyla to sice situace ani pro Tichého příjemná, ale ten se s tím smířil, vyloučuje se na nemoc, jen když zůstal na místě.“³¹⁵ Je třeba dodat, že Karel Paleček mohl být poněkud zaujatý, neboť mezi ním a Oldřichem Tichým panovala určitá nevraživost. Ta se datovala ještě z doby první republiky. Podle svého vyjádření dal jednou plk. Moravec Tichému za úkol, aby poněkud usměrnil Palečka v jednání, údajně proto, že „načichl soukupovinou“ a vůbec že je „svérázný“.³¹⁶ Usměrnování ze strany Tichého ale Palečkovi spíše připadalo jako šikana.³¹⁷

Poté došlo k setkání s člověkem, jež předznamenalo znovuobnovení Tichého zpravodajských vazeb na Švýcarsko. Dne 8. července 1939 se Tichý během návštěvy u plk. Kally dozvěděl od paní Kallové, že přišel jakýsi Švýcar, jenž se představil jako hejtman Hausmann, a sháněl se po pplk. Tichém. Schůzky v bytě Kallových se kromě Tichého účastnil také plk. Moravec.³¹⁸ Poté, co sdělil svou totožnost, Hausmann řekl, že „je v přímém kontaktu s oficiálními kruhy a pokud jde o zpravodajskou službu je v přímém kontaktu s pplk. Massonem, přednostou 2. odd. hl. štábu švýcarské armády“.³¹⁹ Kpt. Hans Hausmann, člen švýcarské výzvědné sekce, zpravodajcům nabídl vzájemnou pomoc a spolupráci obou služeb. Přestože se jednalo o první kontakt s Moravcovou skupinou, Hausmann rozhodně neztrácel

---

³¹⁵ ABS, f. 302, sign. 302-57-2, Protokol sepsaný s brig. gen. Karlem Palečkem, 25. 11. 1949, s. 57–58.

³¹⁶ ABS, f. 302, sign. 302-57-2, Protokol sepsaný s brig. gen. Karlem Palečkem, 29. 11. 1949, s. 106.

³¹⁷ Tamtéž.

³¹⁸ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce*, s. 131.

³¹⁹ VÚA – VHA, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Služební záznam o schůzce s H. Hausmannem, 8. 7. 1939, s. 1.

čas, hovořil velmi konkrétně a díky tomu mohla být ihned dohodnuta a jasně vymezena další spolupráce.

Především byly domluveny podmínky bezpečnosti agentů československé zpravodajské služby. Například v případě zadržení švýcarskými bezpečnostními orgány měli agenti prohlásit, že pracují pro Švýcarsko, následně telefonicky kontaktovat domluvenou adresu, poté se ohlásit heslem „Kälin 846“ a uvést místo, kde se právě nalézají. Ihned na to měl být vyrozuměn kpt. Hausmann, jenž se již měl postarat o vše potřebné. Při osobním setkání s Hausmannem měl zadržený agent opět hlásit pro kontrolu heslo „Kälin 846“.³²⁰

Stejně tak byl dohodnut postup pro zasílání zpráv. To se mělo realizovat prostřednictvím dopisů, telefonicky, popřípadě použitím telegramů. Z Londýna do Švýcarska se měly dopisy zasílat na jakékoli jméno na adresu „St. Gallen, Postfach 846“. Telefonicky se měly zprávy předávat na dané číslo, přičemž obě strany se měly hlásit heslem „Rütli“. V případě nutnosti zaslat telegram, měly být tyto zasílány přímo kpt. Hausmannovi. V opačném směru měly zprávy chodit buď poštou, v tom případě na londýnskou adresu, na jméno „Josef Fischer“, případně se měly zprávy předávat telefonicky. Pro ten účel měly fungovat dvě telefonní čísla, obě na jméno „Fiedler“. Kromě toho kpt. Hausmann přislíbil, že je ochoten dostavit se po vyzvání na kontrolní schůzku, že bude poskytovat případné přístřeší agentům a v případě nezbytnosti zprostředkuje mezi nimi a československými zpravodajci schůzky.³²¹ Spolupráce tak byla dohodnuta.

5.3. Ve Francii (1939–1940)

Pplk. Oldřich Tichý byl k pařížské expozituře přidělen od 29. července 1939,³²² avšak fakticky začal působit ve funkci jejího přednosty až na začátku srpna,³²³ kdy také došlo k přejmenování expozitury z „Karly“ na „Karla“.³²⁴ Do Francie již Tichého doprovázela jeho manželka s dcerou, které stejně jako rodiny

---

³²⁰ VÚA – VHA, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Služební záznam o schůzce s H. Hausmannem, 8. 7. 1939, s. 1–2.

³²¹ Tamtéž, s. 2–3.

³²² VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Osobní vložka ke Kmenovému listu.

³²³ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 30.

³²⁴ KOKOŠKA (MALÍŘ), Jaroslav: *Londýnská zpravodajská skupina*, s. 75.

ostatních členů „jedenáctky“ dorazily do Londýna na konci července.³²⁵ Spolu s Tichým a jeho rodinou odjela do Paříže také rodina mjr. Palečka a škpt. Fryče, kteří již byli na místě a působili v expozituře.³²⁶ Tichého pozice v expozituře obnášela následující: „Já jako přednosta jsem řídil práci, měl na starosti styk s druhým oddělením francouzským, s vojenskou správou, vedl jsem dvě zpravodajské mapy s příslušnými poznámkami, vypomáhal jsem při šifrování a dešifrování a při překladech.“³²⁷ Pro úplnost je na místě dodat, že Tichý byl oficiálně zařazen do československé armády ve Francii na základě akordu ze dne 2. října 1939 a byl vtělen k Vojenské správě Národního výboru československého.³²⁸ Po Oldřichu Tichém přibyli do expozitury ještě další pracovníci, a to kpt. v zál. Jaroslav Krátký, por. let. v zál. Hugo Weyrich a bývalý cizinecký legionář Viktor Falta.³²⁹ Kromě toho v expozituře působili celkem čtyři radiotelegrafisté, a to rt. Karel Barva (na podzim 1939 odvolán do Londýna), rt. František Malý (odvolán na jaře 1940), rt. Vilém Marek a rt. Václav Rettich. Poslední dva jmenovaní vydrželi v pařížské odbočce až do konce jejího fungování.³³⁰

Expozitura sídlila v pronajaté pařížské vile na Třídě Victora Huga č. 13, blízko místa kde sídlil Československý národní výbor spolu se svou Vojenskou správou. Přestože jak s velitelstvím československé armády ve Francii, tak také s Vojenskou správou Národního výboru přicházela expozitura „Karel“ do pravidelného styku, ani jedné ze zmíněných institucí nepodléhala a fungovala jako v podstatě samostatná část londýnské zpravodajské skupiny plk. Moravce, jenž ji z Londýna mohl řídit a jemuž byly také zasilány veškeré zpravodajské informace, které expozitura získala. Mezi základní úkoly odbočky patřilo zprostředkování spojení Moravcovy skupiny se zpravodajci, kteří zůstali v Praze, dále navázání a udržování rádiového spojení s radiostanicemi domácího odboje i se stanicemi dalších československých ústředí v zahraničí, zajištění kurýrního spojení do příslušných zemí, a to s pomocí francouzské zpravodajské služby a francouzských legací, dále řízení zpravodajské sítě proti Německu a zajištění včasné předávky zpráv

---

³²⁵ KREISINGER, P.: *Brigádní generál*, s. 67.

³²⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 32.

³²⁷ Tamtéž, s. 33.

³²⁸ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list II.

³²⁹ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 106.

³³⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 39.

od ústředny „Kazi“ ve Švýcarsku do Londýna a v Paříži kooperovaní s francouzskou zpravodajskou službou v otázce výměny informací týkajících se Německa.³³¹

Po Tichého příjezdu do Paříže si všichni tři zpravodajští českoslovenští důstojníci uspořádali své věci tak, aby všichni mohli bydlet v budově expozitury a měli dostatek místa pro kanceláře i radiostanici. Poté se Tichý ohlásil u gen. Sergeje Ingra³³² a plk. Václava Kaliny. Následně navštívil plk. Riveta, jenž Tichého uvítal, znovu zdůraznil optimistická očekávání spolupráce a potvrdil mjr. Gouyou jako styčného důstojníka, na něhož se českoslovenští zpravodajci mají s čímkoli potřebným obracet. Tichý požádal při té příležitosti o možnost využívání francouzské kurýrní pošty a o vystavení francouzského pasu pro svou osobu.³³³ Oběma jeho žádostem bylo vyhověno, přičemž pas byl Tichému vystaven na jméno Oscar Tabbot.³³⁴ Nedlouho poté již Tichý nový pas potřeboval.

Od jara až do osudného 1. září 1939 pracovali českoslovenští zpravodajci v Paříži, ale pochopitelně nejen oni, především na odhalení německých plánů na zahájení války v Evropě, resp. v první řadě proti Polsku. Podle plk. Moravce získali českoslovenští zpravodajci první přesnou informaci o vojenské agresi vůči Polsku prostřednictvím agenta A-54. Informace A-54 předal 15. června 1939 na schůzce v Haagu. Plk. Moravec k tomu ve svých pamětech napsal: „Pak se A-54 obrátil k služebním věcem. Hlásil, že Bílý plán (Fall Weiss), tj. plán útoku proti Polsku, je hotov. Neměl podrobnosti, ale brzy je pro nás dostane. Teď že může jen říct, že hlavní myšlenkou plánu – stejně jako předtím plánu Zeleného – je bleskový a ničující úder proti Polsku, aby bylo vyřazeno co nejrychleji. Od Západu se čeká jen vyčkávací akce. Prozatímní datum pro útok proti Polsku je 1. září.“³³⁵ To ovšem nebyla pravda. První ucelenější informaci o chystaném vpádu do Polska předala expozitura „Karla“, která ji 15. května 1939 získala od mjr. Gouyou. V sedmém bodě jeho zprávy se píše: „Něm. hlav. štáb studuje plán útoku na Polsko. Má býti nasazeno 70 divisí, učeněných do 8 armád. Útok má míti hlavní

---

³³¹ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 106–107.

³³² Od konce července 1939 působil ve Francii, kde zřídil vojenskou kancelář při československém vyslanectví. Kancelář se v listopadu po uznání Československého národního výboru přeměnila v Československou vojenskou správu a Ingr působil až do června 1940 jako její náčelník. Spolupodílel se na evakuaci československých vojáků z Francie a v Británii se po vzniku československé zatímní vlády stal v červenci 1940 ministrem národní obrany. LÁNIK, Jaroslav a kol.: *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1940*. Praha 2005, s. 113.

³³³ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s brig. gen. v. v. Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 32.

³³⁴ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 129.

³³⁵ MORAVEC, F.: *Špion*, s. 300.

úsilí na severu přes koridor a má prý býti podporován demonstračním úsilím z Pruského Slezska. Podaří-li se tento plán, počítá něm. štáb s obsazením Varšavy do 8 dnů.³³⁶

Ke schůzce s agentem A-54 došlo až 8. července v Haagu a na schůzce se skutečně řešilo německé tažení do Polska. Odpověď na otázku, kdy přesně k útoku dojde, ale agent nesdělil, a to ani rámcově z prostého důvodu. Neznal ji. Napovědět mohla zpráva, kterou 22. července předala do Londýna pařížská expozitura a která hovořila o dobře informovaném vídeňském zdroji, Rafaelu Melicharovi. Podle výkladu jeho vyjádření „koncem měsíce srpna t. r. počítá se v informovaných kruzích, že Německo začne s nějakou válečnou akcí“.³³⁷ Stále častěji a podrobněji přicházely do Paříže i do Londýna zprávy o přesunech německé armády ve směru na východ. Možnost přesněji odhadnout konkrétní datum zahájení německých válečných akcí měli českoslovenští zpravodajci z informací o časovém rozvrhu prací probíhajících za účelem úprav strategických komunikací vedoucích k polským hranicím. Těch bylo během července 1939 získáno poměrně značné množství a nutno říci, že se v podstatě shodovaly s tvrzeními agenta A-54 v tom smyslu, že situace začne eskalovat v období od 15. srpna. K dispozici bylo také velké množství údajů týkajících se koncentrování, síly a také složení vojsk na Moravě a na Slovensku. S největší pravděpodobností kvůli jejich na první pohled okrajovému charakteru a absenci kvalifikovaných analytiků v Londýně, kteří by z údajů vyvodili patřičné závěry, jim plk. Moravec nevěnoval pozornost.³³⁸

Na počátku srpna 1939, v době, kdy již Oldřich Tichý působil v čele expozitury „Karel“, se uskutečnila další schůzka s agentem A-54 v Haagu. Přestože později byly výsledky schůzky opět značně překrouceny a glorifikovány, A-54 z hlediska data prakticky pouze potvrdil, že pokud nedojde ke změně termínu, lze s vojenskými akcemi ze strany Německa počítat od 15. srpna.³³⁹

Během prvního měsíce svého působení v expozituře pracoval Tichý na plném obnovení svých švýcarských kontaktů, upevnění další spolupráce se švýcarskou zpravodajskou službou, dotvářela se také koncepce spolupráce s Francouzi a stále více a více nabývala na naléhavosti potřeba znát přesné datum začátku německé invaze do Polska. Poměrně důležitým pro další zpravodajskou kooperaci

³³⁶ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-1 (Radiostanice Karel), Zpráva „Šmidry“, 15. 5. 1939.

³³⁷ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-1 (Radiostanice Karel), Zpráva „Medák hlásí“, s. 22. 7. 1939.

³³⁸ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 145–146.

³³⁹ Tamtéž, s. 146–147.

s francouzskými, ale ještě mnohem více se švýcarskými spojenci se stalo jednání, které v pařížské odbočce proběhlo ve dnech 23. a 24. srpna 1939. Tomuto jednání však ještě předcházela Tichého cesta do Švýcarska a také prudce se zrychlující běh událostí.

Dne 19. srpna, těsně před polednem, telefonoval pplk. Tichý z Paříže do Londýna, aby předal nejčerstvější poznatky, které získal od francouzských zpravodajských spojenců. Jeho telefonát zapůsobil velmi znepokojivě: „Situace se stává vážnou, záložníci, kteří měli být propuštěni zůstávají, další záložníci jsou povoláváni; pohyby vojsk směřující na východ. Očekává se rychlý spád událostí, které povedou k podobné periodě jako v září 1938. Zde jest permanence. Až dosud byl zde klid – nyní je však veliké vlnění a soudí se, že v nejbližších dnech budou učiněna další opatření. Já sám jsem v kontaktu s příslušnými činiteli a budu hlásit každou novou situaci.“³⁴⁰ Pro úplnost je zapotřebí dodat, že ještě téhož dne dostal plk. Moravec od britského styčného důstojníka informace o německých plánech na zahájení vojenských operací proti Polsku, se kterým se počítá v době od 20. do 30. srpna. Kromě toho se podařilo agentům-chodcům pracujícím pro československé zahraniční expozitury, zejména pak nizozemskou „Libuši“, proniknout do vnitrozemí Třetí říše a získat během konce června a v srpnu řadu informací o síle a stavu připravenosti německých vojsk pro polskou kampaň. Pouze zpravodajské „eso“, agent A-54, se nehlásil.³⁴¹ V této době se totiž věnoval své práci pro německý Abwehr, což nakonec vyústilo až ve velký zátah říšských bezpečnostních složek proti hnutí odporu na území v Protektorátu.³⁴²

Není přesně známo kdy, ale mezi 19. a 23. srpnem se pplk. Tichý vypravil do švýcarského Lausanne. Nedaleko odtud, ve Vevey, měl svůj dům a rodinu pplk. Masson. Ihned po příjezdu do Lausanne mu Tichý zatelefonoval do jeho bernského úřadu a požádal jej o schůzku. Oba muži se sešli ještě toho dne odpoledne v nádražní restauraci. Přestože již v červenci v Londýně byla předběžně, avšak velmi konkrétně, dohodnuta podoba spolupráce se Švýcary, Tichý chtěl ještě požádat o pomoc přímo Massona. Ten mu samozřejmě vyšel vstříc a přislíbil, že do Paříže vyšle svého člověka, kterému by Tichý mohl absolutně důvěřovat. Pplk. Masson se s Tichým

---

³⁴⁰ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam telefonátu pplk. Tichého, 19. 8. 1939.

³⁴¹ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 148.

³⁴² Podrobně o této akci KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 149–151.

rozloučil příznačně: „Nikdy jsme tu spolu nesešli a nemluvili.“³⁴³ V Lausanne také znovu narazil na člověka, který jej, jak již bylo výše zmíněno, sledoval během jedné z jeho služebních cest v době, kdy působil ve Švýcarsku jako vojenský atašé.

Tichého cesta měla ale ještě další cíle. Jedním z nich byla schůzka se škpt. Sedláčkem. Tichý jej chtěl lépe zasvětit do celkové situace a sdělil Sedláčkovi, že po setkání se švýcarským důstojníkem, jehož vyšle pplk. Masson, pošle do Švýcarska mjr. Fryče, aby informoval Sedláčka o detailech další spolupráce se Švýcary. Takový postup byl logický, neboť Sedláček neznal ani Massona ani Hausmanna.³⁴⁴ Sedláček ale na Tichého při schůzce neudělal nejlepší dojem a i jeho následná činnost přispěla k rozpakům Tichého, jak ostatně vyplývá ze záznamu jednání z 23. a 24. v Paříži, jehož se kromě pplk. Tichého účastnil také z Londýna povolaný mjr. Bartík. Pplk. Tichý během své cesty do Švýcarska také provedl revizi schránek určených k předávání zpráv. Na základě této revize vyšlo následně najevo, že jednu ze schránek bude zapotřebí zcela zrušit.

Dne 23. srpna dorazil do Paříže kpt. Hausmann a ohlásil, že jej posílá pplk. Masson. Tichý tak seznal, že Massonovým slíbeným důstojníkem, jemuž může naprosto důvěřovat, je právě Hausmann. Během jednání byly upřesněny a doplněny v červnu sjednané podmínky zpravodajské spolupráce se Švýcary. Kpt. Hausmann potvrdil, že dá k dispozici československým zpravodajcům celý svůj aparát a švýcarská strana bude Čechoslovákům předávat všechny zprávy ofenzivní povahy a také veškerý materiál vojensko-politického charakteru týkající se Německa, jež bude zasílat buď přímo Londýnu, nebo pařížské odbočce. Stejně tak zdůraznil připravenost poskytovat ochranu agentům na švýcarské půdě. Od československých zpravodajců Hausmann požadoval na oplátku taktéž zasílání zpráv vojenského i politického charakteru týkající se Německa a zdůraznil, aby v případě zachycení informací o přípravách Německého nástupu proti Švýcarsku, byly tyto zprávy zaslány nejrychlejší cestou. O obdobný postup žádal také v případě zjištění informací o německém nástupu vůči spojencům.³⁴⁵

Během jednání se ale také řešilo několik důležitých novinek. Kpt. Hausmann nabídl možnost zajištění vstupních vis prostřednictvím švýcarského vyslanectví v Londýně na jakýkoli pas pro osobu kterékoli státní příslušnosti, kterou by

---

³⁴³ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 129.

³⁴⁴ Tamtéž, s. 129–130.

³⁴⁵ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Služební záznam o schůzce s H. Hausmannem, 25. 8. 1939, s. 1–3.

českoslovenští zpravodajci potřebovali do Švýcarska vyslat a obdobně, že je schopen zařídit pro všechny příslušné osoby zdržující se na území Švýcarska povolení k pobytu. Dále počítal kpt. Hausmann s možným příjezdem kurýrů z protektorátu. V této záležitosti opět ujistil Tichého s Bartíkem, že je ochoten a schopen zajistit vše potřebné tak, aby se případní kurýři jednak vyhnuli obtížím se švýcarskými úřady a také aby byli bezpečně odesláni do Londýna, Paříže, popřípadě na jiné určené místo. Kurýři měli být vyrozuměni v tom smyslu, aby se po příjezdu do Švýcarska telefonicky spojili s číslem v St. Gallen a ohlásili se heslem „London 333“. Tím bude vyrozuměn Hausmann, který již následně zařídí vše potřebné. O stejný telefonát měli kurýři žádat také v případě svého zadržení. Pro případ, že by se s daným číslem z jakýchkoli důvodů nebylo možné spojit, měl Hausmann připravenou náhradní variantu v podobě bernského čísla, na němž měla příslušná osoba žádat dr. Balsigera. Toto stejně jako zmíněné heslo „London 333“ mělo obdržet pouze několik málo naprosto spolehlivých osob a pouze ve výjimečných případech. Kpt. Hausmann také upřesnil, že v případě naléhavosti bude možné se s ním spojit prostřednictvím švýcarského vojenského atašé v Paříži, přičemž dotýčný se má ohlásit již v červnu smluveným heslem „Kälin 846“.³⁴⁶

Kpt. Hausmann na jednání rovněž prohlásil, že je připraven obstarat vše potřebné k tomu, aby se mohl jeden československý důstojník trvale usadit ve Švýcarsku a přímo s ním spolupracovat. Švýcarská ochota šla dokonce tak daleko, že Hausmann žádal, aby v případě souhlasu z československé strany mu bylo předem sděleno, zda příslušný důstojník je ženat či svobodný, aby mohl podle toho připravit jeho ubytování.³⁴⁷ Oním důstojníkem, který úzkou spoluprací s Hausmannem ve Švýcarsku navázal, se stal škpt. Sedláček. Nicméně stalo se tak spíše přes výhrady pplk. Tichého.

Během jednání se totiž řešila právě také otázka další činnosti škpt. Sedláčka. Součástí úředního záznamu o jednání, který pořídil mjr. Bartík, je posudek pplk. Tichého v Sedláčkové záležitosti, v němž se píše: „S hlediska služebního nelze očekávat, že by škpt. Sedláček mohl se uplatnit tak jak dnešní doba vyžaduje. Škpt. Sedláček propadá psychose, obává se okolí, prohlašuje sám, že s anglickým pasem nemůže se nikde ubytovat, poněvadž všude v pensíoních a hotelích mluví se na něho

---

³⁴⁶ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Služební záznam o schůzce s H. Hausmannem, 25. 8. 1939, s. 3–4.

³⁴⁷ Tamtéž, s. 2.

anglicky, a když odpovídá německy je vůči němu nedůvěra. Pplk. Tichý uvádí, že Sedláček činí dojem trpitele a duševně i fyzicky v cizím prostředí chátrá. Pplk. Tichý navrhuje přemístit Sedláčka do Francie na př. do Besançonu, odkud by mohl podle dispozic zprav. odbočky v Paříži a zprav. centrály v Londýně řídit zprav. činnost ve Švýcarsku.³⁴⁸ O Sedláčkově odvolání ze Švýcarska se ostatně uvažovalo již dříve, avšak z jiných důvodů. Již ve fázi plánování vyslání československých zpravodajců do Paříže se zvažovala možnost stáhnout škpt. Sedláčka z Curychu na přechodnou dobu a dát jej spolu s jeho švýcarskou sítí k dispozici mjr. Palečkovi.³⁴⁹ To se však nerealizovalo. Ani v návaznosti na Tichého posudek Sedláček ze Švýcarska stažen nebyl a naopak se využívalo jeho následné těsné kooperace s kpt. Hausmannem.

Posledním zásadním bodem, který se na jednání probíral, byla spolupráce s Francouzi. Mjr. Navarre ubezpečil Tichého, že mu bude předávat všechny zprávy, o které požádá plk. Moravec, a zároveň bude dodávat také přehledy tisku. Navarre pouze žádal, aby se vše považovalo za tajné a aby se ani v prepisech nepředávalo britským zpravodajcům. Mjr. Navarre také vyslovil přání, aby se při předávání zpráv z československé strany udávaly stupně věrohodnosti a blíže také specifikovaly prameny, z nichž zprávy pocházejí.³⁵⁰ To ovšem nemohli Čechoslováci zcela plnit, alespoň tedy nikoli v případě zpráv získaných ze Švýcarska, neboť kpt. Hausmann žádal naopak, aby při československo-švýcarské předávce zpráv nebyly blíže specifikovány prameny, odkud zprávy pochází, aby se dařilo vzájemnou spoluprací držet co nejvíce v utajení.³⁵¹

Na základě výsledků jednání v Paříži se realizovala další zpravodajská činnost. Na spolupráci se Švýcary pěli českoslovenští zpravodajci samou chválou. Ostatně československo-švýcarskou zpravodajskou spoluprací lze v podstatě považovat za nejzásadnější úspěch pařížské expozitury vůbec. Kpt. Hausmann ubytoval škpt. Sedláčka ve vile v St. Gallen,³⁵² kde měl Sedláček k dispozici také vysílačku. Bez přerušení až do konce války pak Sedláček předával prostřednictvím

---

³⁴⁸ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam o jednání u čs. vojenské odbočky v Paříži ve dnech 23. a 24. srpna 1939, s. 1.

³⁴⁹ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 132–133.

³⁵⁰ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam o jednání u čs. vojenské odbočky v Paříži ve dnech 23. a 24. srpna 1939, s. 2.

³⁵¹ *VÚA – VHA*, sb. Vojenské zpravodajství, Zpravodajský styk Londýna se Švýcarskem – rok 1939, Služební záznam o schůzce s H. Hausmannem, 25. 8. 1939, s. 1–3

³⁵² Oba důstojníci byli v tak blízkém každodenním kontaktu, že Hausmannova rodina považovala Sedláčka prakticky za člena rodiny a jeho děti mu říkaly „strýček Tom“. MORAVEC, F.: *Špion*, s. 305.

své radiostanice nebo přes schránky, popřípadě prostřednictvím francouzské ambasády v Bernu zprávy a stejnými cestami zase proudily zprávy a instrukce k Sedláčkovi ze Západu. Tichý k tomuto mechanismu poznamenal: „Byl to veliký přínos našemu zpravodajství a také přínos našeho zpravodajství spojencům.“³⁵³ Bohužel i přes počáteční značný optimismus a výhledy na bezproblémovou a efektivní spolupráci, ukázal čas, že v případě československo-francouzské zpravodajské kooperace bude realita poněkud odlišná. To se však plně projevilo až později, i když o prvních náznacích se lze dočíst již v úředním záznamu o výše zmíněném pařížském jednání: „Pplk. Tichý se domnívá, že Šmidra [krycí jméno mjr. Gouyou, pozn. autora] byl v mnoha věcech sabotován dvěma důstojníky 2. oddělení, kteří nám nejsou nakloněni a kteří vždy vyslovovali pochybnosti o důležitosti zpráv, které jsme jim zasílali. Pplk. Tichý doufá, že nyní v přímém styku s mjr. Navarre-m uvede vše postupně do pořádku.“³⁵⁴ Naproti tomu ale kupříkladu mjr. Paleček přičítal velkou vinu ve věci problematické kooperace s Francouzi právě na vrub mjr. Gouyou. Charakterizoval jej jako nevykonného, pomalého člověka, jenž všechno odkládal a ke všemu měl „jakýsi lehký, lajdácký francouzský poměr“.³⁵⁵

Jak bylo zmíněno výše, agent A-54 o sobě od druhé schůzky v Haagu na počátku srpna nedal vědět. Vzhledem k tomu, že několikrát obdržel plk. Moravec na dotazy, zda se už A-54 ozval z Haagu, negativní odpověď, požádal 25. srpna pplk. Tichého do Paříže, aby zjistil u příslušné schránky ve Švýcarsku, zda tam není telegram od A-54. Tichý to okamžitě vyloučil, neboť v případě, že by do schránky telegramem skutečně dorazil, byl by o tom pplk. Tichý vyrozuměn, a navíc schránka měla příkaz případný dopis či telegram okamžitě odeslat. Přesto ale Tichý přislíbil, že se přesvědčí.³⁵⁶

Nicméně k dispozici opět byla celá řada poznatků, které musely nutně československé zpravodajce i jejich spojence udržovat ve varu. Ve stejný den, kdy plk. Moravec žádal pplk. Tichého o prověření schránky ve Švýcarsku, stálo v přehledu zpráv: „...v Německu velký ruch a pohyb, takže se v tomto okamžiku v tom nikdo nevyzná. Šmidra přišel ráno s tím, že byl odposlouchán telefonní rozhovor jejich vysokých politických hodnostářů, v němž bylo hovořeno o tom,

---

³⁵³ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 131.

³⁵⁴ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam o jednání u čs. vojenské odbočky v Paříži ve dnech 23. a 24. srpna 1939, s. 2.

³⁵⁵ *ABS*, f. 302, sign. 302-57-2, Protokol sepsaný s brig. gen. Karlem Palečkem, 25. 11. 1949, s. 183.

³⁵⁶ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Služební záznam, 25. 8. 1939.

že prý to dopadne zrovna tak, jako v září minulého roku.³⁵⁷ Téhož dne ve čtvrt na jedenáct večer předala pařížská expozitura do Londýna zprávu o rozložení německých jednotek, o obsazení západní hranice po celé délce, přestože prozatím hranice nebyly uzavřeny, a také o v posledních dvou dnech rapidně intenzivnějším provozu německých radiostanic.³⁵⁸ Dne 27. srpna opět telefonoval pplk. Tichý do Londýna a sdělil, že v noci z 26. na 27. srpna byl v Protektorátu zaveden válečný jízdní řád, navíc v transportech je možné vidět záložníky až do věku 55 let a také že již 25. srpna došlo k přerušení železničního styku s Polskem.³⁵⁹ Dne 30. srpna již pplk. Tichý do Londýna předával velmi konkrétní informace o přesunech německého dělostřelectva i obrněných jednotek, k nimž došlo o dva dny dříve. Zároveň sdělil velmi kontrastní názor francouzské politické reprezentace na celou situaci: „Ducháček dověděl se dnes v parlamentních kruzích francouzských, že tyto nevěří již na válku, ježto se dostal Hitler do choulostivé situace. Ve stejných kruzích traduje se zpráva, že Hitler pozval dnes polského velvyslance a sdělil mu, že Německo je ochotno k jednání s Polskem v případě, že nepřijde na přetřes otázka Gdaňska a Koridoru, která musí býti bez jednání vyřešena ve prospěch Německa.“³⁶⁰

Přestože českoslovenští, francouzští i britští zpravodajci měli k dispozici řadu indicií a tušili, že se schyluje k válce mezi Německem a Polskem, přesné datum zahájení bojových akcí se jim až do poslední chvíle zjistit nepodařilo. Překonán je dnes již také v minulosti zcela přeceňovaný přínos agenta A-54, o nějž se zasloužil zejména plk. Moravec. Když vojska Třetí říše vpadla 1. září 1939 do Polska, následovaly ještě krátké diplomatické pokusy přimět Německo k mírovému řešení konfliktu. Záhy se ale ukázaly tyto snahy jako marné a Velká Británie spolu s Francií vyhlásily Německu nepřátelství.³⁶¹

Nyní tak bylo pro zpravodajské služby životně důležité zjistit, kdy Němci zaútočí také západním směrem na Francii a Velkou Británii. Přestože Čechoslováci ani jejich spojenci nevěděli, kdy k tomu dojde, vůbec nepochybovali o tom, že se to stane. První obecné informace obdržela pařížská expozitura od agenta s krycím

---

³⁵⁷ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Služební záznam, 25. 8. 1939.

³⁵⁸ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Telefonická zpráva od odbočky z Paříže, 25. 8. 1939.

³⁵⁹ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam telefonátu pplk. Tichého, 27. 8. 1939.

³⁶⁰ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-144-10 (Radiostanice Karel), Úřední záznam telefonátu pplk. Tichého, 30. 8. 1939.

³⁶¹ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 152.

jménem „Arno“.³⁶² Podle jeho zprávy proběhla 20. září 1939 na zámku Heidebreck ve Slezsku schůzka Hitlerova hlavního stanu, kde padlo mimo jiné usnesení, že možnému průlomů ze strany spojenců by bylo možné čelit nečekaným útokem na severní část Maginotovy linie, přičemž počítalo se s porušením belgické neutrality.³⁶³ O měsíc později dorazila do Paříže depeše od „Zeleného“ [krycí jméno doc. Vladimíra Krajiny³⁶⁴, pozn. autora], která obsahovala sdělení, že se v Německu rozhoduje o tažení na Západ. Proti tomu se ale stavěl německý generální štáb, jenž považoval takovou válku za politicky předem prohranou. Případný útok, pokud by se již realizoval, měl pak být veden přes Holandsko s pancéřovými divizemi na čele a s podpurným útokem 1 500 letadel na Velkou Británii.³⁶⁵ Již 2. listopadu byla z Paříže do Londýna předána zpráva „Havelského“ [krycí jméno kpt. Hanse Hausmanna, pozn. autora], která pojednávala o změně postojů německé generality. Plk. Moravec ale zprávě nevěnoval přílišnou pozornost.³⁶⁶ Podle francouzských zdrojů mělo k vojenským akcím dojít 6. a 7. listopadu, naproti tomu zprávy z Protektorátu hovořily spíše o polovině měsíce. Přestože čas ukázal, že se všechny predikce mýlily, českoslovenští zpravodajci neměli ani tušení o tom, že samotný Hitler již 7. listopadu začal termín zahájení útoku na západ posouvat, nakonec až o několik měsíců. Vycházeli pouze z toho, že jejich největší „hvězda“, agent A-54, nevaroval před žádným nebezpečím.³⁶⁷

Na začátku roku 1940 se začala více projevovat zcela jiná podoba spolupráce s francouzskými zpravodajci oproti tomu, jak optimisticky a nadějně se jevila během dojednávání spolupráce a těsně poté. O styk s francouzskými kolegy se v Paříži staral

---

³⁶² Jednalo se o krycí jméno politického emigranta ing. Georga Leonharda, jenž spolupracoval původně s ústřednou „Vonapo 20“, a to od června 1938. Do konce první republiky měl kódové označení A-1102. Tento agent měl své kontakty mimo jiné na německém MZV a Ministerstvu války v Berlíně. Tamtéž, s. 153.

³⁶³ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-2 (Radiostanice Karel), Situační hlášení č. 64, 27. 9. 1939.

³⁶⁴ Doc. Vladimír Krajina působil od listopadu 1939 jako člen PÚ. Od roku 1940 se významnou měrou podílel na činnosti odbojové organizace ÚVOD, vrcholového orgánu české rezistence. Mezi jeho blízké spolupracovníky patřili také známí „Tři králové“. Díky domácí zpravodajské síti byl jedním z nejlépe informovaných mužů v Protektorátu a prostřednictvím vysílacích radiostanic předal do Londýna přes 20 tisíc depeší. Během Heydrichiády jej sice nacisté neodhalili, ovšem musel se skrývat v Českém ráji, což pro něj znamenalo izolaci. Gestapo jej nakonec dopadlo na konci ledna 1943. Krajina prodělal řadu výslechů, avšak byl ušetřen, neboť s ním K. H. Frank počítal jako s klíčovým článkem pro vytvoření české vlády, která by překlenula období od pádu Protektorátu do znovuoobnovení republiky. UHLÍŘ, Jan B.: *Vladimír J. Krajina – vědec a politik. K jeho nedožitému 90. narozeninám*. Historický obzor, 6, 1995, č. 1, s. 16–18.

³⁶⁵ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-4 (Radiostanice Karel), Radiodepeše z Prahy, 27. 10. 1939.

³⁶⁶ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-144-3 (Radiostanice Karel), Zpráva ve věci ofenzivních plánů Německa, 2. 11. 1939; Srovnej KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 158.

³⁶⁷ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 158–159.

pplk. Tichý. Francouzská strana přistupovala ke spolupráci i přes počáteční záruky pomalu a ne zrovna ochotně. Francouzi se prakticky pokoušeli dostat pod svou kontrolu celou československou zpravodajskou službu a zvláště pak pařížskou expozituru, která se zcela logicky nemohla nikdy bez francouzských zpráv obejít. V souvislosti s francouzským přístupem lze citovat Jiřího Šolce: „Více se věnovali pokusům plně si čs. zpravodajskou službu podřídit, kontrolovat všechny spoje i aktivity ústředny „Karel“, cesty a operace a proniknout do konspirativních souvislostí, z čehož vznikala vzájemná nedorozumění. Realizace záměrů se tak protahovala a vážla na administrativních překážkách, francouzskou stranou často úmyslně vytvářených.“³⁶⁸ To lze demonstrovat na konkrétním příkladu. Na počátku února 1940 si gen. Faucher, šéf francouzské vojenské mise při československé vládě,³⁶⁹ stěžoval plk. Moravcovi na činnost zpravodajské odbočky v Paříži a zvláště pak na činnost pplk. Tichého. Gen. Faucher Tichému vyčítal nedostatečnou loajalitu vůči francouzské SR, dále jeho politické exponování se a stálý styk s československými politickými představiteli v Paříži. Kromě toho Faucherovi vadilo také to, že Tichý předával některým členům Československého národního výboru zprávy, které podle francouzského zpravodajského mínění měly zůstat pouze v rukou kompetentních odborných zpravodajských míst, a kritizoval rovněž snahy pplk. Tichého pomoci vyproštění československých uprchlíků z Maďarska, což podle Fauchera mohlo vést ke kompromitaci francouzských zpravodajských orgánů. Je třeba říci, že plk. Moravec Tichého před Faucherem bránil a prakticky všechny podle Fauchera problematické body Tichého činnosti plně schvaloval.³⁷⁰

V souvislosti s očekávanými vojenskými akcemi proti Francii se pplk. Tichý pokusil londýnskému ústředí také navrhnout organizační změnu, která vycházela ze zkušeností zpravodajských důstojníků pařížské expozitury. Organizace měla být na příště taková, aby vystačila a vyhovovala v každém případě, tj. aby nebyla ochromena ani v případě totální války. Tichý argumentoval tím, že kurýrní spojení, které je už tak poměrně značně pomalé, bude v daném případě ještě delší a nepravděpodobnější. Z agenturního hlediska se pak Tichý stavěl proti přijetí zásady vyhrazení si vlastnictví nějakého agenta. Agentu pracujícího pro československé

---

³⁶⁸ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 110.

³⁶⁹ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-112-1 (Telegramy pro dr. Beneše a odpovědi na ně), Odpověď dr. Beneše na telefonickou zprávu gen. Ingra, 7. 9. 1939.

³⁷⁰ *ABS*, f. H, a. č. H-342-2, Dopis náčelníkovi čs. vojenské správy ve věci francouzské SR, 5. 2. 1940, s. 1–2.

zájmy jakožto celku měla vést a jeho činnost usměrňovat zpravodajská skupina, která by jej mohla „bezprostředně, za nejlepších podmínek a v nejkratší době, t. j. včas efektivně ovlivňovat“.³⁷¹

Je potřeba se ale ještě vrátit na konec ledna 1940, kdy agent A-54 dodal poměrně rozsáhlý seznam informací týkajících se německých příprav na letecký úder proti Anglii i příprav k pozemnímu úderu ve směru francouzsko-belgických hranic. Žádné konkrétní datum ale elaborát neobsahoval. Dne 9. dubna ráno obdrželi Českoslovenští zpravodajci úředně potvrzenou zprávu, že vojska Třetí říše napadla Dánsko a Norsko, tedy že došlo na akci, kterou již dříve signalizovaly informace expozitur „Libuše“ a „Kazi“ a také zprávy, které dodali „Arno“ a „Havelský“. Stále však nebylo možné určit, kdy by se dalo počítat s útokem proti Francii. Bezradnosti neprospěl ani dopis agenta A-54, který došel do Paříže na samém konci dubna a v němž agent pouze potvrdil již známé údaje.³⁷²

Přestože podle starší literatury slavný A-54 dodal přesné datum počátku německých útočných operací proti Francii, nebylo tomu tak ani zdaleka.³⁷³ Sice od agenta dorazil 1. května do Paříže telegram a 3. května ještě dopis, avšak ani v jednom nebylo zhora nic o začátku německého útoku.³⁷⁴ Dne 10. května zahájili Němci úder proti Holandsku, Belgii, Lucembursku a první jednotky vtrhly také do Francie.³⁷⁵ Pplk. Tichému stejně jako dalším představitelům pařížské expozitury se tak začal rapidně krátit čas, který ještě měli strávit ve Francii.

Vojenská situace Francie se rapidně zhoršila v červnu 1940, kdy Francii vypověděla válku také Itálie, a útočníkům se podařilo prolomit obranné linie.³⁷⁶ Vystala tak potřeba evakuovat pařížskou expozituru. Mjr. Gouyou se před Tichým již dříve o této možnosti evakuace zmínil, načež pplk. Tichý vyrozuměl v této záležitosti gen. Ingra. Nicméně později Gouyou svou zmínku o evakuaci dementoval a naopak prohlásil, že Paříž nikdy vyklizena nebude.³⁷⁷ Určité zmínky o Francouzi i přesto postupně chystané evakuaci se pracovníci pařížské odbočky dovídali skrze

---

³⁷¹ VÚA – VHA, sb. 20, sign. 20-21-13 (Dodatek zpravodaj. deníků), Důvodová zpráva pplk. Tichého, 21. 2. 1940.

³⁷² KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, 164.

³⁷³ Velmi podrobně a komplexně je tato problematika rozebrána v KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 165–167.

³⁷⁴ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 166–167.

³⁷⁵ SHAW, Antony: *Druhá světová válka den po dni* (dále jen *Druhá světová válka*). Praha 2004, s. 20.

³⁷⁶ *Encyklopedický slovník českých dějin 1938–1945*. Heslo: *Československé pozemní jednotky ve Francii*. In: http://www.usd.cas.cz/UserFiles/File/Publikace/Slovník38_45.pdf [cit. 1. 3. 2015].

³⁷⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 47.

svou agenturní síť napojenou na německou emigraci, která v této záležitosti byla dobře informovaná a k evakuaci vybízela.³⁷⁸ O tom, že francouzské přípravy k evakuaci jsou v plném proudu, se Oldřich Tichý dozvěděl prakticky náhodou: „Gen. Ingr mne volal na vojenskou správu, abych mu referoval o situaci na frontě. Odjel jsem tam a poněvadž toho dne jsem již s Gouyou nemluvil, zavola jsem ho telefonicky a požádal ho, aby přišel ke gen. Ingrovi. Odpověděl, že nemá absolutně čas, načež já jsem mu oznámil, že s ním musím mluvit a že odcházím za ním. Když jsem vstoupil na dvůr pátrací skupiny, viděl jsem řadu aut, která se nakládala a ohně, kde se pátil spisový materiál. Ptal jsem se Gouyou, co se děje, že mi nic neřekl. Odpověděl, abych zachoval klid, že je to příprava k evakuaci. Na otázku, co bude s námi, odpověděl, že věc zařídí. Šel jsem k plk. Rivetovi, který byl právě na blízku a říkal jsem mu, co bude s námi, že nemáme žádná auta. Odpověděl, že sám nedostal tolik aut, kolik žádal a potřebuje a že musí materiál pálit.“³⁷⁹

V návaznosti na toto zjištění Tichý pospíchal na Vojenskou správu za gen. Ingrem, ohlásil mu celou situaci a žádal ho, aby i přes nedostatek automobilů bylo pamatováno na zpravodajce v expozituře „Karel“. Mezitím stihl kontaktovat také mjr. Palečka, aby okamžitě začal připravovat veškerý materiál ke stěhování. Automobily nakonec českoslovenští zpravodajci dostali a, jak později Tichý uvedl, také si je po přidělení bedlivě střežili.³⁸⁰ Následujícího dne odcestovali s veškerým zařízením i zpravodajskými materiály z Paříže.

I přes určitou neinformovanost ze strany Francouzů nelze říct, že by pplk. Tichý s evakuací jako s poměrně pravděpodobnou eventualitou nepočítal. Svědčí o tom fakt, že se zřejmě již v březnu rozhodl odsunout z Paříže rodinu svou i rodiny dalších důstojníků. Požádal proto por. Weyricha aby v Souillacu najal pro ten účel dvě vily. Město znal Tichý velmi dobře, neboť zde s rodinou strávil prázdniny po prvním ročníku na École Supérieure de Guerre.³⁸¹ Souillac představoval příhodné místo pro umístění rodin také z toho důvodu, že ležel jen asi 90 kilometrů východně od Bordeaux, kam po vyhocení situace v červnu zamířil také gen. Ingr i francouzské vrchní velení.³⁸² V Souillacu tak našly přechodné útočiště

---

³⁷⁸ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 110–111.

³⁷⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 47.

³⁸⁰ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 136.

³⁸¹ Tamtéž, s. 136–137.

³⁸² GEBHART, J. – KUKLÍK, J.: *Velké dějiny*, s. 460.

manželky a děti gen. Ingra, plk. gšt. Čeňka Kudláčka,³⁸³ plk. gšt. Jaroslava Vedrala,³⁸⁴ mjr. Palečka, škpt. Fryče, por. Weyricha a přirozeně také pplk. Tichého. Celkem se tak v Souillacu ubytovalo 16 osob, z toho tři malé děti. Tichý k tomu později dodal: „Jedině tímto opatřením byly [rodiny] zachráněny nebo alespoň uchráněny od zážitků ústupu.“³⁸⁵ Ještě lze dodat, že město Souillac figurovalo během ústupu také jako kontaktní místo, prostřednictvím něhož mělo být možné se s Tichým spojit.³⁸⁶

Během ústupu, při jedné ze zastávek ve městě Uzerche, pravděpodobně 18. června, dozvěděla se skupina pplk. Tichého z rádia o uzavření příměří. V reakci na to nařídil Tichý spálit většinu materiálu s výjimkou pokladního deníku a šifrových klíčů, které byly příliš důležité a patřily k věcem, které měli zpravodajci až do „sebezničení nést s sebou“.³⁸⁷ Odtud již členové skupiny vyrazili dvěma cestami do Bordeaux, kde Tichý neprodleně kontaktoval francouzské velitelství a mjr. Gouyou. Následně odjel spolu s plk. Kudláčkem upozornit rodiny na odjezd z Francie. Rodinám pplk. Tichého, mjr. Palečka a škpt. Fryče nabídl gen. Inger následujícího dne možnost odcestovat lodí do Casablancy. Všechny tři manželky to ale svorně odmítly. Velmi záhy dorazila zpráva z Londýna, aby se Tichý i se svými spolupracovníky z expozitury hlásil v Arcachonu, kde je měl z rozkazu britské admirality nabrat na palubu křižník *Gallatea*. Pplk. Tichý tak na rozkaz gen. Ingra předal agendu plk. Kudláčkovi, spojil se se všemi ženatými členy pařížské expozitury a odjel s nimi do přístavu v Arcachonu.³⁸⁸

Jakkoli by se mohlo zdát, že cesta do Londýna již musela proběhnout bez komplikací, nebylo tomu tak. Ještě v Arcachonu totiž vznikla nepříjemná situace, když motorová loď, která měla pplk. Tichého a ostatní transportovat na křižník, najela na mělčinu a nalodění se tak protáhlo ještě o dva dny. Zejména pro tři malé

---

³⁸³ Čeňka Kudláček spoluzaložil v březnu 1939 Obranu národa a až do svého odchodu z Protektorátu v listopadu 1939 byl náčelníkem jejího ústředí. Od poloviny prosince vykonával funkci zástupce náčelníka Vojenské správy Československého národního výboru v Paříži a od února do července 1940 zde stál v čele I. odboru MNO. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 165.

³⁸⁴ Jaroslav Vedral působil od března 1939 ve vojenském odboji, v rámci něhož zastával do konce roku 1939 funkci přednosta zpravodajského oddělení a náčelníka štábu Ústředního vedení Obrany národa. Po vynuceném odchodu z Protektorátu se v únoru 1940 přihlásil ke službě u Vojenské správy Československého národního výboru v Paříži, kde stanul v čele 2. odboru. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 165.

³⁸⁵ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 137.

³⁸⁶ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-18-57 (Zprávy), Vojenská správa Národního výboru československého – Zvláštní opatření, 17. 6. 1940.

³⁸⁷ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 137.

³⁸⁸ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 48.

děti, které skupina měla s sebou, muselo být čekání velmi nepříjemné, neboť velitel místní polní nemocnice odmítl Tichého žádost, aby umožnil dětem v nemocnici přespat a všichni tak museli přečkat dobu do konečného nalodění „na pláži, kde zvláště v ranních hodinách, byla zima“.³⁸⁹ Během cesty do Anglie ještě museli přestoupit v přístavu St. Jean de Luz na jinou loď, na které se ale konečně dostali do anglického Plymouthu. Zde došlo k nostalgické události, neboť v přístavu viděla skupina kotvit zaoceánský parník *Bathory*, na níž do Anglie dopluly manželky a děti zpravodajských důstojníků z Polska.³⁹⁰

5.4. Zpět ve Velké Británii a konflikt s plk. Moravcem (1940–1941)

Evakuace československého vojska z Francie měla za následek koncentrování politické i vojenské složky československého zahraničního odboje do Velké Británie. Z politického, ale i z vojenského hlediska lze v kontextu této doby mluvit o větší konsolidaci. Opoziční síly proti prezidentu Edvardu Benešovi reprezentované zejména dr. Štefanem Osuským a gen. Lvem Prchalou ztratily po porážkách Polska a Francie teritoriální základny a na území Velké Británie již nadále neměly tak výrazný vliv. Kromě toho vláda Winstona Churchilla se mnohem otevřeněji stavěla k Benešově koncepci vedení odboje i celé zahraniční akce. To se ostatně potvrdilo, když 21. července 1940 dala britská vláda souhlas s tím, aby se ustavila prozatímní československá vláda.³⁹¹

Určitou reorganizací prošla také československá zahraniční armáda. Od podzimu 1940 začala spadat pod nově vzniklé MNO organizované do čtyř odborů: I. vojensko-politického, II. zpravodajského, III. leteckého, IV. materiálního. Další části tvořil pomocný úřad a studijní skupiny. Těmi, kdo nové MNO měli nadále fakticky řídit, se stali gen. Ingr ve funkci ministra obrany a státní tajemník gen. Rudolf Viest.³⁹²

Po návratu zpět do velké Británie byl pplk. Oldřich Tichý z rozkazu gen. Ingra přidělen k II. zpravodajskému odboru nově vzniklého MNO. V čele

---

³⁸⁹ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 138.

³⁹⁰ Tamtéž.

³⁹¹ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 161. Podrobně o protibenešovských opozičních silách viz např. KUKLÍK, Jan – NĚMEČEK, Jan: *Proti Benešovi! Česká a slovenská protibenešovská opozice v Londýně 1939–1945*. Praha 2004.

³⁹² PLACHÝ, Jiří: *Jak fungovalo ministerstvo obrany v Londýně* (dále jen *Jak fungovalo MNO*). In: <http://www.vhu.cz/jak-fungovalo-ministerstvo-obrany-v-londyne/> [cit. 9. 3. 2015].

druhého odboru stál plk. Moravec.³⁹³ Spolu s Tichým obdrželi stejné zařazení také mjr. Paleček, škpt. Fryč a Hugo Weyrich, nyní již v hodnosti nadporučíka. Zpravodajští důstojníci dostali ještě před nástupem k druhému oddělení zhruba měsíční dovolenou a o jejich přidělení bylo rozhodnuto až na přelomu srpna a září 1940.³⁹⁴ Ubytování našla Tichého rodina, stejně jako kupříkladu rodina Emila Strankmüllera, na zámečku Addington House, u vesnice Winslow nedaleko Londýna.³⁹⁵

Ještě před nástupem k II. odboru ale pplk. Tichý absolvoval návštěvu u gen. Charlese de Guilla. Návštěva se uskutečnila 24. července 1940. Hlavním smyslem návštěvy bylo informovat se o situaci ve Francii a jejích důsledcích pro další zpravodajskou spolupráci. V tomto smyslu není náhodou, že návštěvu u gen. de Gaulla vykonal pplk. Tichý, neboť právě on jakožto bývalý šéf pařížské expozitury byl z hlediska československo-francouzské spolupráce v podstatě nejpopovolanějším československým důstojníkem a navíc byl až do 22. června 1940 v kontaktu s plk. Rivetem a pátým oddělením francouzského Generálního štábu.

Hlavním účelem návštěvy bylo zjistit, do jaké míry je další potenciální spolupráce s Francouzi bezpečná. Londýnská zpravodajská skupina plk. Moravce si velice dobře uvědomovala, že úplné přerušování spolupráce by mohlo znamenat citelnou újmu ve snaze dosáhnout společných cílů. Na druhé straně také českoslovenští zpravodajci věděli, že pokračovat ve spolupráci bez toho aniž by dostali informace a záruky, že je taková spolupráce bezpečná, by mohlo znamenat, že se kupříkladu odesílané zprávy dostanou do nepovolaných německých rukou. Gen de Gaulle československé obavy chápal a podle Tichého odpověděl následovně: „5 Bureau, pokud on je informován je ve Francii. Pracuje v intencích Pétainovy vlády, přitom však snaží se dostat se do kontaktu se zahraničím.“³⁹⁶ De Gaullův názor na další československou spolupráci zněl, že „by snad nebylo dobré úplně s nimi přerušit styk, ale po přechodnou dobu, než se vše vykrytalizuje, nedávat nic důležitého a mít pro ně více dobrých slov než zpráv“.³⁹⁷

---

³⁹³ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 161.

³⁹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 49; ABS, f. 302, sign. 302-73-1, Protokol sepsaný s plk. v. v. Františkem Fryčem, 3. 1. 1950, s. 6.

³⁹⁵ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 173.

³⁹⁶ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-241 (První informační návštěva člena skupiny plk. Moravce u gen. de Gaulla), Záznam Oldřicha Tichého o návštěvě, 24. 7. 1940, s. 1–2.

³⁹⁷ Tamtéž, s. 2.

Pro úplnost je zapotřebí dodat, že další konkretizace československo-francouzské spolupráce se dohodla na schůzce pplk. Tichého s přednostou druhého oddělení štábu gen. de Gaulla kpt. Possym, k níž došlo 12. září 1940. Na schůzce se mimo jiné řešila koncepce vybudování nové agenturní sítě na území Francie. V tomto smyslu žádali Francouzi československé zpravodajce o radu, neboť je považovali za „mistry v budování sítí“³⁹⁸ oplývající v tomto směru bohatými zkušenostmi. Tichý na to reagoval slovy: „Vysílání agentů, jako jsme dělali na kontinentě proti Německu a jak se všeobecně provádí, nemůže v daném případě stačit. Musí to být mohutná organizace, která má kořeny v samé Francii a se kterou by bylo spolehlivé spojení. Dobře organizovaný a dobře fungující aparát v tak velké a tak položené zemi jako je Francie může přinést neobyčejně velký podíl našemu společnému vítězství.“³⁹⁹ Hovořilo se také o potřebě vybudovat ve Francii, a to jak v okupované, tak také v neobsazené části určitá centra sítě. Z hlediska spojení pak pplk. Tichý doporučoval jako nejspolehlivější rádiové spojení a řešila se také konkrétní jména francouzských důstojníků, se kterými by bylo záhodno navázat styk. V rámci diskuze také Tichý podotkl, že považuje za zbytečné, aby o takových jednáních byly informovány třetí strany, a to včetně Angličanů. Tím nechtěl dostat Angličany tak říkajíc „ze hry“, neboť jak československá, tak francouzská strana jsou s nimi ve stálém spojení.⁴⁰⁰ Tichého slova lze interpretovat spíše jako jeho přesvědčení, že podstatné je sdílet výsledky práce, které napomohou dosažení společných cílů, ale není nutné se dělit o veškerá jednání a plánování akcí a spoluprací.

V rámci II. odboru MNO nastoupil pplk. Tichý do funkce zástupce pplk. Moravce. Nutno říci, že Oldřich Tichý byl se svým zařazením od počátku velmi nespokojen. Šlo zejména o Tichého staré spory a neshody s pplk. Moravcem, pro které Tichý neměl pražádnou chuť znovu přímo s Moravcem pracovat. Přesto ale jako voják uposlechl rozkaz a k II. odboru nastoupil. Jak se následně ukázalo, funkci Moravcova zástupce vykonával pplk. Tichý pouze formálně a fakticky vypadala práce úplně jinak. Sám Oldřich Tichý své působení u londýnského druhého oddělení charakterizoval následovně: „Po celou dobu svého přidělení jsem jako většina

---

³⁹⁸ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-241 (První informační návštěva člena skupiny pplk. Moravce u gen. de Gaulla), Záznam Oldřicha Tichého o schůzce s kpt. Possym, 12. 9. 1940, s. 1.

³⁹⁹ Tamtéž.

⁴⁰⁰ Tamtéž, s. 4.

ostatních byl určen k dešifrování zpráv a jeden čas jsem pracoval [na] studii o situaci pohonných látek v Německu.⁴⁰¹

Práce u plk. Moravce Tichému skutečně vůbec neshvědčila. Podle jeho vlastních slov se podepisovala také na jeho zdraví, a to až do té míry, že musel velmi často navštěvovat lékaře a začal pociťovat určitou apatii. V roce 1990 tyto pocity charakterizoval slovy: „Přes Moravcova slova o mé nepostradatelnosti jsem brzy vycítil, že mě na Bayswater Road [zde skupina plk. Moravce působila, pozn. autora] pokládají za přespočetného.“⁴⁰² Navíc spory s plk. Moravcem neustávaly a mezi oběma muži stále panovalo napětí. Oldřich Tichý k tomu po válce podal velmi výstižnou výpověď, v níž popsal silnou pozici, kterou si Moravec vybudoval a kterou také s chutí dával najevo: „Na plk. Moravcovi jsem pozoroval pánovitost a jeho suverenost a že zřejmě je si vědom síly svého postavení, neobyčejně častým stykem s prezidentem Benešem. Prezidentu Benešovi referoval sám, gen. Ingrovi vlastně předával vzkazy nebo rozkazy od presidenta místo, aby Ingr s prezidentem udržoval styk sám [jak tomu ostatně ze samotného titulu Ingrovovy funkce ministra národní obrany mělo být, pozn. autora]. Tento stav byl komentován i jinými, že je s podivem, že Ingr v jednání s prezidentem je vlastně závislý na Moravcovi.“⁴⁰³

Pplk. Tichý ve své poválečné výpovědi také uvedl, že Moravec se sám označoval jako „Šedá Eminence“⁴⁰⁴ a veřejně se netajil názorem, že „se musí vědět kdy a jak zprávy podat“.⁴⁰⁵ Svou domněnku Tichý oznámil plk. Bohumilu Bočkovi, přednostovi I. vojensko-politického odboru MNO,⁴⁰⁶ a také pplk. Bartíkovi. Josef Bartík na to Tichému sdělil, že se o celé záležitosti ví a dojde k ustavení komise, která celou věc prošetří.⁴⁰⁷ Bartík měl sám s plk. Moravcem již dříve rovněž spory a Tichý o nich s velkou pravděpodobností věděl. Možná se tak Tichý snažil vytvořit určitou opoziční sílu vůči osobě a vlivu plk. Moravce. O tom, že by ale skutečně vznikla nějaká komise, není nic známo a vzhledem k tomu, že postupně jak Oldřich

---

⁴⁰¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 49.

⁴⁰² Ústní vyjádření gen v. v. Oldřicha Tichého ze 17. března 1990. Citováno dle KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 227.

⁴⁰³ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 50.

⁴⁰⁴ Tamtéž.

⁴⁰⁵ Tamtéž.

⁴⁰⁶ Plk. Boček stál v čele I. odboru MNO v období od července 1940 do dubna 1944. Poté se přesunul k československému vojsku v Sovětském svazu. MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 112.

⁴⁰⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 50.

Tichý, tak také Josef Bartík z druhého odboru odešli, lze předpokládat, že žádná komise nikdy ustavena nebyla.⁴⁰⁸

Napětí panující mezi pplk. Tichým a plk. Moravcem neustávalo a vyústilo nakonec v Tichého odchod z II. odboru a rovněž od zpravodajské služby jako takové. Dne 14. března 1941 nastoupil Tichý na zdravotní dovolenou, která trvala dva měsíce. Po návratu z dovolené oznámil plk. Moravcovi, že mu zdravotní stav nedovoluje nadále setrvat v jeho skupině. Následně požádal gen. Ingra o jiné přidělení.⁴⁰⁹ Historikové Kokoškovi velmi správně poznamenali, že odchod pplk. Tichého znamenal pro československé zpravodajství citelnou ztrátu. Mnoho let praxe v pozici zpravodajského důstojníka či vojenského diplomata by Tichý nepochybně velmi dobře využil kupříkladu v čele některé zahraniční expozitury, zvláště pak švédské či švýcarské. K tomu už nicméně nedošlo.⁴¹⁰

5.5. Styčným důstojníkem u nizozemské armády (1941–1942)

Nové zařazení pro pplk. Tichého se gen. Ingrovi příliš nechtělo přidělit. Snažil se Tichého přesvědčit, aby zůstal ve skupině plk. Moravce. Kromě přínosu, který stále mohl Tichý představovat pro zpravodajskou službu, vedly gen. Ingra ke zdráhavosti také ryze praktické důvody. Především pak skutečnost, že u československé brigády v Anglii již existovalo množství důstojníků bez zařazení a nebylo záhodno tyto řady dále rozšiřovat. Kromě toho, pokud by se Tichého pokusil dosadit do některé velící funkce výměnou za jiného důstojníka, mohlo by to působit tak, jak ostatně sám Tichý poznamenal, že „páni z Londýna si obsazují místa“.⁴¹¹ Nakonec se ale přeci jen podařilo najít řešení přijatelné pro obě strany. Uvolnil se totiž post styčného důstojníka u holandské armády v Anglii.

Na místo nastoupil Oldřich Tichý dne 1. června 1941,⁴¹² kdy vystřídal svého předchůdce, plk. gšt. Josefa Vrzáčka,⁴¹³ jenž musel být z funkce odvolán. K důvodu

⁴⁰⁸ KREISINGER, P.: *Rok 1941*, s. 14.

⁴⁰⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 51.

⁴¹⁰ KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta*, s. 228.

⁴¹¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 51.

⁴¹² VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Dotazník adresovaný 4. odd. Hl. štábu, 26. 4. 1946, s. 1.; Setkat se lze také s jinými daty nástupu Tichého na pozici styčného důstojníka při holandské armádě, např. 16. červnem (VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list), případně obecně červencem 1941 (VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka ke Kmenovému listu válečnému).

odvolání Tichý poznamenal: „Vrzáček tam měl nějaký incident, opil se na nějakém večírku a jak jsem slyšel, vyhoupl se na lustr a tam na něm se houpal.“⁴¹⁴ Když gen. Ingr oznamoval Tichému, na jaké místo nastoupí, poznamenal při tom, že tato činnost Tichému umožní, aby se zdravotně zotavil.⁴¹⁵ Nemýlil se. Pravdou zůstává, že nová pozice si zdaleka nežádala člověka Tichého kvalít. Pavel Kreisinger ji ve svém příspěvku věnovaném personální krizi československého zpravodajství v roce 1941 označil za „teplé místečko“⁴¹⁶ a nelze než s ním souhlasit, neboť se jednalo skutečně o čistě reprezentativní funkci. Samotný Tichý ve svém výpovědním protokolu o svém postu prohlásil: „Funkce nevyžadovala žádných prací, bylo to v podstatě opatření formální, mezi oběma armádami a po představení se u Holanďanů styk závisel v tom, že jsem se několikrát sešel s holandským styčným důstojníkem na obědě. Sám jsem hledal nějakou práci.“⁴¹⁷

Nesporně díky nové funkci se mohl pplk. Tichý zdravotně zotavit. Člověka jeho formátu, jenž byl zvyklý na soustavnou a poměrně náročnou práci, ale pozice styčného důstojníka nemohla ani z daleka naplňovat, zcela určitě ne z dlouhodobého hlediska. Se svým předchůdce plk. Vrzáčkem zůstal Tichý nadále v kontaktu, neboť Vrzáček byl měsíc po svém odvolání z pozice styčného důstojníka jmenován přednostou Studijní skupiny MNO⁴¹⁸ a Tichý pro něj představoval jakéhosi konzultanta „v řadě nějakých drobných věcí“.⁴¹⁹ Kromě toho Tichý také vzpomínal, jak dostal za úkol vypracovat pojednání o stavu a nedostatcích vojenského školství a návrh jeho reorganizace. Pro svého holandského protějška sestavil pojednání o Československé republice a napsal článek do časopisu *Vojenské rozhledy* věnovaný Indonésii. Podklady pro něj získal z holandských brožur.⁴²⁰ O tom, že skutečně Tichý neměl příliš co na práci, svědčí také to, jak málo elaborátů předal během svého působení I. odboru Ministerstva národní obrany. Zmínit lze pojednání o situaci v Austrálii z počátku roku 1942, které Tichý předložil na počátku května 1942,⁴²¹ dále zprávu o vojenské situaci v Barmě a o perské armádě, jež Tichý předal I. odboru

---

⁴¹³ Josef Vrzáček působil na pozici styčného důstojníka u holandské armády, resp. u holandské exilové vlády, v Anglii od 27. září 1940 do 15. května 1941, kdy byl přemístěn k Náhradnímu tělesu. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 135.

⁴¹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 51.

⁴¹⁵ Tamtéž.

⁴¹⁶ KREISINGER, P.: *Rok 1941*, s. 13.

⁴¹⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 51.

⁴¹⁸ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 136.

⁴¹⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 52.

⁴²⁰ Tamtéž, s. 51–52.

⁴²¹ VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-211 (Holandsko), Zprávy o situaci v Austrálii, 2. 5. 1942.

počátkem srpna 1942⁴²² a konečně hlášení o vývoji vojenské situace v Číně do počátku července 1942. Toto hlášení Tichý předložil v září 1942.⁴²³ Všechny výše zmíněné dokumenty spadají do doby, kdy již byl Tichý zároveň přidělen ke Štábu pro vybudování československé branné moci (dále jen ŠVBM).

Závěrem pojednání o Tichého působení coby styčného důstojníka by mohla vyvstat otázka, proč se pplk. Tichý stal „pouhým“ styčným důstojníkem a nikoli vojenským atašé u nizozemské exilové vlády. Měl k tomu rozhodně veškeré předpoklady, neboť jako vojenský atašé již dříve působil a post vojenského přidělence u nizozemské vlády nebyl nikým obsazen. Navíc 25. srpna 1941 nizozemská exilová vláda uznala exilovou vládu československou jako legitimní.⁴²⁴ Vzhledem k těmto okolnostem a také k tomu, že u řady jiných spřátelených vlád úřad československého vojenského přidělence fungoval, působí na první pohled zvláště, že se jím Oldřich Tichý nestal. Odpověď na otázku je potřeba hledat v postojích nizozemské vlády. Ze sondáže, kterou z popudu Ministerstva národní obrany provedl Karel Erban, chargé d'affaires u nizozemské vlády, mimochodem právě v souvislosti s vojensko-diplomatickou funkcí Oldřicha Tichého, vyplynulo, že nizozemské MZV ještě v prosinci roku 1942 vůbec neuvažovalo o přidělení úřadu československého vojenského atašé.⁴²⁵ Jako oficiální důvod Holanďané uváděli, že „nizozemská armáda pozůstává jenom z necelé jedné brigády a nemá k dispozici dostatek důstojníků“.⁴²⁶ Skutečným důvodem byl ale fakt, že nizozemská vláda o československého vojenského přidělence prostě nestála a diplomatické styky s Českoslováky chtěla po dobu války udržovat pouze v minimálním rozsahu.⁴²⁷ Pplk. Tichý ukončil činnost styčného důstojníka u holandské armády oficiálně v červenci 1942.⁴²⁸ Za zmínku ještě stojí, že se na konci června 1942 uvažovalo o možném vyslání pplk. Tichého na Blízký východ, konkrétně do egyptské Káhiry. Velitel Československé vojenské mise pro Balkán, Blízký a Střední východ

---

⁴²² VÚA – VHA, sb. 37, sign. 37-211 (Holandsko), Zpráva o perské armádě a situaci v Barmě, 6. 8. 1942.

⁴²³ VÚA – VHA, sb. 20, sign. 20-6-13 (Zprávy z Holandska), Hlášení náčelníka holandské vojenské mise v Číně o situaci v Číně, 10. 9. 1942.

⁴²⁴ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 134.

⁴²⁵ Tamtéž, s. 136.

⁴²⁶ VÚA – VHA, sb. 20, sign. 20-3-40 (Holandsko), Pplk. gšt. Oldřich Tichý – ustanovení vojenským attaché u nizozemské vlády.

⁴²⁷ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 136.

⁴²⁸ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Dotazník adresovaný 4. odd. Hl. štábu, 26. 4. 1946, s. 1.

v Jeruzalémě gen. Ondřej Mézl [krycím jménem Andrej Gak, pozn. autora]⁴²⁹ totiž v té době reorganizoval svůj štáb. Ve funkci svého zástupce a náčelníka mise hodlal vyměnit mjr. Rudolfa Šimana za plk. gšt. Prokopa Kumpošta⁴³⁰ a o pplk. Tichém se uvažovalo jako o možném styčném důstojníkovi v Káhiře.⁴³¹ Oldřich Tichý se jím ale nestal.

Na závěr lze ještě dodat, že postoj nizozemské exilové vlády ve věci úřadu československého vojenského přidělence se změnil až teprve v září 1943. Karel Erban o změně stanoviska uvědomil MNO, které na pozici vojenského atašé u nizozemské vlády v Anglii nominovalo mjr. gšt. Jaroslava Kašpara⁴³² [v archivních materiálech vystupuje velmi často pod svým krycím jménem Otokar Pátý, pozn. autora]. Pro úplnost lze ještě dodat, že Jaroslav Kašpar byl vojenským atašé u nizozemské vlády ustanoven k 1. říjnu 1943.⁴³³

5.6. Důstojníkem Štábu pro vybudování československé branné moci (1942–1945)

Štáb pro vybudování branné moci (dále jen ŠVBM) vznikl z původní Studijní skupiny MNO. Fungovat začal oficiálně od 15. ledna 1943.⁴³⁴ Účelem Studijní skupiny MNO bylo zejména vykonávat přípravné práce pro po skončení války předpokládanou mírovou konferenci z hlediska vojenského a zeměpisného, tj. měla za úkol formulovat a stanovovat československé poválečné územní požadavky. Kromě toho měla také studovat činnost československé armády v zahraničí pro propagační a historické účely, studovat a vyhodnocovat zkušenosti z bojových

---

⁴²⁹ Funkci velitele Československé vojenské mise pro Balkán, Blízký a Střední východ v Jeruzalémě vykonával od srpna 1940 do konce listopadu 1943. Poté byl převelen do Londýna k I. odboru MNO. Dne 1. dubna se stal velitelem Československé vojenské mise u 21. armádní skupiny (resp. u Československé vojenské mise při Vrchním velitelství spojeneckých expedičních sil). ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 158.

⁴³⁰ K výměně došlo 12. října 1942. Tamtéž.

⁴³¹ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-26-29 (Holandsko), Zprávy ze dne 24. 6. 1942.

⁴³² *VÚA – VHA*, sb. 20, sign. 20-6-13 (Holandsko), Holandsko – změna v osobě voj. attaché, Příloha 1, 9. 9. 1943.

⁴³³ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 136.

⁴³⁴ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: *Československá armáda 1939–1945* (dále jen *Čs. armáda*). *Plány a skutečnost*. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica (ed.): *Československá armáda 1939–1945* (Plány a skutečnost). Příspěvky z mezinárodní konference 22.–23. října 2002. Praha 2003, s. 30.

akcí, zkoumat možnosti použití nových zbraní i vynálezů, za nimiž stáli českoslovenští občané, a také vydávat odborné vojenské publikace a periodika.⁴³⁵

Agendu studijní skupiny následně převzal nově utvořený ŠVBM, jehož činnost směřovala k naplnění jednoho ze základních cílů československého odboje, totiž vnějšího i vnitřního zabezpečení obnovy Československého státu.⁴³⁶ Na základě úřední dokumentace lze základní úkoly ŠVBM citovat: „Štáb pro vybudování branné moc zřízený při MNO [...] je pověřen těmito úkoly: a) přípravou a použitím vojska ve vlasti /doma organisovaného i zahraničního/ k ovládnutí a zajištění státního území i území vojensky důležitého, b) přípravou vojenských požadavků pro příměří a mírová jednání, c) přípravou organisace a vybudování branné moci ve vlasti, d) vojenskými požadavky k přípravám konaným v rámci ostatních odborů správy.“⁴³⁷

Přestože ve funkci styčného důstojníka u holandské armády skončil pplk. Tichý až v červenci 1942, k utvářejícímu se ŠVBM byl přidělen již od února toho roku.⁴³⁸ Sám ke svému přidělení na ŠVBM poznamenal: „V lednu nebo únoru 1942 zavolal mne plk. Boček a sdělil, že se zřizuje československá vojenská instituce, která se bude jmenovat štáb pro vybudování československé branné moci, kde mají být studovány různé armádní otázky a podávány návrhy na různá řešení, aby bylo něco připraveno, poněvadž jistě doma také přijdou s nějakými návrhy a že je to místo pro generála [Bedřicha] Neumanna,⁴³⁹ který svým jednáním, tím, že nedovede zacházet s lidmi, rozházel by celou brigádu.“⁴⁴⁰ Ne zcela pozitivní nářžka na schopnosti gen. Neumanna nebyla zcela bezpředmětná, jak zřejmě vyplývá z dalšího textu. Lze předpokládat, že Oldřich Tichý pravděpodobně od počátku věděl od plk. Bočka, že se s ním v rámci ŠVBM počítá na post přednosta některého z jeho oddělení. Nicméně definitivní výběr osob a především pak jejich služební určení spadalo do kompetencí gen. Neumanna. Pplk. Tichého ustanovil Neumann přednostou prvního, jinak také organizačního, oddělení.⁴⁴¹

---

⁴³⁵ PLACHÝ, J.: *Jak fungovalo MNO*.

⁴³⁶ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Čs. armáda*, s. 30.

⁴³⁷ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-4-1 (Organisace II. odboru MNO), Štáb pro vybudování branné moci – úkoly.

⁴³⁸ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Dotazník adresovaný 4. odd. Hl. štábu, 26. 4. 1946, s. 1.

⁴³⁹ Brig. gen. Bedřich Neumann zastával od února do června roku 1940 post náčelníka Československé vojenské správy v Paříži. Poté nastoupil jako velitel k 1. československé divizi (resp. od srpna 1940 smíšené brigádě). Od ledna 1943 do dubna 1945 pak působil jako náčelník ŠVBM (resp. od září 1940 Hlavního velitelství). MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 431.

⁴⁴⁰ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 52.

⁴⁴¹ Tamtéž, s. 52.

Činnost pplk. Tichého a jeho oddělení ŠVBM bude nejlépe demonstrovat na konkrétních příkladech, o kterých Tichý po válce hovořil. Jedním ze základních úkolů, které první oddělení dostalo, bylo studovat a na základě toho podávat návrhy na možnosti organizace armády. Konkrétně se měly studovat možnosti a způsoby budování základů armády ve vlasti, dále měla být zkoumána možnost výstavby jednotek pouze na základě místního doplňování. V souvislosti s tím se měly kupříkladu také provádět propočty pravděpodobné síly nejmladších ročníků, které by mohly být potenciálně pro budování vojenských těles využity. Velký problém ale v tomto případě spočíval ve způsobu vyhodnocování zmíněného využití. Možnosti umístění nových vojáků v dosavadních kasárnách, kterými československé vojsko disponovalo, muselo první oddělení provádět pouze na základě odhadů, subjektivních úsudků a pravděpodobností. Na druhé straně ovšem měly být z takto nepřesně získaných údajů vytvářeny tabulky a stavy pro jednotlivé jednotky, od praporů až po roty doprovodných zbraní, a to s veškerými podrobnostmi, dokonce až po úlohu podkoníků a důstojnických sluhů. Pochopitelně něco takového bylo v praxi zcela nereálné a pplk. Tichý na to spolu se svým kolegou pplk. gšt. Václavem Koutníkem nejednou upozorňoval.⁴⁴²

Významný úkol představovala také práce na reformě samotného branného zákona. Především bylo zapotřebí ošetřit vojenskou službu Němců a Maďarů u československého vojska. Uvažovalo se o tom, že muži německé a maďarské národnosti, kteří po válce zůstanou na území Československa, odslouží vojenskou službu v nové armádě beze zbraně. Gen Neumann se odvolával na ústavní listinu a na práva a povinnosti všech občanů a trval na tom, že také Němci a Maďaři budou muset svým povinnostem dostát. V souvislosti s připravovanou reorganizací poválečné armády se také řešila otázka, jakým způsobem sjednotit rozdíly pramenící z rozdílného povyšování příslušníků armády v zahraničí, slovenské armády a odbojářů, kteří během války působili v Protektorátu.⁴⁴³

Práci pplk. Tichého a potažmo celého prvního oddělení poněkud komplikoval gen. Neumann. Nedá se říci, že by s ním měl Tichý podobné osobní spory jako s plk. Moravcem. V tomto případě šlo spíše o Neumannův způsob práce, s nímž mohli mít jeho podřízení problém. Oldřich Tichý jej charakterizoval slovy: „Gen. Neumann neměl vlastnosti vyššího velitele. Žil v zajetí paragrafů a předpisů, byl naprosto

---

⁴⁴² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 52–53.

⁴⁴³ Tamtéž, s. 53.

nepřístupný jiným názorům a návrhům, než které měl, v jednání krajně nepříjemný, pěkně vypracovaná tabulka s přesnými součty nepřesných dohadů a předpokladů byla jeho koníčkem. Z výroku plk. Bočka, který, jak jsem uvedl, mně sdělil, že gen. Neumann musí odejít z brigády, poněvadž by se tam všechno rozházelo, soudím, že jako velitel brigády se neosvědčil a proto byl odvolán. Jako velitele vyšší jednotky v boji si ho dovedu těžko představit. Spolupráci se štábem vůbec ne a představuji si ho, že by asi v rozhodných situacích hledal ve služebních předpisech, co má dělat.⁴⁴⁴ Snad až přílišné lpění na služebních předpisech, normách a tabulkách lze doložit jeho reakcí na jednu z oblastí, které ŠVBM řešil, totiž udělování medailí. Přes první oddělení procházela jednou žádost gen. Ludvíka Svobody,⁴⁴⁵ jenž žádal MNO o svolení, aby mohl udělovat vyznamenání za chrabrost v boji co nejdříve.⁴⁴⁶ Měl k tomu pochopitelně relevantní důvody, neboť vojáci na frontě byli v přímém ohrožení života. Nicméně gen. Ingr žádosti nevyhověl. Pro úplnost lze dodat, že s žádostí nesouhlasil ani gen. Heliodor Píka.⁴⁴⁷ Pplk. Tichý k tomu poznamenal, že gen. Svoboda má v tomto pravdu, chápe jeho pohnutky a také „že jistě v jiných armádách se tak děje“,⁴⁴⁸ tj. že vyznamenání za chrabrost nepodléhá zdlouhavému administrativnímu procesu. Reakci gen. Neumanna lze odcitovat: „Neumann odpověděl v tom smyslu, jestli neznám zákony československé republiky.“⁴⁴⁹

Během roku 1943 spolupracovalo oddělení pplk. Tichého na realizaci tzv. „kursu okresních hejtmanů“.⁴⁵⁰ Tento kurz měl napomoci vyřešit budoucí správu osvobozeného území. V roce 1943 MNO zjistilo, že nemá k dispozici dostatek civilních pracovníků, kteří by mohli být využiti k civilní správě osvobozeného území Československa. Gen. Neumann byl proto požádán, aby ŠVBM propůjčil ke zmíněnému účelu na nezbytně nutnou dobu, dokud nebude nalezen dostatečný počet civilních osob, důstojníky. Fakticky mělo kurz od počátku pod patronací Ministerstvo vnitra (dále jen MV) a vedl jej konzul Vladimír Znojemský. Jelikož se ale jednalo o školení vojáků a navíc lektoři museli jezdit k náhradnímu

---

⁴⁴⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 53.

⁴⁴⁵ Ludvík Svoboda působil od června do září 1939 jako velitel československé vojenské skupiny v Polsku, kde také upadl do sovětského zajetí. Později, od července 1942 velel postupně československým jednotkám v SSSR. V dubnu 1945 se z velitele 1. československého armádního sboru stal ministrem národní obrany. MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 562.

⁴⁴⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 54.

⁴⁴⁷ Heliodor Píka působil od dubna 1941 do června 1945 jako náčelník Československé vojenské mise v Sovětském svazu. MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 469.

⁴⁴⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 54.

⁴⁴⁹ Tamtéž.

⁴⁵⁰ Tamtéž, s. 55.

vojenskému tělesu, které bylo dislokováno v území s „omezenou cirkulací“,⁴⁵¹ musela kurz formálně vézt vojenská správa. Z hlavních školitelů v kurzu lze zmínit Dr. Zavadila či pplk. Bartíka. Název kurzu byl odvozen od faktu, že hlavní látkou, která se na kurzech probírala, byly především právní předpisy, paragrafy a nejrůznější omezení, nařízení či povolení, která dříve tvořila podklad pro práci okresních hejtmanů.⁴⁵²

Pplk. Tichý v této záležitosti sehrál dvojí úlohu. Nijak nezasahoval do vedení kurzu, ale prostřednictvím svého oddělení zajišťoval kurz po materiální stránce. To obnášelo zejména v kooperaci s MV vyhledat v Londýně vyhovující místnosti pro konání kurzu. Jednalo se totiž o to, že kurz musel být na nátlak Britů přemístěn od náhradního tělesa do Londýna, neboť Angličané si nepřáli provoz civilních osob – lektorů – ve vojenském prostoru. Kromě toho vydával pplk. Tichý také příslušné rozkazy pro náhradní těleso a cestovní rozkazy pro frekventanty kurzu. Mimo materiálního zajištění Tichý také odpřednášel jednu přednášku, prostřednictvím které frekventanty školil ohledně některých specifik provádění mobilizačního zákona prezidenta republiky se zřetelem na Podkarpatskou Rus a zdejší teritoriální specifika týkající se geografie, demografie, klimatu či infrastruktury a nutnosti místním podmínkám přizpůsobovat veškeré úřední lhůty.⁴⁵³

V září roku 1944 došlo k organizačním proměnám ŠVBM. Nejprve se dne 1. září stal součástí ŠVBM II. odbor MNO, čímž v rámci Štábu vzniklo druhé, zpravodajské, oddělení. Velmi záhy na to, již 19. září, došlo ke zrušení ŠVBM a jeho kompletní personál se přesunul do nově vytvořeného Hlavního velitelství československé branné moci.⁴⁵⁴ Rok 1944 znamenal pro Oldřicha Tichého také další povýšení – jediné během války – v jeho vojenské kariéře. Dne 15. prosince byl pplk. Tichý „rozhodnutím presidenta republiky československé ze dne 10. prosince 1944“⁴⁵⁵ povýšen do hodnosti plukovníka, a to s účinností od 28. října.⁴⁵⁶ Kromě toho obdržel Tichý již v červenci 1944 Československou vojenskou medaili za zásluhy I. stupně.⁴⁵⁷

---

⁴⁵¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 55.

⁴⁵² Tamtéž, s. 56.

⁴⁵³ Tamtéž.

⁴⁵⁴ STEHLÍK, Eduard: *Srdce armády. Generální štáb 1919–2014* (dále jen *Srdce armády*). Praha 2014, s. 47.

⁴⁵⁵ VÚA – VHA, sb. 22, sign. 22-15-9 (Sborník důvěrných výnosů a nařízení MNO), Povýšení vyšších důstojníků, 15. 12. 1944.

⁴⁵⁶ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list.

⁴⁵⁷ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka ke Kvalifikační listině, část II, 1946.

Na počátku roku 1945 již bylo zřejmé, že druhá světová válka vstupuje nejen do šestého roku trvání, ale také do své závěrečné fáze, alespoň tedy pokud jde o Evropu. Londýnské centrum československého zahraničního odboje pochopilo signály blížícího se konce války a začalo s přípravami na přesun části administrativy a politické reprezentace na československé osvobozené území. Tomu měl ovšem předcházet přesun Hlavního velitelství na východní frontu, přičemž v čele přesunutého velitelství měli stát generálové Ingr, Moravec a Neumann.⁴⁵⁸ To, že se zamýšlená akce, zvláště z důvodu sovětského odporu, nerealizovala, lze ponechat stranou, neboť rozebírat detailní důvody by bylo zbytečné a pro tuto práci neúčelné.⁴⁵⁹ Zdůraznit je ovšem zapotřebí, že spolu s Hlavním velitelstvím se jakožto přednosta prvního oddělení měl na východní frontu přesunout také plk. Tichý. Od počátku jeho jméno figurovalo v plánovaných přesouvacích sledech a Tichý se také, vzhledem k funkci přednosta organizačního oddělení, pochopitelně účastnil jedné z prvních porad o přesunu Hlavního velitelství, která proběhla 12. prosince 1944.⁴⁶⁰

Z přesunu Hlavního velitelství tedy nakonec sešlo, avšak plk. Tichý v Londýně u prvního oddělení nezůstal. Přestože Tichého jméno lze nalézt i v seznamu vybraného personálu Hlavního velitelství, o jehož zařazení do druhého lodního transportu na osvobozené území žádal gen. Neumann ještě 12. dubna 1945,⁴⁶¹ již o zhruba dva týdny později bylo jasné, že plk. Tichý se do vlasti navrátí jinou cestou, a to jako styčný důstojník u 3. americké armády.

---

⁴⁵⁸ ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 293.

⁴⁵⁹ Detailně o nezdaru celé akce a jeho důvodech pojednal např. Jiří Šolc v citované práci, konkrétně v kapitole *Poslední měsíc v Londýně*. ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 293–309.

⁴⁶⁰ *VÚA – VHA*, sb. 37, sign. 37-4-6 (Informační zprávy), Záznam o poradě o přesunu HV, 12. 12. 1944.

⁴⁶¹ *VÚA – VHA*, sb. 20, sign. 20-32-39 (ŠVBM), Žádost gen. Neumanna zařazení osob HV do druhého lodního transportu, 12. 4. 1945.

5.7. Styčným důstojníkem u 3. americké armády a náčelníkem vojenské mise u amerických vojsk v Československu (1945)

Dne 20. dubna 1945 tlumočil náčelník štábu anglické Special Operation Executive (dále jen SOE) plk. gšt. Keswich spolu s přednostou evropské sekce SOE plk. Perkinsem gen. Františku Moravcovi požadavky amerického Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces (dále jen SHAEF), které bylo odpovědné za situaci v západní Evropě. SHAEF žádalo organizaci SOE spolupracující s příslušnými československými orgány, aby dodala pro velitelství 3. americké armády pod vedením gen. George S. Pattona co možná nejvíce informací vojenské povahy, aby zajistilo u Čechoslováků, že se postupujícím americkým jednotkám dostane na československém území podpory ze strany československého hnutí odporu. Jedním z bodů konkrétního návrhu byl také požadavek vyslání skupiny důstojníků tvořenou zástupci SOE, americké OSS⁴⁶² a jedním československým důstojníkem k velitelství 3. armády. Dále Američané požadovali navázání spojení s československými podzemními organizacemi v západních Čechách a pro ten účel žádali také vyslání vojenských osob k 3. armádě, které by přešly frontu, a zmíněné spojení navázaly.⁴⁶³

S největší pravděpodobností se plk. Tichý dozvěděl o svém zařazení do funkce styčného důstojníka u 3. armády ještě 20. dubna 1945. On sám sice v poválečném výslechovém protokolu uvedl, že mu zařazení bylo sděleno „jednoho dne kolem 25. dubna 1945“, ⁴⁶⁴ avšak již 21. dubna byl o Tichého vyslání informován československý ministerský předseda v Košicích, Zdeněk Fierlinger.⁴⁶⁵ Oldřich Tichý o svém odjezdu z Londýna vypověděl: „Zašel jsem k plk. Sklenovskému⁴⁶⁶ [v této době měl Bruno Sklenovský již hodnost divizního generála, pozn. autora], hlásil jsem se mu, ptal se co je, on mi říkal, že nic podstatného neví, jenom že třetí americká armáda si vyžádala styčného důstojníka ke svému velitelství a několik

---

⁴⁶² V podstatě šlo o předchůdce americké zpravodajské služby CIA. ROEWER, Helmut – SCHÄFER, Stefan – UHL, Mathias: *Encyklopedie tajných služeb ve 20. století* (Dále jen *Encyklopedie tajných služeb*). Praha 2006, s. 73.

⁴⁶³ NA, f. AHR, sign. 1-144 (US Army – vstup na čs. území), Úřední záznam, 20. 4. 1945.

⁴⁶⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 61.

⁴⁶⁵ NA, f. AHR, sign. 1-144 (US Army – vstup na čs. území), Telegram pro Zdeňka Fierlingera ve věci vstupu amerických armád na čs. území, 21. 4. 1945.

⁴⁶⁶ Bruno Sklenovský působil od konce srpna 1940 ve funkci zástupce náčelníka štábu MNO. Dne 13. ledna 1941 se stal náčelníkem štábu MNO. V této funkci setrval až do dubna 1945. Zhruba od poloviny dubna do poloviny prosince 1945 sloužil na postu velitele Československé vojenské mise ve Velké Británii. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 219–220.

důstojníků k jednotkám pro případ, jak je možné, že by pronikla až na naše území. Opatřoval jsem si v účtárně potřebné věci a když jsem se vrátil, bylo mi sděleno, že se ten den neletí, současně jsem se dozvěděl, že mě bude přidělen Ivo Ducháček.⁴⁶⁷ V Londýně jsme se zdrželi asi dva nebo dva a půl dne, [...]. Měl nás přijmout ministr [Hubert] Ripka,⁴⁶⁸ ale pro zaneprázdnění k tomu nedošlo.⁴⁶⁹ Není bez zajímavosti, že se plk. Tichý od gen. Sklenovského dozvěděl o původním záměru jmenovat styčným důstojníkem při 3. armádě plk. gšt. Václava Vlčka. Ten měl však funkci odmítnout s tím, že to „neodpovídá jeho politickému přesvědčení“.⁴⁷⁰ Právě odmítavý postoj plk. Vlčka k nabídnutému postu mohl s vysokou pravděpodobností stát za poměrně spěšným jmenováním plk. Tichého. Oldřich Tichý měl fungovat jako spojka pro vojenské záležitosti a dr. Ducháček pak pro věci civilní. Přestože nebyl voják, musel být opatřen vojenskou uniformou a obdržel hodnost, resp. označení „Chief Officer“. Takto se označovali spojovací důstojníci, jako například repatriační komisaři, přidělení spojeneckým armádám na západě. Při jednáních se mělo o dr. Ducháčkovi také hovořit jako o druhém důstojníkovi a zbytečně se nemělo zdůrazňovat jeho civilní zaměstnání.⁴⁷¹ Oba měli zajišťovat především zprostředkování styku mezi americkou armádou, československými úřady a obyvatelstvem, a to tak, aby se maximálně předešlo zbytečným případným nedorozuměním.⁴⁷² Z hlediska vojenské hierarchie je zapotřebí ještě poznamenat, že plk. Tichý byl v rámci Československé vojenské mise u 3. americké armády pověřen jejím velením.⁴⁷³

---

⁴⁶⁷ Vystudovaný právník Ivo Ducháček působil zejména jako novinář a publicista. V letech 1936–1939 byl pařížským zpravodajem Lidových novin a v roce 1939 se stal součástí československého zahraničního odboje v Paříži a poté i v Londýně, kde se z něj stal blízký spolupracovník Jana Šrámka. TOMEŠ, Josef: *Český biografický slovník XX. století* (dále jen *Český biografický slovník*). I. díl. A–J. Praha 1999, s. 265.

⁴⁶⁸ Hubert Ripka, historik, novinář a politik působil v letech 1930–1938 jako zahraničně politický redaktor a komentátor Lidových novin. Jako přesvědčený národní socialista a odpůrce mnichovské kapitulace odešel již v říjnu 1938 do zahraničí, kde se stal jedním z prvních organizátorů československého zahraničního odboje. Působil jako člen Československého národního výboru v Paříži, poté ve Velké Británii jako státní tajemník, ministr exilového MZV, řídil československé vládní vysílání BBC a stále vyvíjel rozsáhlou publikační a přednáškovou činnost. Na jaře 1945 byl pověřen likvidací československého exilového státního zřízení v Londýně. TOMEŠ, J.: *Český biografický slovník*. III. díl. Q–Ž, s. 42–43.

⁴⁶⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 61.

⁴⁷⁰ Tamtéž.

⁴⁷¹ NA, f. AHR, sign. 1-144 (US Army – vstup na čs. území), Zpráva pro vyslanectví v Paříži, 23. 4. 1945, s. 1–2.

⁴⁷² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 62.

⁴⁷³ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 241.

Z Londýna zamířil Tichý spolu s Ducháčkem nejprve do Versailles, kde se nacházel týl štábu gen. Dwighta Eisenhowera, vrchního velitele spojeneckých vojsk v Evropě.⁴⁷⁴ Zde se oba muži zdrželi po dobu asi deseti dní. Během vyčkávání na odeslání k 3. armádě absolvovali zdvořilostní setkání s československým vyslancem v Paříži, Jindřichem Noskem⁴⁷⁵ a rovněž s Petrem Zenklem.⁴⁷⁶ V těchto dnech také Tichý a Ducháček odletěli do Remeše k prvnímu sledu Hlavního velitelství. Zde se dozvěděli, že průtahy s jejich faktickým nástupem do funkcí mají důvod u 3. armády. Ta totiž stále Hlavní velitelství přímo nevyzvala, protože ani Tichý ani Ducháček nemohli být odesláni.⁴⁷⁷ Z úřední dokumentace vyplývá snaha československé západní reprezentace urychlit odeslání Tichého a Ducháčka co nejdříve k americké armádě. Přes americkou 3. armádu se totiž mohli oba styční důstojníci potenciálně dostat až do Prahy. Zejména po vypuknutí pražského povstání dne 5. května 1945⁴⁷⁸ zaslily žádosti u britské i americké vlády a také SHAEF o pomoc Praze a rovněž snaha dostat do Prahy plk. Tichého a dr. Ducháčka. Lze citovat ze zprávy Josefa Korbela pro vyslance Jindřicha Noska: „Můžeš-li, znovu hned mluv s [Anthony] Biddlem.⁴⁷⁹ Také Biddla mým jménem požádej, aby pomohl odeslání Ducháčka a Tichého do Čech. Mám dojem, že se situace v Praze a doma vyvíjí dobře.“⁴⁸⁰ Dne 10. května 1945 konečně odletěli plk. Tichý s dr. Ducháčkem do Norimberku, odkud pokračovali do prostoru Řezna, kde se nacházel štáb 3. americké armády. Odtud pokračovali podle instrukcí štábu do Plzně, k velitelství V. sboru.⁴⁸¹

Prakticky bezprostředně po příjezdu do Plzně Tichý spolu s Ducháčkem vyhledali národní výbor, u nějž se ohlásili jako styční důstojníci americké armády

---

⁴⁷⁴ SHAW, Antony: *Druhá světová válka*, s. 130.

⁴⁷⁵ Jindřich Nosek působil od léta 1940 do září 1944 jako vedoucí úředník MZV londýnské exilové vlády. Od října 1944 zastával v Paříži nejprve post vyslance, později velvyslance. DEJMEK, J. – MICHÁLEK, S. – NĚMEČEK, J.: *Diplomacie*, s. 172.

⁴⁷⁶ Národně socialistický politik Petr Zenkl působil v letech 1937–1939 (znovu pak 1945–1946) jako primátor Prahy. Mezi roky 1939–1945 jej věznil nacisté v koncentračních táborech Dachau a Buchenwald, odkud jej spolu s ostatními vězni v dubnu 1945 vysvobodily jednotky americké 3. armády. NEKOLA, Martin: *Petr Zenkl. Politik a člověk*. Praha 2014, s. 135; TOMEŠ, J.: *Český biografický slovník*. III. díl. Q–Ž, s. 562.

⁴⁷⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 62.

⁴⁷⁸ KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945. Historie jednoho povstání*. Praha 2005, s. 128.

⁴⁷⁹ Anthony Joseph Drexel Biddle jr. působil od 28. října 1941 jako americký vyslanec u československé vlády. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 141.

⁴⁸⁰ NA, f. AHR, sign. 1-144 (US Army – vstup na čs. území), Zpráva dr. Korbela pro dr. Noska, 6. 5. 1945.

⁴⁸¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 63.

a požádali o informace stran situace ve městě.⁴⁸² Zde mohli oba muži konečně začít plnit svou funkci prostředníků. Plzeň měla těsně po osvobození statut okupovaného města, což s sebou neslo celou řadu omezení, například zákaz vydávání novin, omezení pohybu občanů ve večerních hodinách i cirkulace občanů obecně, omezení vlakových spojů apod. Pochopitelně město také utrpělo válečné škody, které narušily jeho infrastrukturu.⁴⁸³ Proto hned následujícího dne, 11. května, při oficiálním představení se veliteli V. sboru gen. Clarenci Huebnerovi, jehož jednotky se v Plzni nacházely od 6. května,⁴⁸⁴ tlumočili mu plk. Tichý s dr. Ducháčkem stížnosti národního výboru v tom smyslu, že „Československo není okupovanou zemí, že jsme válčícím vítězným státem spojeneckým a žádáme, aby takováto omezení, která lze aplikovat v zemi nepřátelské, byla s okamžitou platností zrušena“.⁴⁸⁵ Gen. Huebner uznal stížnosti za opodstatněné a ještě téhož dne veškerá omezení odvolal.⁴⁸⁶

O dva dny později odjeli plk. Tichý a dr. Ducháček do Prahy. V hotelu *Alcron* tehdy byli ubytováni a také úřadovali českoslovenští vládní a vojenští činitelé. V *Alcronu* tehdy vládl zmatek v souvislosti s množstvím práce a celkovým chaosem charakteristickým pro první dny existence osvobozeného Československa. Oldřich Tichý k tomu poznamenal: „Hlásil jsem se u gen. Bočka, podal hlášení o stavu v Plzni, které vyslechl přerušovaně, poněvadž v hotelu vládl velký ruch a shon, odbíhání a podobně, byl jsem představen gen. Svobodovi, kterého jsem dříve neznal, a celé odpoledne jsem čekal, dostanu-li snad nějaké bližší instrukce nebo podobně.“⁴⁸⁷ Žádné zvláštní rozkazy ale Tichý neobdržel, měl pokračovat nadále v rutinní práci styčného důstojníka a podporovat činnost národních výborů. S tímto se Tichý i Ducháček navrátili do Plzně. Za účelem zefektivnění spolupráce s národními výbory bylo s pátým oddělením V. sboru dohodnuto rozdělení a přidělení československých styčných důstojníků k velitelstvím vyšších jednotek. Plk. Tichý, dr. Ducháček a spolu s nimi ještě mjr. Řezáč zůstali v rámci tohoto zařazení v Plzni.⁴⁸⁸

---

⁴⁸² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 63.

⁴⁸³ Tamtéž; MARTINOVSKÝ, Ivan a kol.: *Dějiny Plzně v datech od prvních stop osídlení až po současnost* (dále jen *Dějiny Plzně*). Plzeň 2004, s. 370.

⁴⁸⁴ Dne 25. června 1945 opustila vojska V. sboru prostor jihozápadních Čech. Jejich místo následně zaujal XXII. sbor spadající rovněž pod 3. armádu, jemuž velel genmjr. Ernest Harmon. BROOKS, Thomas F.: *Hello Boys! Cesta V. sboru US Army z Louisiany do Plzně*. Praha 1996, s. 186, 189 a 208.

⁴⁸⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 63.

⁴⁸⁶ Tamtéž, s. 64.

⁴⁸⁷ Tamtéž.

⁴⁸⁸ Tamtéž.

Zmíněná chaotičnost poměrů na pražském MNO, nedostatečná informovanost, také probíhající boj o pozice a celkovou orientaci československé armády v budoucnu, ale především pak samostatné vojenské misijní zastoupení u 3. armády, to vše způsobovalo negativní postoje představitelů Československé vojenské mise u United States Formaces of European Theatre (dále jen USFET),⁴⁸⁹ kteří měli za to, že se v západních Čechách, zvláště pak v operačním prostoru 3. armády vcelku bezprizorně „potuluje a působí celá řada našich [československých, pozn. autora] důstojníků“.⁴⁹⁰ Vojenská mise následně žádala USFET o zajišťování těchto důstojníků a pokud tito nedisponovali řádnými doklady, měly je složky USFET předat československé policii v Plzni.⁴⁹¹

Zmínku zasluhuje nepochybně také událost, k níž došlo 14. května 1945. Plk. Tichý se tehdy během služební návštěvy Prachatic dozvěděl od představitelů zdejšího národního výboru, že se nedaleko nachází nemovitost patřící Rudolfu Beranovi, někdejšímu druhorepublikovému a protektorátnímu předsedovi vlády, ale později také člověku, jenž podporoval československý odboj. Vzhledem k negativní odpovědi z úst představitelů národního výboru na Tichého otázku, zda již stran osoby Rudolfa Berana byly podniknuty nějaké kroky, nařídil plk. Tichý neprodleně Beranovo zadržení a osobně vyčkal na prachatickém národním výboru až do chvíle, kdy příslušný četník ohlásil provedení zákroku. Četník údajně poznamenal něco v tom smyslu, že „situace nebyla příjemná, poněvadž Beran byl právě na návštěvě u amerického velitele, kde zatčení bylo provedeno“.⁴⁹² Tichým vzpomínané hlášení četníka nebylo zcela přesné. Ve skutečnosti Rudolfa Berana navštívili dva z velitelů americké armády, gen. Hammond spolu s gen. Robertsem, kteří mu nabízeli ochranu. Ironií zůstává, že Rudolf Beran i při svém zatýkání nabízenou pomoc odmítl v přesvědčení, že se nedopustil žádných skutků, z nichž by se měl zpovídat, a sám stále zůstával v domnění, že se jedná o pouhé nedorozumění, které se určitě vysvětlí.⁴⁹³ O zatčení Tichý následně vyrozuměl Hlavní štáb.

---

⁴⁸⁹ Jedná se, volně přeloženo, o Americkou armádu na evropském válčišti. Tato organizace nahradila po ukončení bojů, konkrétně s platností od 1. července 1945, dřívější SHAEF. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 237.

⁴⁹⁰ Tamtéž, s. 240.

⁴⁹¹ Tamtéž.

⁴⁹² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 66.

⁴⁹³ Po svém zatčení setrval Rudolf Beran až do roku 1947 ve vazbě. Ve vykonstruovaném procesu, který jej měl odsoudit k nejvyššímu trestu, se mu podařilo rozvrátit argumenty obžaloby. Nakonec mu byl vyměřen trest v délce trvání 20 let v těžkém žaláři. Ve věznici Leopoldov, kde si svůj trest odpykával, těžce onemocněl a v roce 1954 zemřel. Podrobně zpracoval osudy Rudolfa Berana

Charakteristiku další Tichého práce u americké armády lze nejlépe doložit jeho vlastními slovy: „Celkově, pokud jde o další moji činnost, u americké armády, lze ji charakterizovat vyřizováním nejrůznějších záležitostí, žádostí, stížností z obou stran, které se objevovaly denně, týkaly se zabírání a uvolňování budov americkou armádou, škody, způsobené Američany [v] obsazených budovách, poškozování bytů soukromých nebo vojenských, zcizování majetku z nich, které rozdávali svým známým a občanstvu, nepřístojné chování Američanů vůči našim občanům, žádosti o uvolňování potravin a materiálu ze skladišť, obsazených Američany, stížnosti našich úřadů, že Němci mají lepší přídělky, nežli naši lidé, stížnosti Američanů na nepřístojné chování našich orgánů s Němci, kteří mají být evakuováni, jednání o uvolňování pracovních sil.“⁴⁹⁴

Od června 1945 zastával plk. Tichý funkci náčelníka Československé vojenské mise u amerických vojsk v Československu.⁴⁹⁵ Během července 1945 odešel do Prahy Tichého spolupracovník, dr. Ducháček, a na jeho místo nastoupil ktp. v zál. dr. Steiner, jenž setrval v Plzni i po Tichého odchodu do Prahy.⁴⁹⁶ Na řízení jednotlivých styčných důstojníků vzpomínal plk. Tichý následovně: „Při odeslání styčných důstojníků na jejich místa, jsem jim sdělil podstatu jejich úkolu, t. j. styku mezi velitelskými m[í]sty americké armády a příslušnými národními výbory, místní národní výbory co nejvíce podporovat a vyjádřil jsem se asi v tom smyslu od Američanů co nejvíce vytlouci. Jako ilustraci k této činnosti uvedl jsem jim poměry, které jsme našli v Plzni, řadu omezení [...] a nutnost, aby podobné závady byly odstraňovány. Pokud jde o hlášení, nejlépe budou hlášení osobní, při zájezdu do Plzně, v případě, že by záležitost spěchala, telefonicky nebo zajet ihned.“⁴⁹⁷

S americkými důstojníky, s nimiž z titulu své funkce jednal, udržoval Tichý korektní profesionální vztahy, pro něž byly charakteristická vzájemná ochota k výpomoci a které místy přerůstaly ryze profesní rámeček. Jako jeden z příkladů lze uvést, jak Američané pomohli uspišit přesun Tichého manželky s dcerou z Británie do Československa. Lze předeslat, že transport Tichého rodiny do Československa

---

Jaroslav Rokoský. Viz ROKOSKÝ, Jaroslav: *Rudolf Beran a jeho doba. Vzestup a pád agrární strany*. Praha 2011.

⁴⁹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 65.

⁴⁹⁵ ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 241.

⁴⁹⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 66.

⁴⁹⁷ Tamtéž, s. 74.

potkalo hned několik komplikací, a to i přesto, že zpočátku vše vypadalo velmi nadějně.

V první polovině srpna 1945 se během jednoho z rozhovorů zeptal náčelník štábu XXII soboru plk. Williams Oldřicha Tichého, kde se nachází jeho rodina. Další průběh rozhovoru lze doložit citací: „Na moji odpověď, že v Anglii, kde čeká na evakuaci mně odpověděl, že jsem to mohl říci již dávno, že by se postarali o její převezení do Plzně. Jednal s generálem Harmonem, který mně dal k dispozici letoun, abych pro rodinu do Anglie zaletěl.“⁴⁹⁸ Poněkud úsměvně působí to, že po nabídce zajištění leteckého přesunu ze strany Američanů nečinilo plk. Tichému nejvíce starostí zajištění potřebných dokumentů pro ženu a dceru, ale spíše obava, aby jeho manželka vůbec pristoupila na cestu letadlem, neboť, jak Tichý poznamenal, manželka „let vůbec nesnáší“.⁴⁹⁹ Z toho důvodu také předem Tichý zaslal své ženě telegram s otázkou, zda je ochotna letět, na který dostal ke své radosti kladnou odpověď, díky čemuž mohl Tichý v polovině srpna vyrazit z Plzně do Londýna. Letadlo se ovšem muselo kvůli nepříznivému počasí nad Belgií otočit a přistát v Norimberku, kde byl z důvodu trvajících špatných povětrnostních podmínek Tichý nucen strávit dva dny a poté se musel vrátit do Plzně. Následující týden se již do Londýna dostal.

Ani zpáteční cesta se ovšem neobešla bez problémů. Nejprve měl být Tichého letoun poslán bez ohledu na jeho služební účel do Paříže. Tomu se podařilo díky zásahu jistého kapitána CIC⁵⁰⁰ zabránit. Do Plzně letoun ale přesto nedoletěl, neboť přistál ve Wiesbadenu, kde byl let zastaven. Čekání na vyřízení a rozhodnutí, zda se v letu do Plzně bude pokračovat, se protahovalo. Následujícího dne dostal Tichý instrukce v tom smyslu, aby se obrátil do Frankfurtu nad Mohanem a zde si vyjednal další postup. Tichý tedy odcestoval do Frankfurtu, kde kontaktoval pplk. Ferdinanda Mikscheho,⁵⁰¹ velitele Československé vojenské mise v americkém

---

⁴⁹⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 75.

⁴⁹⁹ Tamtéž.

⁵⁰⁰ Jednalo se o americkou vojenskou kontrarozvědku založenou během druhé světové války.

ROEWER, H. – SCHÄFER, S. – UHL, M.: *Encyklopedie tajných služeb*, s. 74.

⁵⁰¹ Ferdinand Otto Miksche sloužil v roce 1940 ve Francii. Po její kapitulaci přijel do Velké Británie, kde vystřídal několik krátce trvajících zařazení a od dubna 1941 byl se svolením prezidenta Beneše přidělen na dobu trvání války k Silám svobodných Francouzů, rámci nichž se jako přednosta třetího oddělení Hlavního štábu podílel na přípravě invaze do Francie. Od poloviny května 1945 působil v rámci SHAEF jako velitel Československé vojenské mise u 21. armádní skupiny, poté jako velitel Československé vojenské mise při USFET a následně v americkém okupačním pásmu. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 239.

okupačním pásmu,⁵⁰² a vysvětlil mu celou situaci. Pplk. Miksche se sice pokusil pro Tichého a jeho rodinu vyjednat letecký přesun z Frankfurtu do Plzně, avšak musel nakonec Tichému sdělit, že bude muset do Plzně odcestovat sám a teprve odtud zajistit nějaký transport pro svou manželku s dcerou, neboť platí „zákaz převozu civilních osob vojenskými letouny“.⁵⁰³ Tichý tedy dalšího rána odletěl do Plzně a znovu celou věc probíral, tentokrát s plk. Williamsem. Oba se shodli na tom, že jedinou možností zůstává vyslat pro Karlu a Taťánu Tiché, které stále čekaly ve Wiesbadenu, automobily. Genmjr. Harmon souhlasil, nicméně díky intervenci na vyslanectví v Praze se mu nakonec podařilo zajistit pro Tichého zapůjčení letounu. Ještě během téhož dne Tichý letěl od Wiesbadenu a obratem přivezl svou rodinu do Československa.⁵⁰⁴

---

⁵⁰² Do této podoby se přetransformovala původní Československá vojenská mise u USFET v létě roku 1945 poté, co vznikla jednotlivá spojenecká okupační pásma. Sídlo mise se nacházelo ve Frankfurtu nad Mohanem. ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z.: *Zapomenutá elita*, s. 238.

⁵⁰³ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 76.

⁵⁰⁴ Tamtéž, s. 76–77.

6. Poválečná léta (1945–1990)

6.1. Vysokým důstojníkem československé armády (1945–1949)

Dne 16. června 1945 obdržel Oldřich Tichý americké vyznamenání „Legion of Merit“.⁵⁰⁵ Na podzim 1945 skončil ve funkci velitele Československé vojenské mise u americké armády v Československu plk. a odešel na Velitelství 1. oblasti do Prahy. Před jeho odjezdem mu Američané podruhé pomohli, pokud se týče jeho rodiny.

Ještě během plzeňského působení přicházely z různých stran zprávy ve smyslu, že Američané zaměstnávají jako tlumočníky občany německé národnosti a ti tlumočí v neprospěch československých lidí. Z titulu své funkce musel plk. Tichý tyto stížnosti řešit a tlumočil je proto u XXII sboru. Američané ale oponovali tím, že nenalezli dostatek Čechoslováků, kteří by dostatečně ovládali anglický jazyk a v podstatě se vyjadřovali v tom smyslu, aby se v případě, že se jim situace nelíbí, postarali o řešení sami představitelé československé armády. Plk. Tichý vyrozuměl své nadřízené, ale zároveň požádal Američany, aby do novin zařadili inzeráty a výzvy o hledání tlumočnicků a sám jim nabídl služby své dcery, která díky pobytu v Anglii přirozeně hovořila plynně anglicky. Taťána Tichá se evidentně jako tlumočnice a překladatelka velmi osvědčila, neboť když Tichý odcházel na podzim 1945 do Prahy, plk. Williams se opět zajímal o jeho rodinu, tentokrát o dceru Taťánu a zajímalo ho, kde bude v Praze pracovat. Zbytek rozhovoru je možné odcitovat: „Odpověděl jsem, že nevím, ale v každém případě musí mít zaměstnání, poněvadž je to nařízeno. Plk. Williams mi řekl, že se zeptá, jestli by vyslanectví nepotřebovalo překladatelku. S návrhem jsem souhlasil, a sdělil mi později, že dcera bude přijata na vyslanectví v Praze, kde nastoupila v prosinci 1945.“⁵⁰⁶

Není úplně jasné, kdy přesně Tichý odešel do Prahy. On sám ve výpovědním protokolu uvádí: „Někdy v polovině listopadu jsem dostal rozkaz podepsaný generálem Bočkem, abych prvního prosince nastoupil službu v Praze. Do Prahy jsem odjel prvního prosince 1945, kde jsem se téhož dne hlásil.“⁵⁰⁷ Naproti tomu

⁵⁰⁵ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Vložka ke Kvalifikační listině, část II, 1946.

⁵⁰⁶ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 81.

⁵⁰⁷ Tamtéž, s. 67.

Kmenový list i Kvalifikační listiny uvádí jako datum přesunu Tichého do Prahy již 1. listopad 1945.⁵⁰⁸

Jisté ovšem je, že novým zařazením Oldřicha Tichého byla funkce zatímního náčelníka štábu Velitelství 1. oblasti.⁵⁰⁹ Velitelství 1. oblasti bylo produktem reorganizace československé armády, s níž se započalo již v květnu 1945, kdy v platnost vstoupila prozatímní organizace armády následovaná v září téhož roku tzv. zdokonalenou organizací československé branné moci. Československé pozemní vojsko se podle této organizace členilo do čtyř vojenských oblastí, jejichž velitelství se nacházela v Praze (1. oblast), Táboře (2. oblast), Brně (3. oblast) a Bratislavě (4. oblast).⁵¹⁰

Rok 1946 znamenal pro Tichého určitý, alespoň jak okolnosti dovolily, konec poválečného provizoria. To je patrné z toho, že Tichý musel začít řešit praktické záležitosti nutné pro běžný život. Jako příklad lze uvést Tichého žádost z ledna 1946 o vystavení nových dokladů k osobnímu automobilu *Praga-Lady*. Tento vůz, který Tichý vlastnil od roku 1937, zůstal po jeho odletu do Británie v březnu 1939 ukryt u příbuzných a aby byl uchráněn před gestapem, veškeré dokumenty k vozu byly zničeny. Kromě vlastních dokumentů k vozu Tichý potřeboval také výměnu vůdčího listu a přidělení pražské poznávací značky, neboť přestože vůz začal používat záhy po svém návratu do Československa, jezdil prozatím, vzhledem ke svému zařazení, s číslem plzeňského policejního ředitelství. Jeho žádosti bylo vyhověno⁵¹¹ a v únoru Tichý svůj automobil řádně přihlásil do evidence.⁵¹²

Během roku 1946 se udály také dvě události, o nichž by bylo chybou se nezmínit. První z nich bylo Tichého setkání s několika bývalými zpravodajskými kolegy. Setkání se uskutečnilo u Františka Fryče a kromě něj a Oldřicha Tichého se jej účastnili také Karel Paleček, Josef Bartík a dokonce také Hans Hausmann, jenž přicestoval na návštěvu ze Švýcarska. Během návštěvy důstojníci pili čaj, vzpomínali na válečné časy a na Hausmannovy návštěvy v Londýně a Paříži.⁵¹³ Nutno říci, že šlo o poslední takové setkání. Tichý sice ještě na některé své bývalé kolegy narazil, ale pouze náhodně.

---

⁵⁰⁸ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list; *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Změny a doplňky kvalifikační listiny část I, 1946.

⁵⁰⁹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list.

⁵¹⁰ STEHLÍK, E.: *Srdce armády*, s. 62.

⁵¹¹ *NA*, f. PŘPII – EO, Ředitelství národní bezpečnosti v Praze – žádost, 17. 1. 1946.

⁵¹² *NA*, f. PŘPII – EO, Přihláška do evidence motorových a vlečných vozidel, 14. 2. 1946.

⁵¹³ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 80.

Druhou událostí, která zapůsobila jako předzvěst budoucích poměrů, se stala návštěva ještě poměrně nedávného kolegy Ivo Ducháčka. Ten na konci listopadu 1946 navštívil Tichého a sdělil mu své znepokojení v záležitosti, o níž mluvil s gen. Bočkem,⁵¹⁴ jenž stál od dubna 1945 ve funkci náčelníka Hlavního štábu.⁵¹⁵ Ducháček při té příležitosti řekl Tichému, že z předchozího rozhovoru s gen. Bočkem vyplynul generálův údiv nad tím, že Tichý, přestože si musí být nepochybně vědom měnícího se postoje vůči Američanům způsobovaného stále silnější orientací na Sovětský svaz, nechává svou dceru pracovat na americkém vyslanectví. Z toho důvodu gen. Boček prostřednictvím Ivo Ducháčka Tichému vzkázal, aby raději zajistil odchod Taťány Tiché z vyslanectví.⁵¹⁶

Nutno říci, že Tichý si pohotově uvědomil oprávněnost Bočkových a Ducháčkových obav a nepochybně mu došlo, že by v budoucnu mohly z dceřiny práce pro americké vyslanectví vzejít nemalé problémy. To že obavy nebyly plané, dokládá fakt, že se československá kontrarozvědka o Táňu Tichou velmi zajímala z hlediska její případné agenturní spolupráce a k listopadu 1946 již měla velmi detailně zmapovanou její činnost na americké ambasádě i mimo ni. V hlášení na její osobu ze dne 18. listopadu se mimo jiné uvádí: „Jmenovaná nemá na embassy se žádným s důstoj[níků] a ani zaměstnanců poměr. Vyhýbá se všem schůzkám, návštěvám nočních podniků, kam chodí z embassy zaměstnanci. Osobně se vyjádřila, že nemá nejmenšího zájmu se provdati do Ameriky a dle jejího názoru jsou Američané fádni muži. Vyhýbá se říci kam chodí za zábavou a vymlouvá se na přísný režim, který prý vládne u nich v rodině. Není členkou žádného společenského neb zahraničního klubu. [...] Povahově velmi příjemná mladá dívka, jest ve styku při rozhovoru velmi opatrná, stále se vyptává proč byla vyhledána a velmi nedůvěřivá – byla vyhledána agentovou důvěrníci –. V případě přesných údajů o stycích sl. Tiché, jest zde možnost jejího získání, přímým ucházením o známost s ní p.X.“⁵¹⁷

Samotná Tichého dcera pochopila hrozící nebezpečí. Po poradě s otcem podala na americkém velvyslanectví dne 1. prosince 1946 výpověď a nastoupila

---

⁵¹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 82.

⁵¹⁵ STEHLÍK, E.: *Srdce armády*, s. 61.

⁵¹⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 82.

⁵¹⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Hlášení: Dcera plk. gšt. Tichého – zaměstnána na USA embassy, 18. 11. 1946.

na čtrnáctidenní dovolenou.⁵¹⁸ Na nové místo dopomohl Táně Tiché Ivo Ducháček. Dne 1. ledna 1947 nastoupila dcera plk. Tichého do firmy *Inex*, což byla „vývozní firma jabloneckého zboží“.⁵¹⁹ Ani toto dceřino zaměstnání ale Tichého rodině a především jemu samotnému, jak ostatně bude z dalšího textu patrné, dobrou službu neudělalo.

Oldřich Tichý mezitím pokračoval v práci na Velitelství 1. oblasti. Pro funkci tamějšího náčelníka štábu se nepochybně hodil. Svědčí o tom ostatně jeho kvalifikační listina z roku 1947, v níž je Tichý hodnocen velmi kladně jako důstojník výtečných velitelských schopností, nadaný, bystrý a pružný, vynikající logikou svých úvah, s rozsáhlými teoretickými vědomostmi a rovněž přístupný novým poučením. Fakt, že měl všechny předpoklady pro výborný výkon funkce náčelníka štábu oblasti, lze demonstrovat přímou citací: „Dokončil velmi úspěšně konsolidaci rozsáhlého štábu, přičinil se o zlepšení i zvýšení jeho výkonu. Ukázal při této příležitosti zvláště dobře i svou tvůrčí podnětnost.“⁵²⁰ Dne 20. února 1947 dosáhl Tichý na generálskou hodnost, neboť byl povýšen do hodnosti brigádního generála.⁵²¹ Šlo o vrchol jeho vojenské kariéry, která ovšem již neměla mít dlouhého trvání. Prozatím však Tichý stále působil na postu náčelníka štábu Velitelství 1. oblasti a dostávalo se mu pozitivních hodnocení. Výhledově se s ním počítalo pro případnou pozici velitele divize a v případě úspěšného absolvování kurzu pro vyšší velitele také sboru.⁵²²

Události z února roku 1948, během nichž se do vedoucího postavení ve státě dostala KSČ pod vedením Klementa Gottwalda, ukončily etapu pluralistického politického systému se socialistickým směřováním a zahájily etapu novou, do níž Československo vstupovalo již jako komunistický stát.⁵²³ Oldřich Tichý se až do roku 1948 sice politicky neangažoval, avšak již 7. dubna 1947 se stal členem Svazu československo-sovětského přátelství. Na počátku května 1948 pak vstoupil gen. Tichý do KSČ, a to v rámci 96. místní organizace Praha VII a s dvouletou kandidaturou na členství. V této organizaci získal postupně funkci desítkového důvěrníka⁵²⁴ a byl také „přibírán k provádění školení“.⁵²⁵ Jak se zdá, alespoň

---

⁵¹⁸ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 82.

⁵¹⁹ Tamtéž, s. 83.

⁵²⁰ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Kvalifikační listina, 1946.

⁵²¹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list.

⁵²² *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Kvalifikační listina, 1947.

⁵²³ BROWN, Archie: *Vzestup a pád komunismu*. Brno 2011, s. 200.

⁵²⁴ Desítkový důvěrník měl na starosti skupinu 8 až 10 členů organizace. Měl pořizovat záznamy ze schůzí těchto členů a rovněž měl sledovat, jak členové plní své stranické povinnosti, např. zda se účastní schůzí, zda odebírají stranický tisk, jaká je úroveň jejich výkonnosti při práci v zaměstnání

zpočátku vše nasvědčovalo tomu, že Tichý bude pokračovat ve velmi slibně nastartované kariéře vysokého představitele československé armády, což ostatně dokládá i jeho kvalifikační listina z roku 1948, v níž stojí: „Má kladný postoj k lidově demokratickému zřízení, k vymoženostem národní a demokratické revoluce, k přátelství a spojenectví se SSSR a k únorovým událostem.“⁵²⁶

Během roku 1948 znovu změnila zaměstnání Tichého dcera. Podnik *Inex*, u kterého pracovala, byl totiž znárodněn a v rámci likvidace bylo jeho zaměstnancům doporučeno, aby si co nejdříve hledali nová místa. Od listopadu proto Taťána Tichá nastoupila k Československým aeroliniím. K tomuto místu jí dopomohl její otec. Požádal v této věci o pomoc brig. gen. Viléma Stanovského, náčelníka leteckého odboru Ministerstva dopravy,⁵²⁷ který oslovil brig. gen. Aloise Antonína Kubitu, tehdejšího generálního ředitele Československých aerolinií.⁵²⁸ Od listopadu 1948 tak Taťána Tichá začala pracovat na tarifním oddělení Československých aerolinií.⁵²⁹ Pak ale přišel rok 1949, který se Tichému stal osudným, přičemž události, k nimž došlo, musely pochopitelně poznamenat celou jeho rodinu.

6.2. Penzionování a následná perzekuce (1949–1951)

Politický zápas o československou armádu spolu se snahami o co možná největší vliv, který v ní KSČ chtěla mít, byly patrné již během druhé světové války. Po osvobození Československa úsilí komunistů ještě zintenzivnilo. V této souvislosti je zapotřebí zmínit, že působení komunistů v československé armádě řídila fakticky ústřední branná komise KSČ, jejímiž členy bylo několik poslanců Ústavodárného národního shromáždění, ale kromě toho také tehdejší div. gen. Jaroslav Procházka, náčelník HSVO,⁵³⁰ dále šéf OBZ plk. Bedřich Reicin a také ministr vnitra Václav Nosek. Členové komise udržovali prakticky nepřetržitě styk s vedením KSČ a radili se s ním o stávající situaci i plánech do budoucna. Aby dosáhli svých cílů, využívali

---

apod. KAŠKA, Václav: *Neukáznění a neangažovaní. Disciplinace členů Komunistické strany Československa v letech 1948–1952*. Praha 2014, s. 80.

⁵²⁵ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Základní osobní list, 26. 5. 1949.

⁵²⁶ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Kvalifikační listina, 1948.

⁵²⁷ MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 548.

⁵²⁸ Tamtéž, s. 351.

⁵²⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 84.

⁵³⁰ MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 487.

komunisté všech možností, které měli k dispozici, konkrétně například interpelací v parlamentu, účelových služebních nařízení, účelově orientovaného stranického tisku, ale také stranických důvěrníků a nezřídka armádních funkcionářů. Poslední zmíněný způsob sice z pohledu konkrétních aktérů odporoval tehdy platné legislativě a vojenským předpisům, nicméně docházelo k němu.⁵³¹

Přestože se samotná hluboká politická krize eskalující počátkem roku 1948 přímo neprojevila v československé armádě,⁵³² začalo se bezprostředně po tzv. „vítězném únoru“ s prvními čistkami v armádě, které měly za cíl dopomoci KSČ k jejímu konečnému ovládnutí.⁵³³ Prvotní represe se ještě Oldřicha Tichého nedotkly, neboť se týkaly generálů a vyšších důstojníků, jejichž jména figurovala v seznamech tzv. „nespolehlivých“, které vedlo Reicinovo páté oddělení Hlavního štábu.⁵³⁴ Za nedlouho se ale čistky rozšířily i na další představitele československé armády a z původního politickými pohnutkami motivovaného „očišťování“ důstojnického sboru se stal proces vedoucí nakonec prakticky k totálnímu zničení československého velitelského sboru.⁵³⁵

Pro vyřazení z vojenské služby a následnou perzekuci gen. Tichého lze nalézt dva průvodní rysy, které lze samozřejmě přiřadit i k osudům mnoha jiných československých důstojníků. Prvním ze zmíněných dvou aspektů je absence právního základu pro takové jednání. Legislativní rámec pro propouštění z československé armády vytvářel původně zákon č. 72/1946 Sb., jehož platnost později prodlužoval zákon č. 134/1948 Sb. Počátkem roku 1949 již ani druhý zmíněný zákon nebyl platný. Tím se ovšem přestalo o propouštění z armády rozhodovat na základně platných zákonů a z celého procesu, který měl tzv. „nespolehlivé“ osoby z armády odstranit, se stala de facto ryze administrativní záležitost.⁵³⁶

Přesně to potkalo také Oldřicha Tichého. Počátkem roku 1949 přešlo shromažďování a předkládání podkladů proti nežádoucím osobám z kompetencí pátého oddělení Hlavního štábu na nově vytvořený X. odbor MNO, v rámci něhož

---

⁵³¹ HANZLÍK, František – VONDRÁŠEK, Václav: *Armáda v zápase o politickou moc v letech 1945–1948*. Praha 2006, s. 342.

⁵³² Tamtéž.

⁵³³ BÍLEK, Jiří – LÁNÍK, Jaroslav – ŠACH, Jan: *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí. Květen 1945–květen 1955* (dále jen *Československá armáda*). Praha 2006, s. 104.

⁵³⁴ Druhé (zpravodajské) oddělení Hlavního štábu bylo v roce 1945 rozděleno na dvě části – druhé (ofenzívní) a páté (obránné) oddělení. ŠOLC, J.: *Po boku prezidenta*, s. 317.

⁵³⁵ BÍLEK, J. – LÁNÍK, J. – ŠACH, J.: *Československá armáda*, s. 104.

⁵³⁶ Tamtéž.

působilo mnoho příslušníků dřívějšího OBZ. Tento nový orgán fakticky ovládali výše zmínění plk. Reicin s div. gen. Procházkou.⁵³⁷ Zmíněný administrativní způsob odstranění vytipovaných armádních představitelů se uskutečňoval zejména v podobě rozličných prověrek, jež připravoval X. odbor. Ten pro tyto účely vypracoval také kritéria pro určení, zda daný důstojník je či není „spolehlivý“. Kritéria měla ovšem tak obecnou a nejednoznačnou povahu, že praktický každý mohl být označen jako „politicky nespolehlivý“, přičemž typické body, které se posuzovaly, představovaly kupříkladu „vztah k lidově demokratickému zřízení, osvojování sovětských zkušeností apod.“.⁵³⁸ Přesně v takovém duchu se nesou doplňující údaje uvedené v Tichého kvalifikační listině z roku 1949: „Brig. gen. Oldřich Tichý nenašel zcela kladný poměr k lidově demokratickému řádu republiky. Proto byl podle výn[osu] MNO čj. 10153 Dův.-4. odd. 1949 dán dnem 1. 6. 1949 na dovolenou s plnými platy až do přeložení do výslužby.“⁵³⁹ Pro úplnost lze ještě dodat, že Oldřich Tichý s možností stíhání ze strany komunistického režimu, alespoň částečně, s největší pravděpodobností počítal. Doložit to lze jeho vlastními slovy: „V letech padesátých byla zvláštní dusná atmosféra, ve které se špatně dýchalo. Každý, kdo byl jen na trochu exponovaném místě, byl automaticky podezírán, sledován a odposloucháván. Všechno, i věci podružné se nesmyslně utajovalo. Vzpomínám si, že jsem jednou přišel domů a řekl manželce, že mám dojem, že když někde řeknu svoje jméno a hodnost, dá mě Reicin zavřít pro prozrazení vojenského tajemství.“⁵⁴⁰

Do výslužby přeřadilo MNO brig. gen. Oldřicha Tichého dne 1. srpna 1949. Oficiálně bylo jeho přeřazení zdůvodněno tím, že Tichý ke dni 31. července 1949 splnil podmínky odchodu do výslužby, které stanovoval zákon č. 76/1922 Sb. známý také jako vojenský zaopatřovací zákon. Tichý sice ke zmíněnému datu nedovršil věk 55 let, ale měl odslouženo „41 započitatelných a z toho 33 skutečných let.“⁵⁴¹ Pochopitelně se nejednalo o žádné poklidné přeřazení do výslužby.

---

⁵³⁷ Vliv obou mužů ještě vynikl poté, co začal od února 1949 fungovat tzv. Užší poradní sbor MNO. Jednalo se o nově ustavený orgán, které měl postupně nahrazovat Armádní poradní sbor, jenž projednával všemožné aspekty výstavby i chodu armády a který byl postupně odsouván do pozadí, neboť byl hodnocen jako personálně přespočetný a těžkopádný. BÍLEK, J. – LÁNÍK, J. – ŠACH, J.: *Československá armáda*, s. 99 a 104.

⁵³⁸ Tamtéž, s. 104.

⁵³⁹ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Kvalifikační listina, 1949.

⁵⁴⁰ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II.)*, s. 130.

⁵⁴¹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, MNO, X. odbor, Věc: Tichý Oldřich, brig. gen., přeložení do výslužby, 21. 4. 1949.

Ihned po odchodu z činné vojenské služby začal Tichý usilovat o co nejrychlejší nalezení nové práce. Nechal se zapsat u gen. Josefa Malce, jenž v té době vykonával funkci přednosta umíst'ovací komise MNO pro vojenské gážisty, tedy vojáky přeřazené do výslužby.⁵⁴² Ten Tichému přislíbil, že jej bude kontaktovat, jakmile bude nějaké místo k dispozici. Poté ale gen. Malec nastoupil dovolenou a Tichého nové pracovní zařazení zůstalo v nedohlednu. V této situaci Tichému pomohl přítel a budoucí manžel jeho dcery Táni Tiché Dalibor Cihelka, jenž mu zprostředkoval kontakt a později také osobní setkání s jistým pražským „stavitelem Štěpkou“.⁵⁴³ Ten doporučil Tichému po rozhovoru s ním, aby nastoupil na místo úředníka v administraci do gramofonového závodu, národního podniku *Ultrafon*. Přestože se nejprve zdálo, že Tichý bude moci začít pracovat v *Ultrafonu* již od poloviny srpna, došlo k průtahům a Tichý tak do nové práce, naprosto odlišné od své dosavadní, nastoupil až 14. září 1949.⁵⁴⁴

Jak vyplývá z předchozího textu, Oldřicha Tichého se počáteční vlny perzekucí nedotkly. Zlom přišel teprve ve druhé polovině roku 1949. V návaznosti na příchod sovětských poradců do Československa a také na proces s jedním s vedoucích představitelů maďarských komunistů László Rajkem byl do sledování a stíhání osob nepohodlných komunistickému režimu zanesen nový systém. Zástupce velitele StB Karel Šváb podepsal 10. října 1949 výnos, podle něhož se pozornost bezpečnostních orgánů měla zaměřit na definované kategorie občanů, u kterých hrozilo, že by v případě příhodných podmínek mohli s vysokou pravděpodobností provést zvrát socialistického budování Československa. Tím byl ostatně položen základ rozsáhlé bezpečnostní akce „Lux“, které měla potříit nežádoucí osoby.⁵⁴⁵

Prakticky souběžně s akcí „Lux“ probíhaly také tzv. akce „D“. Jednalo v podstatě o nezákonné akce, resp. přesněji řečeno razie, které provádělo OBZ v součinnosti s StB namířené proti československým důstojníkům ve výslužbě.⁵⁴⁶ Celkem proběhlo od dubna 1949 do září 1950 šest těchto akcí.⁵⁴⁷ Nutno zdůraznit, že

---

⁵⁴² MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 393.

⁵⁴³ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 2.

⁵⁴⁴ Tamtéž.

⁵⁴⁵ BŘACHOVÁ, V.: *Destrukce*, s. 121-122.

⁵⁴⁶ Označení „D“ bývalo někdy interpretováno jako odvozenina od názvu Dejvice, neboť v Praze-Dejvicích se nacházely byty, které většina vysloužilých důstojníků obývala a které chtěli představitelé komunistického režimu po internaci důstojníků získat. Tato interpretace se ovšem nezakládala na pravdě. Ve skutečnosti označení „D“ znamenalo „důstojníci“. BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 98.

⁵⁴⁷ Specifická byla v pořadí třetí razie, která oproti ostatním nesla označení „d“. Její zvláštnost spočívala v tom, že se jednalo o cílený záťah proti bývalým představitelům československé vojenské zpravodajské služby. BŘACHOVÁ, V.: *Destrukce*, 123.

právě prostřednictvím těchto razí se do nechvalně proslulého Tábora nucené práce (dále jen TNP) Mírov, kde skončil také Oldřich Tichý, dostalo nejvíce osob. Celkem bylo do TNP Mírov zařazeno zhruba 270 důstojníků československé armády.⁵⁴⁸ Konkrétně Oldřich Tichý byl zadržen během tzv. akce „D-3“,⁵⁴⁹ která proběhla dne 10. ledna 1950,⁵⁵⁰ byla ze všech akcí „D“ nejrozsáhlejší a jejímž prostřednictvím se do TNP Mírov dostalo více než sto nových „chovanců“.⁵⁵¹

Mechanismus zařazování osob do TNP působil z procesního hlediska až oblundně jednoduše. Již na konci října 1948 byl Národním shromážděním přijat zákon č. 247/1948 Sb. o táborech nucené práce. Jednalo se o první a základní normu, která uzákoňovala postih všech odpůrců komunistického režimu, jak skutečných, tak také domnělých. Uvedený zákon se promítl i do dalších předpisů, zejména pak do zákona č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky a rovněž do pozdější novelizace trestně-právních předpisů, k níž došlo během roku 1950. Kromě toho postupně vstoupilo v platnost mnoho směrnic MV, jež blíže upravovaly a specifikovaly podmínky naplňování zákona č. 247/1948 Sb.⁵⁵²

Zmíněné normy vytvořily právní rámec pro mimosoudní perzekuci občanů nepohodlných komunistickému režimu. Základní součástí této perzekuce tvořily kromě vlastního TNP také řídicí složky postupně podléhající MV, MNB a MS a kromě toho především také 16 tříčlenných, tzv. příkazovacích komisí,⁵⁵³ které působily při krajských národních výborech a rozhodovaly o přidělování osob do TNP. V praxi tyto komise pouze schvalovaly a potvrzovaly seznamy příslušných osob, které k zařazení do TNP navrhla nejčastěji StB, popřípadě také akční výbory Národní fronty či orgány KSČ.⁵⁵⁴

Vlastnímu zařazení do TNP Mírov předcházel samozřejmě podrobný výslech. V případě Tichého proběhl ihned po jeho zadržení, tj. 10. ledna 1950. O jeho výslechu byla vypracována také zpráva, podle níž Tichý sice popsal činnosti předválečného druhého oddělení Hlavního štábu, své působení jako vojenského atašé

---

⁵⁴⁸ BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 100.

⁵⁴⁹ Tamtéž, s. 99.

⁵⁵⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva komise o přešetření případu býv. brig. gen. Oldřicha Tichého, 9. 5. 1951.

⁵⁵¹ BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 99.

⁵⁵² Tamtéž, s. 91–92.

⁵⁵³ Komise existovalo původně 19, ale v únoru 1949 byl jejich počet zredukován na 16. V rámci Československa panovala určitá asymetrie rozložení komisí napříč státním územím, neboť na Slovensku působila pouze jediná komise, a to v Bratislavě. Tamtéž, s. 92.

⁵⁵⁴ Tamtéž.

ve Švýcarsku, fungování zpravodajské odbočky v Paříži, působení na ŠVBM i u americké armády, avšak jeho výsledkem byla zvláště sledována linie československého obranného zpravodajství a jeho působení před a během druhé světové války. Tuto problematiku ale Tichý podle vyslychajících uspokojivě neobjasnil. Poslední odstavec zprávy lze pro názornost odcitovat: „Tichý patří do skupiny londýnského zpravodajského oddělení – sekce offensivní, jíž se dá použít k objasnění sporných otázek a k svědeckým výpovědím proti obrannozpravodajské skupině a její činnosti, pokud během dalších výsledků vyjdou najevo nové skutečnosti. Pro celou tuto skupinu je charakteristické, že žádný její příslušník se nechce doznat k tomu, že by byl s obranou a jejími osobami blíže obeznámen.“⁵⁵⁵

S největší pravděpodobností rozhodlo o Tichého zařazení do TNP Mírov několik faktorů. Pochopitelně jako hlavní argument posloužila vyšetřovatelům jeho příslušnost ke zpravodajskému oddělení, skupině plk. Moravce a obecně okruhu lidí okolo prezidenta Beneše. Bylo by ale chybou domnívat se, že zůstalo pouze u těchto „prohřešků“. Jednotlivé argumenty, resp. přesněji řečeno konstrukty, které měly dokázat Tichého „nespolehlivost“ a „podvratnost“, byly zformulovány do jeho posudku pravděpodobně během roku 1949. Je namístě posudek odcitovat v plném rozsahu:

„Jasně pravicového zaměření, býv. zpravodajský důstojník, pravá ruka gen. Moravce. Jeho dcera byla zaměstnána na amer. velvyslanectví a on sám udržoval zpočátku styky s osobami tohoto velvyslanectví, které v nynější době veřejně naprosto ustaly, neboť jmenovaný je osobou zpravodajsky mimořádně vyspělou a opatrnou, která dovede mistrně zakrývat své úmysly.

Gen. Tichý vzal před časem dceru ze služeb amer. velvyslanectví a dal ji do služeb f[irm]y. Inex, Praha II., Platýz, která se zabývá importem a exportem na západ. Bylo zjištěno, že ředitelem této firmy je jistý přísl. americké armády, který byl za války členem CIC a který byl ve velmi dobrém poměru s gen. Tichým. Celá firma jest zpravodajsky velmi podezřelá.

Po stránce vojenské je gen. Tichý velmi agilní pracovník, až někdy zabíhá do malicherností ve kterých se utápí. Příznačná je jeho úžasná ochota k orgánům OZ [obrané zpravodajství, pozn. autora], která budí dojem, že se jmenovaný předběžně

---

⁵⁵⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva o výsledku gen. v. v. Oldřicha Tichého, 10. 1. 1950, s. 3.

chrání jakémukoliv nepříjemnému styku s těmito orgány, aby se snad neobjevily věci, které zakrývá. Jeho ochota je svou přemrštěností nápadná.

Byl zjištěn jeden konkrétní případ, kdy orgánům zd. oddělení v r. 1946 na dotaz o mjr. švýc. armády Hasumanovi zodpověděl několik otázek s tím, že více o něm neví. Později, v r. 1948 při jedné příležitosti se ukázalo, že o něm musel vědět veškeré podrobnosti, neboť od něho ještě v r. 1946–1947 dostával balíčky spolu s gen. Bartíkem.

Povýšení nedoporučuji. Jmenovanému bude věnována zvýšená pozornost, aby se bezpečně zjistilo, zda pevně zakotvil v našem novém uspořádání a do jaké míry se přetvařuje.⁵⁵⁶

Hodnocení jako „pravičák“ příliš nepřekvapí, neboť vcelku obvyklým důkazem „nespolehlivosti“ bývalých zpravodajských důstojníků, avšak nejen jich, byla jejich účast v zahraničním odboji na západě či vazby na okruh spolupracovníků prezidenta Beneše. Poněkud úsměvně pak působí označení „pravá ruka gen. Moravce“ v kontextu napjatých vztahů, které mezi oběma muži panovaly.

Pokud jde o zmíněné styky s představiteli amerického velvyslanectví či ředitelem firmy *Inex*, Tichý sám během výslechu nepotvrdil, že by kdy udržoval styky s členy amerického velvyslanectví.⁵⁵⁷ V případě „velmi dobrého poměru“ ředitele firmy *Inex* ke gen. Tichému se prakticky úplně jednalo o smyšlený konstrukt. Tichý se s ředitelem sice skutečně setkal, avšak náhodou, když spolu se svou manželkou navštívili *Inex*, aby zde vybrali svatební dar pro synovce. Během letného zdvořilostního rozhovoru vyplynulo pouze ředitelovo překvapení, že se s Tichým nesetkal, neboť působil v Praze jako člen CIC.⁵⁵⁸ Mezi Tichým a ředitelem firmy *Inex* tedy nebyl nejenže velmi dobrý, ale žádný poměr. Na Tichého obhajobu je zapotřebí ještě uvést, že sám nabádal svou dceru, aby v případě, že by se jí během působení na americkém velvyslanectví, někdo vyptával na poměry v Československu, případně něco podobného, mu takovou skutečnost ihned sdělila. Tichý během svého výslechu zdůraznil, že mu dcera nikdy neposkytla žádné indicie, aby mohl případný protistátní zájem ze strany Američanů ohlásit.⁵⁵⁹

Také kauza s balíčky, které měl Oldřich Tichý stejně jako Josef Bartík dostávat od Hanse Hausmanna, se nezakládala na pravdě a Tichý něco takového

⁵⁵⁶ *ABS*, f. H, a. č. H-342-2, Tichý Oldřich, brig. gen., náčelník štábu VO-1, nedatováno.

⁵⁵⁷ *ABS*, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 82.

⁵⁵⁸ Tamtéž, s. 83.

⁵⁵⁹ *ABS*, f. H, a. č. H-342-2, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 10. 1. 1950, s. 3.

vždy popíral.⁵⁶⁰ Faktem je, že i bez balíčků musely vazby na Hanse Hausmanna Tichému nutně přinést problémy. Hausmanna totiž monitorovalo OBZ, neboť z jeho cest a styků po Československu usuzovalo, že má v plánu pokusit se nejprve v Praze a poté i ve zbytku republiky vybudovat agenturní síť.⁵⁶¹

Zmínit je zapotřebí ještě jednu událost, kterou mohly použít a také použily proti Tichému komunistické bezpečnostní orgány. V polovině června 1948 obdržel Oldřich Tichý protikomunisticky zaměřený leták nesoucí název „Svobodná Čechie“ vydaný 13. června 1948. Leták byl pochopitelně pro komunisty zcela nepřijatelný. Mimo jiné v něm byli čelní představitelé KSČ Klement Gottwald, Antonín Zápotocký a další označeni za „šašky“ a „politické zrůdy“. Pro názornost lze ještě uvést úvodní provolání letáku: „Kola sovětské komunistické expanze se daleko rozjeli, přes odpor zahraniční pomoci, poněvadž v řadách našeho národa jest mnoho konjunkturářů, kteří chtějí ještě nyní v poslední fázi tohoto mezinárodního boje o lepší zítřek, těžít z neuvědomělosti pracujícího lidu, voláme všichni bez rozdílu do boje, proti útisku a teroru!!! Pomozte nám zajistiti si lepší budoucnost a nikoliv zprznění myšlení a svobodného konání.“⁵⁶² Podstatným faktem zůstává, že tento leták byl proti Tichému použit jako argument i přesto, že jej Tichý prakticky bezprostředně po obdržení odevzdal příslušným orgánům.⁵⁶³

Během výslechu se Tichý pochopitelně hájil. Kromě výše zmíněných skutečností se Tichý obhajoval také, pokud se jednalo o osoby, s nimiž se v době svého zadržení stýkal. Tichý k tomu vypověděl: „Pokud jde o moje styky, neudržoval jsem žádných styků s nikým, žil jsem v rodině, mám u sebe 83–letou nemocnou, slepou matku, kde vzdálení nás obou nedovoluje. Můj život mimo domov byl věnován jenom potřebám strany. [A] to jednou týdně ve výborové schůzi, ve schůzích měsíčních a na školení. Návštěvy u mne dělal můj švagr, celní tajemník Neužil se svojí ženou. Do bytu dále docházel student [Dalibor] Cihelka, který má známost s mojí dcerou a asi třikrát jsme byli na návštěvě u jeho otce, finančního rady ve výslužbě, Vinařská ulice. Jiných styků jsem neměl.“⁵⁶⁴

Tichému také přitížilo, že vyšetřovatelé příliš nevěřili v jeho levicové politické přesvědčení a lidově demokratické smýšlení. To se ukázalo už při jeho

---

⁵⁶⁰ TICHÝ, O.: *Z paměti zpravodajce (II)*, s. 130.

⁵⁶¹ ABS, f. 302, sign. 302-69-5, Zpráva od 1. oblasti OBZ, nedatováno, s. 7–8.

⁵⁶² ABS, f. H, a. č. H-342-2, Svobodná Čechie, 13. 6. 1948, s. 1.

⁵⁶³ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva, Věc: Ilegální leták „Svobodná Čechie“, nedatováno.

⁵⁶⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Protokol sepsaný s Oldřichem Tichým, 23. 2. 1950, s. 81.

vstupu do strany v květnu roku 1948. V jeho prověrce stojí: „Pokud se týká, proč vstoupil do strany, říkal, že z přesvědčení. Jmenoval masu marxistické literatury, kterou četl a téměř žádal, aby se soudruzi z komise dotazovali na jeho politické vzdělání. Na různé otázky pohotově odpovídal, ale přece jenom i zde byl přitisknut ke zdi a usvědčen z neznalosti. Odpovídal povrchně mnohomluvně a na konec nesprávně. Snažil se být pohotovým, ale mluvil tak, aby nic neřekl a při tom obalamutil. Zamlčel, že jeho dcera byla zaměstnána na americkém vyslanectví, jenom řekl, že d[c]era je členem strany z dubna 1948.

Brig. gen. Tichý dělá dojem velmi rafinovaného pohotového bývalého člena 2. oddělení, který rozhodně mohl konat velmi platné služby v dřívější armádě. I když se přihlásil do strany není dobrým a poctivým příslušníkem. V resultátě prověrky se mu sice dala kandidatura 2 roky, ale musí k němu být veliká ostražitost.“⁵⁶⁵

I když by výsledek prověrky vyšetřovatelům nepochybně stačil, měli v rukou, bohužel pro Tichého, také výpověď Karla Palečka z roku 1949. Přestože z archivních materiálů vyplývá, že Tichý se prakticky až do května 1948 politicky nijak neangažoval, ani se navenek nijak neprojevoval, Paleček o něm ve výpovědním protokolu uvedl: „Tichý ve Francii byl pravičák. Jednou jsem u večere nadával na poměry a Mnichov. Řekl jsem, že masy pracujících si to po válce zařídí, protože každá válka nakonec přináší velké sociální změny. Tak tomu že bude také u nás. Jeho manželka se mnou souhlasila. Snad spíše proto, že viděla, že s Tichým vedu stále nějaký boj. Tichý, který byl jinak velmi zlostný a prudký vyskočil a přede všemi jí zakázal, aby již nikdy takto nemluvila. K povahovému jeho založení nemohu být ani přesvědčen, že by byl marx-leninistou. Šel-li do strany a vystupuje-li jako vášnivý komunista, jsem přesvědčen, že v základech jeho obratu je strach.“⁵⁶⁶

Všechny výše uvedené skutečnosti bohatě stačily k tomu, aby byl Oldřich Tichý zařazen do TNP. Na Mírov Tichý nastoupil na základě rozhodnutí příkazovací komise č. 1 v Praze dne 12. ledna 1950, přičemž příslušný výměr o jeho zařazení byl uveřejněn 16. ledna.⁵⁶⁷ Na Mírově měl Tichý strávit 12 měsíců. TNP Mírov, který si vysloužil pověst jednoho z nejhorších táborů tohoto typu v Československu, vznikl jako zařízení pro těžší, tj. nebezpečné „chovance“ dne 22. dubna 1949 v areálu

---

⁵⁶⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Výsledek prověrky brig. gen. Oldřicha Tichého, nedatováno.

⁵⁶⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Výňatek z protokolu sepsaného s brig. gen. v. v. Karlem Palečkem, nedatováno.

⁵⁶⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Doklad o předání do TNP Mírov, 12. 1. 1950; ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva komise o přešetření případu býv. brig. gen. Oldřicha Tichého, s. 9. 5. 1951.

původního středověkého hradu, jenž byl v 17. století přestavěn na barokní pevnost. Po svém vzniku zůstal prázdný pouhé dva týdny, neboť po té již do něj přibyli první vězni zadrženi během první akce „D“ z 20. dubna 1949.⁵⁶⁸

Bohužel se nelze opřít o Tichého osobní vzpomínky na pobyt v táboře. Nicméně atmosféru a podmínky v tomto strašlivém zařízení si lze vcelku dobře představit podle následujícího popisu Jiřího Bílka: „Mírov jako barokní pevnost vzniklá z původního gotického hradu skýtala velmi nepříznivé podmínky, pro delší pobyt zejména ve své nejstarší části, kam byl umístěn TNP. Pro vězně byly určeny podzemní kobky s až sedm metrů silnými kamennými zdmi, které byly studené a vlhké. Větrání malými zamřížovanými okénky bylo nedostatečné. Zvláště citelný chlad tu byl na podzim a v zimě, protože většinu místností nebylo možné vytápět. Podobně nehostinné bylo i vnitřní zařízení, skládající se z několika jednoduchých prýčen, stolu a sedaček. Katastrofální byly rovněž hygienické podmínky – umývárna s pouze studenou vodou, nevyhovující WC. Vězni byli umístěni v celách po deseti i více lidech, což překračovalo jejich kapacitu. Strava byla velmi nekvalitní a nedostatečná.“⁵⁶⁹ Katastrofální byla také lékařská péče, která byla či spíše přesněji řečeno nebyla vězňům poskytována. Zůstane-li pominut fakt, že se nedodržel ani zákon č. 241/1948 Sb., podle nějž nesměly být do TNP zařazovány osoby trvale tělesně nebo duševně nezpůsobilými k práci a pobytu v táboře, nelze již ponechat stranou fakt, že většina nových „chovanců“ neprošla při nástupu žádnou zdravotní prohlídkou. Lékařskou péči v samotném TNP Mírov měl na starosti na doživotí odsouzený MUDr. Sekanina, člen jednotek SS, který o zdravotní stav ostatních vězňů nejevil přílišný zájem a pokud již ano, pak mu svazovaly ruce nedostatek léků i v podstatě jakéhokoliv zdravotního materiálu.⁵⁷⁰

Takové podmínky se přirozeně musely odrazit na zdravotním stavu vězňených osob. Těm, kteří již do tábora se zdravotními problémy přišli, se zde tyto ještě zhoršily, ti „zdraví“ zde vážnější či méně vážné zdravotní neduhy získali. Konkrétně Oldřich Tichý si z TNP Mírov odnesl prodělaný infarkt myokardu a vřed na dvanáctníku. Tichého pobyt v komunistických žalářích se negativně nepodepsal pouze na jeho zdraví, ale také na zdraví jeho rodiny. Matka Oldřicha Tichého se po jeho zadržení nervově zhroutila a utrpěla také zdraví Tichého manželky Karly.

---

⁵⁶⁸ BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 94–95; BŘACHOVÁ, V.: *Destrukce*, 123.

⁵⁶⁹ BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 107.

⁵⁷⁰ Tamtéž.

Proti výměru trestu v délce 12 měsíců se Tichý pokusil odvolat, nicméně jeho odvolání bylo 17. července 1950 zamítnuto,⁵⁷¹ a to s odůvodněním, že: „Za 2. světové války byl [Tichý] v zahraniční armádě na západě, kde spolupracoval s býv. gen. Moravcem v duchu kapitalistických chlebovárců a proti zájmům SSSR. Po návratu do ČSR v r. 1945 byl veřejným přívržencem západu, byl v důvěrném styku s uprchlými zrádci národa Moravcem, Hasalem, Ingrem a se zrádci Pikou a Bartíkem. Jeho dcera byla zaměstnána na americkém velvyslanectví a později u fy. Inex, amer. obchodní společnosti, jejíž vedoucí byl za druhé světové války vedoucím špiónážní služby CIC a který zde byl ve velmi dobrém poměru s Tichým. V únoru [1948] zaujal vyčkávací postoj a čekal jak se poměry utváří. Po propuštění z činné služby nesnažil se nijak zapojit do budovatelského úsilí pracujícího lidu. Nedoporučuji proto žádosti vyhověti a jmenovaného propustiti z tábora nucené práce.“⁵⁷² Dne 27. září 1950 byla navíc Oldřichu Tichému odňata vojenská hodnost, a to podle ustanovení zákona č. 59/1949 Sb. o odnětí vojenské hodnosti některým důstojníkům, rotmistřům a poddůstojníkům vojska mimo činnou službu.⁵⁷³ Z brigádního generála se tak stal vojínem v záloze.⁵⁷⁴

Po Tichého internaci v TNP Mírov musela jeho manželka vyřešit z praktického hlediska velmi zásadní problém, totiž aby měla přístup k Tichého penzi. Tu potřebovala o to víc, že s manželkou a dcerou sdílela domácnost také Tichého třiaosmdesátiletá těžce nemocná matka, v této době již zcela slepá. Karla Tichá proto na počátku května 1950 adresovala MNO žádost o zprostředkování udělení plné moci, kterou by Oldřich Tichý přenesl na svou ženu právo pobírat místo něj jeho penzi.⁵⁷⁵ Tichý pochopitelně svou choť okamžitě zplnomocnil, avšak MNO potřebovalo k vyřízení celé záležitosti potvrzení, že je Tichý jednak stále na živu, a také, že dosud nebyl pravomocně odsouzen, neboť v takovém případě by veškeré nároky na výplatu vojenské penze pozbyl. MNO ale dané potvrzení dne 7. června 1950 obdrželo a žádosti Karly Tiché tak mohlo být zhruba po měsíci vyhověno.⁵⁷⁶

Přestože lhůta zařazení do TNP Mírov uplynula v případě Tichého 11. 1. 1951, komise, která prováděla přezkum Tichého případu, rozhodla o jeho

---

⁵⁷¹ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva komise o přešetření případu býv. brig. gen. Oldřicha Tichého, 9. 5. 1951, s. 1.

⁵⁷² ABS, f. H, a. č. H-342-2, MV: Tichý Oldřich – odvolání, nedatováno.

⁵⁷³ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Záznam o odnětí vojenské hodnosti, 27. 9. 1950.

⁵⁷⁴ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Kmenový list II.

⁵⁷⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Doporučený dopis, Věc: Oldřich Tichý, gen. v. v. – potvrzení plné moci, 10. 5. 1950.

⁵⁷⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Potvrzení, 7. 6. 1950.

propuštění až ke dni 9. května 1951. V závěru zprávy komise se uvádí: „Po provedeném výslechu Tichého dospěla komise k tomu to názoru: Pochází ze živnostenské rodiny. Jako třídní nepřítel se snažil po únoru dostat do KSČ, nedostatkem revoluční bdělosti a ostražitosti ÚO [útvarové organizace, pozn. autora] i jeho ručitelů byl pověřen dvouletou kandidátní lhůtou. Po propuštění z armády projevil špatný poměr k práci, poněvadž dlouhou dobu nepracoval a pak protekcí si získal výhodné zaměstnání. Jeho zařazení do TNP bylo zcela oprávněné. Komise navrhuje jeho propuštění z TNP, poněvadž mu uplynula stanovená lhůta a doporučuje, aby byl zařazen do manuální práce a věnována pozornost.“⁵⁷⁷ Ve vězení Tichý tedy nakonec nestrávil 12 měsíců, jak ustanovila příkazovací komise, ale celkem 18 měsíců. Je potřeba uvést, že po celou dobu svého věznění nebyl „chovancem“ TNP Mírov. Kromě Mírova byl určitý čas vězněn také v káznici v Praze na Ruzyni a rovněž v Mladé Boleslavi.⁵⁷⁸ Zde byl v květnu 1950 Tichý mimo jiné vyslýchán ve věci schůzek s agentem A-54, jichž se účastnil, a dále ohledně svých vazeb na Ivo Ducháčka.⁵⁷⁹

6.3. Život po propuštění a rehabilitace (1951–1990)

Po propuštění z TNP Mírov se Oldřich Tichý do svého bytu na Praze VII již nevrátil, neboť přesídlil spolu s rodinou do Lysé nad Labem. Nové bydliště nalezla Tichého rodina v domě, který patřil rodičům jeho manželky Karly. Ti zde původně vedli obchod se střížním zbožím a právě původní obchodní místnost upravila Vojenská správa na byt, kam se rodina Oldřicha Tichého nastěhovala. Ve stejném domě bydlel také Tichého švagr Bedřich Kolečka.⁵⁸⁰

Tichý také musel nastoupit do nového zaměstnání. V tomto případě se jeho novým pracovištěm stalo truhlářské družstvo Kmen v Lysé nad Labem, odkud velmi

---

⁵⁷⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Zpráva komise o přešetření případu býv. brig. gen. Oldřicha Tichého, s. 9. 5. 1951, s. 2.

⁵⁷⁸ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Slovní vyjádření včetně postižení přímých rodinných příslušníků, 1. 2. 1990.

⁵⁷⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-2, Úřední záznam sepsaný ve věznici okresního soudu v Mladé Boleslavi, 11. 5. 1950.

⁵⁸⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Šetření na bývalého generála čsl. armády, Tichý Oldřich, nedatováno.

brzy přešel do Nymburka, ovšem stále pracoval pro zmíněné družstvo jako pomocná síla.⁵⁸¹

Přestože byl propuštěn na svobodu, zůstával Tichý i nadále pod dohledem StB a komunistických orgánů, přičemž monitorován byl Tichého osobní a stejně tak profesní život. Tento stav se neměl změnit ještě řadu let. Z let 1951–1953 se dochovaly posudky na osobu Tichého, které měly spíše obecnější charakter a informovaly o tom, že se Tichý příliš s nikým nestýkal, žil uzavřeně, neúčastnil se veřejných akcí a kladný poměr k lidově demokratickému zřízení neprojevoval.⁵⁸² Určitým vítězstvím se pro Tichého v této době stalo alespoň úspěšné odvolání proti snížení důchodu na základě vládního nařízení č. 22/1953 Sb. Odvolací komise původní verdikt zrušila s odůvodněním, že se nepodařilo prokázat Tichého projevy nepřátelství k lidově demokratickému řádu, a tedy Tichého činnost nezakládala skutkovou podstatu k původnímu opatření.⁵⁸³

Určitou větší sledovací kampaň namířenou proti Oldřichu Tichému lze na základě dochovaných archivních dokumentů předpokládat v letech 1954 a 1955. Zde je potřeba na prvním místě zmínit ustanovku⁵⁸⁴ vypracovanou oddílem StB v Nymburce 11. května 1954. Kromě negativního hodnocení Tichého pracovní morálky – „pracuje jen 4 hod. denně“⁵⁸⁵ – nebo výčtu charakterových vlastností, jako panovačnost, povýšenost, si zaslouží pozornost zejména rozbor Tichého rodinných poměrů a styků.

O rodinných poměrech se v ustanovce lze dočíst následující: „Jmenovaný má rodinné poměry uspořádané. Manželka jej musí poslouchat na každé slovo. Přímo svými rozkazy ji týrá a ponižuje. Jeho švagr Kolečka Bedřich, který bydlí se jmenovaným ve stejném domě o tomto říká, že byl zvyklý poroučet na vojně a nyní toto vše provádí na své manželce a chce také na něm, jelikož již několikrát si byl na Tichého stěžovat na MNV.“⁵⁸⁶ Zůstává otázkou, zda se tato tvrzení zakládají alespoň částečně na pravdě. Tichý pochopitelně vzhledem ke své vojenské kariéře

---

⁵⁸¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Šetření na bývalého generála čsl. armády, Tichý Oldřich, nedatováno.

⁵⁸² Např. VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, MNV v Lysé nad Labem, Posudek, 7. 5. 1953.

⁵⁸³ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Odvolací komise důchodová u MNO, Nález, 23. 10. 1953.

⁵⁸⁴ Jedná se o zprávu o zájmové osobě, kterou pořizovala StB. Z hlediska informací se tyto zprávy zaměřovaly na politické názory, veřejné chování, ale také rodinné či majetkové poměry příslušné osoby.

⁵⁸⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Oddíl StB v Nymburce, Ustanovka, 11. 5. 1954, s. 2.

⁵⁸⁶ Tamtéž.

a také době strávené v komunistických žalářích mohl mít k výše zmíněnému jednání určité dispozice. Na druhou stranu, tak jako jiné věci, mohly být i tyto vykonstruované s cílem vykreslit Tichého ve špatném světle a ospravedlnit tak jeho perzekuci a dohled nad ním.

Pokud se jedná o styky Tichého, je potřeba poznamenat, že se Tichý poměrně dlouho po přistěhování do Lysé nad Labem stranil společnosti druhých lidí vyjma své rodiny. Situace se ale s největší pravděpodobností změnila během první poloviny roku 1954. Tichý se tehdy začal alespoň v menší míře stýkat s lidmi mimo okruh svých nejbližších, což evidentně vzbudilo zájem StB. Podle dochovaných záznamů se Tichý podle tehdejších měřítek nestýkal s lidmi příliš dobré pověsti. Ustanovka z května 1954 hovoří o Karlu Pekárkovi, jehož dcera měla jednak známost s člověkem, jenž po roce 1948 uprchl do zahraničí, a samotný Pekárek měl údajně vzhledem ke svému zaměstnání kontrolora v nymburské Jednotě ve středisku Straky, v rámci něhož dojížděl také do Zbožíčka, Čilce, Milovic a Božího Daru vynikající příležitost sledovat pohyb tryskových letadel na letišti Boží Dar.⁵⁸⁷ Operativní plán k odhalení nepřátelské činnosti Oldřicha Tichého z května 1954 dále zmiňuje Aloise Chundeláka, Josefa Hodbodě či Miroslava Pastrňáka. Všechny tři muže pojilo členství v lidové straně, přičemž Chundelák byl navíc charakterizován jako „zarytý klerikál“⁵⁸⁸ a Hodbodě s Pastrňákem považovaly komunistické orgány za nepřátele lidově demokratického zřízení. Kromě těchto tří mužů se v operativním plánu skloňuje také jméno Leopolda Hrbaty, evangelického kněze, který měl mít „velké styky s bývalými kulaky z Lysé n/L. a okolí“.⁵⁸⁹ Ve výše zmíněné ustanovce je možné ještě nalézt zmínku o člověku, který nosil vojenskou uniformu, dojížděl do bytu Tichého a ten jej spolu s manželkou následně odprovázal na nádraží.⁵⁹⁰ StB identifikovala tohoto muže jako Tichého švagra pplk. Ševčíka. Na základě Tichého působení v československé zpravodajské službě, jeho pozice šéfa československých zpravodajců ve Francii a s odůvodněním, že „jest vázán ku spolupráci s IS a že jim podává špionážní zprávy, které dosud nezjištěným způsobem získává,“ padlo rozhodnutí odhalit jeho nepřátelskou činnost realizací následujících opatření: provedení ustanovek na výše zmíněné osoby, s nimiž Tichý přicházel do styku,

⁵⁸⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Oddíl StB v Nymburce, Ustanovka, 11. 5. 1954, s. 3.

⁵⁸⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV v Nymburce, Operativní plán na odhalení nepřátelské činnosti Tichého Oldřicha, 10. 6. 1954, s. 1.

⁵⁸⁹ Tamtéž, s. 2.

⁵⁹⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Oddíl StB v Nymburce, Ustanovka, 11. 5. 1954, s. 3.

sledování Tichého, prošetření Karla Pekárka ve věci jeho dojíždění do vojenských objektů a jeho styků, prohlubování poznatků o Tichého dceři Táně, provedení hloubkového rozpracování zaměstnanců družstva Kmen, obsazení Tichého vhodným důvěrníkem a rozpracování a získání Aloise Chundeláka jako potenciálního důvěrníka k nasazení na Josefa Hodbodě, což mělo napomoci k zjištění konkrétní činnosti Tichého.⁵⁹¹ V lednu roku 1955 vyvstal z pohledu komunistických orgánů ve věci Oldřicha Tichého další problém. Dne 14. ledna totiž předal mjr. František Novák, zástupce náčelníka Okresní vojenské správy (dále jen OVS) Nymburk, náčelníkovi okresního oddělení MV v Nymburce por. Václavu Chalupovi poznatek o stycích staršiny Václava Prosického, jednoho ze zaměstnanců OVS Nymburk, a vrátného a nočního hlídače OVS Kadeřábka s Oldřichem Tichým. To, co vzbudilo pozornost por. Chalupy, byl fakt, že Václav Prosický přicházel do styku se „všemi tajnými spisy, jimiž vyšší složky dávají směrnice k provádění různých úkolů po vojenské stránce“.⁵⁹² Přestože mjr. Novák považoval kontakty mezi Tichým a Prosickým za náhodné, neboť oba muži bývali viděni během Prosického cest na poštu, ale především se oba znali z truhlářského družstva, kde také Prosický po určitou dobu pracoval, por. Chalupa připouštěl také možnost, že se jedná o promyšlenou akci Oldřicha Tichého, aby přes Václava Prosického získal přístup k tajným spisům. Obdobně por. Chalupa uvažoval také v případě vrátného Kadeřábka, neboť také on před nástupem na OVS pracoval v družstvu Kmen, kde se seznámil s Oldřichem Tichým, a por. Chalupa nevyklučoval, že setkání s Tichým v době Kadeřábkovy denního volna po nočních službách při nákupu svačiny mohou mít ze strany Tichého za cíl získání přehledu o situaci na OVS.⁵⁹³

Dne 18. ledna 1955 byl na Oldřicha Tichého v návaznosti na předchozí zjištění a vzhledem k jeho vojenské a zpravodajské minulosti založen evidenční svazek.⁵⁹⁴ Z dochovaných materiálů také vyplývá, že byl na Oldřicha Tichého nasazen důvěrník, který o něm během roku 1955 podával zprávy. Totožnost této osoby s krycím jménem „Jarka“ zůstává neznámou. Ze zpráv předávaných „Jarkou“ jsou řejmě nejzajímavější Tichého názory na politickou situaci v Evropě. Pro názornost lze uvést jeho mínění stran studené války. Důvěrník, který byl na něj

---

⁵⁹¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV v Nymburce, Operativní plán na odhalení nepřátelské činnosti Tichého Oldřicha, 10. 6. 1954, s. 2.

⁵⁹² ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Záznam, 14. 1. 1955, s. 1.

⁵⁹³ Tamtéž, s. 1–2.

⁵⁹⁴ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Závěrečná důvodová zpráva k navrhovanému evidenčnímu svazku č. 746 do úlože, 3. 1. 1956.

nasazen, jej zaznamenal následovně: „Celkově lze jeho názor na světové události shrnout asi tak, že je osobně sám přesvědčen, že k evropské [kolektivní] bezpečnosti dříve či později musí dojít, poněvadž ani jedna ani druhá strana si nepřeje válku a to z pochopitelných důvodů, že vítěz by byl současně poraženým vzhledem k moderním nukleárním zbraním, které vlastní obě strany.“⁵⁹⁵

Kromě důvěrníka „Jarky“ podával zprávy o Tichém také výše zmíněný Václav Prosický. O záměru využít pro tento účel právě Prosického hovoří plán agenturně operativního rozpracování případu Oldřicha Tichého ze 4. července 1955.⁵⁹⁶ Nasazení Prosického si de facto vynutily okolnosti, neboť se nepodařilo Tichého obsadit důvěrníkem v místě bydliště. Počítalo se sice s nasazením jistého spolupracovníka Januly, vzhledem k tomu, že Tichého a Janulův domek sousedily zahradami. Spolupracovníka Janulu se však nasadit nepodařilo, neboť Tichý si stále udržoval od lidí, alespoň od těch, které příliš neznal, určitý odstup a svou roli z hlediska obtížnosti napojení Januly na osobu Oldřicha Tichého sehrál také Janulův nízký věk.⁵⁹⁷

Přestože neexistoval jediný hmatatelný důkaz činnosti, z níž byl Tichý podezírán a veškerá podezření měla charakter ryzích dohadů a konstruktů, stále se pokračovalo v jeho sledování. Por. Chalupa k tomu poznamenal: „Okolnost, že dosud mimo několika podchycených podezřelých styků gen. Tichého, jako s farářem evang. církve Hrbatou z Lysé, Pekárkem z Lysé, Hodboděm a Chundelákem nebylo zjištěno žádných jiných podezřelých okolností kolem Tichého je zde předpoklad, že Tichý provádí případnou protistátní činnost velmi konspirativně.“⁵⁹⁸ Nicméně kupříkladu zprávy, které dodával Prosický, bral por. Chalupa s rezervou, a to mimo jiné proto, že se Prosický vyjadřoval o Tichém velmi kladně. Další důvody pak por. Chalupa shrnul do následující poznámky: „Z důvodu, že není vyloučeno, že sám Prosický byl získán Tichým k získávání špionážních zpráv z OVS neboť dle samotného Prosického, ptal se Prosický Tichého před nástupem na OVS, má-li se rozhodnouti na vojenský život, doporučil mu toto. I okolnost je-li dcera zaměstnána na čsl. aeroliniích a je-li zeť důstojníkem, může mít vybudované

---

⁵⁹⁵ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Zpráva od „Jarky“, 9. 11. 1955, s. 2.

⁵⁹⁶ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Přísně tajné, 4. 7. 1955, s. 2.

⁵⁹⁷ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Přísně tajné, 1. 10. 1955.

⁵⁹⁸ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Přísně tajné, 4. 7. 1955, s. 1.

prostřednictvím dcery pomocí osazenstva aerolinií spojení se zahraničím a umožněno předávání zpráv do zahraničí i od zetě.⁵⁹⁹

Poslední záznamy z kampaně vedené proti Oldřichu Tichému v letech 1954 a 1955 pochází z prosince 1955. Zmínit lze upozornění na další dvě osoby, s nimiž Tichý přišel do styku.⁶⁰⁰ Žádnou protistátní činnost se ale Oldřichu Tichému nikdy nepodařilo prokázat, nicméně podezřelým zůstával i nadále. Poslední dva odstavce závěrečné důvodové zprávy ke svazku vedeného na Oldřicha Tichého vypracované por. Chalupou hovoří za vše: „Je předpoklad, že Tichý sice může vytvářet okolo sebe takovéto mínění, že se o nic nezajímá jen proto aby ještě hlouběji konspiroval svoji nepřátelskou činností, což však dosud ani náznakem nebylo v průběhu prověřování zjištěno. Navrhuji proto evidenční svazek do úlože i když agentura, která byla na něho napojována bude nadále k jeho osobě vytěžována po bási bývalých lidí. Navrhuji svazek do úlože na trvalo, jelikož se jedná o bývalého zpravodajského důstojníka, který zastával vedoucí místa ve zpravodajské službě 2. odd. gen. štábu.“⁶⁰¹

V hledáčku příslušných orgánů Oldřich Tichý i nadále zůstal. Již v lednu 1956 adresovala Krajská správa MV Plzeň Okresnímu oddělení MV Nymburk žádost o zajištění provedení výslechu Tichého.⁶⁰² V roce 1957 pak podobnou žádost o zaslání poznatků k osobě Tichého a prošetření, zda by z hlediska jeho zdravotního stavu bylo možné provést výslech, zaslalo také přímo MV v Praze.⁶⁰³ Přestože oběma žádostem bylo ze strany Okresního oddělení MV Nymburk vyhověno, jestli výslechy proběhly, není známo.

Další změna v Tichého životě přišla v podobě nového zaměstnání. Od 28. 1. 1957 začal Tichý pracovat jako skladník v národním podniku Fruta,⁶⁰⁴ přesněji řečeno v jeho pobočce v Lysé nad Labem.

Ke konci padesátých let se konečně Tichého prověřování a sledování zmírnilo, i když i nadále pokračovalo. Nicméně na konci roku 1959 padl návrh a dne

---

⁵⁹⁹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Neoznačená zpráva por. Václava Chalupy, 8. 11. 1955.

⁶⁰⁰ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Záznam ppor. Tesaříka, 1. 12. 1955.

⁶⁰¹ ABS, f. H, a. č. H-342-1, Okresní oddělení MV Nymburk, Závěrečná důvodová zpráva k navrhovanému evidenčnímu svazku č. 746 do úlože, 3. 1. 1956.

⁶⁰² ABS, f. H, a. č. H-342-2, Krajská správa MV Plzeň, Tichý Oldřich – Žádost o povolení výslechu, 9. 1. 1956.

⁶⁰³ ABS, f. H, a. č. H-342-2, MV, Věc: Tichý Oldřich, býv. gen. – dožádání, 5. 3. 1957.

⁶⁰⁴ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Krajská vojenská správa Praha, Úprava důchodových dávek, 22. 6. 1964. Setkat se lze ovšem i s datem nástupu Tichého do národního podniku Ula dne 28. 1. 1957. VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Rukopisné poznámky k osobě Oldřicha Tichého, 21. 1. 1966.

15. ledna 1960 rozhodnutí založit agenturní svazek na Tichého dceru Táňu, v této době již Cihelkovou.⁶⁰⁵ O Taťánu Cihelkovou se však v tomto případě StB nezajímala kvůli jejímu otci. Cihelková totiž změnila zaměstnání a z československých aerolinií 15. prosince 1959 přešla na pozici překladatelky na iráckém vyslanectví.⁶⁰⁶ Pro spolupráci Táňu Cihelkovou získala StB 14. ledna 1960 a v rámci agenturního svazku jí přidělila krycí jméno „Klapková“.⁶⁰⁷ Vzhledem k tomu, že Táňa Cihelková perfektně ovládala anglický, francouzský, německý jazyk a částečně také ruštinu, nelze se příliš divit, že ji StB chtěla využít k získávání a podávání zpráv z iráckého vyslanectví. Paradoxně Taťánu Cihelkovou s operativním pracovníkem StB, jenž s ní sjednával spolupráci, kpt. Aloisem Semelkou, seznámil jistý pan Kolouch, který chtěl Cihelkové původně nabídnout místo u indické letecké společnosti a jehož Cihelková znala jako představitele MV, kterého jí představil samotný Oldřich Tichý, jenž Koloucha znal z dob svého působení v armádě.⁶⁰⁸

Taťána Cihelková se při dodávání informací z iráckého velvyslanectví osvědčila. Spolupráce Cihelkové s StB pokračovala ještě po roce 1962, kdy ukončila pracovní poměr na velvyslanectví. Poté začala Táňa Cihelková pracovat jako tlumočnice u Pražské informační služby, přičemž fakticky tlumočila zejména pro Ministerstvo školství a Polytechnu.⁶⁰⁹ Zde lze pro zajímavost uvést, že jejímu odchodu z vyslanectví měla předcházet zpráva z Bagdádu, která o ní hovořila jako o spolupracovnici StB. Obvinění se ale Cihelkové podařilo vyvrátit a k její dekonspiraci tak nedošlo.⁶¹⁰ Hodnocení Cihelkové jako spolupracovnice vyznívalo vcelku kladné, avšak kritizována byla nižší míra její vlastní iniciativy v navazování kontaktů, získávání informací či žádání o schůzky. Dne 11. dubna 1968 Cihelková požádala o zproštění pravidelné spolupráce, což odůvodnila tím, že je velmi časově zaneprázdněná a že nemá potřebné vlastnosti pro další setrvání ve spolupráci.

---

⁶⁰⁵ Datum, kdy se Táňa Tichá provdala, není známo. Jisté ale je, že se Cihelková vdala za ing. Dalibora Cihelku, který jejímu otci dopomohl ještě jako student získat místo v podniku *Ultrafon*.

⁶⁰⁶ *ABS*, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Návrh na získání ke spolupráci, 28. 12. 1959, s. 1.

⁶⁰⁷ *ABS*, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Rozhodnutí o zavedení agenturního svazku na Taťánu Cihelkovou, 15. 1. 1960.

⁶⁰⁸ *ABS*, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Návrh na získání ke spolupráci, 28. 12. 1959, s. 1–2.

⁶⁰⁹ *ABS*, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Krajská správa SNB Praha, II/M odbor – 3. oddělení, Návrh na uložení osobního agent. svazku A–Klapkové, č. 11686 do archivu MV, 2. 5. 1968, s. 1.

⁶¹⁰ *ABS*, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Krajská správa SNB Praha, II/M odbor – 3. oddělení, Vyhodnocení spolupracovníka, s. 3.

Na základě její žádosti bylo navrženo, aby byla spolupráce s „Klapkovou“ ukončena.⁶¹¹

Zpět ale k Oldřichu Tichému. Do šedesátých let spadají pokusy o rehabilitování Oldřicha Tichého. První dochovaný přehled o Tichého činnosti spolu s návrhem řešení stran případné rehabilitace vypracovaný rehabilitační komisí KVS Praha z vlastní iniciativy pochází z 22. května 1964.⁶¹² Opřít se přitom komise mohla nejenom o rešerši dosavadní Tichého vojenské kariéry a následné činnosti po propuštění z armády, ale také o posudek MNV v Lysé nad Labem a posudek vyhotovený vedoucím provozu na Tichého pracovišti. Nutno říci, že oproti posudku MNV, vyznívalo hodnocení z pracoviště pro Tichého velmi kladně. Tichý byl charakterizován jako člověk „otevřený, přímý, nesmlouvavý povahy, energický, inteligentní,“ jenž své úkoly plní „zodpovědně a svědomitě“.⁶¹³ Kladného komentáře se dočkala také Tichého činnost v rámci ROH, v rámci něhož pracoval „iniciativně v bezpečnostní komisi, jakož i v revisní komisi,“ jeho poměr k zřízení byl považován za kladný a celkově byla Tichého práce považována za velmi přínosnou pro podnik.⁶¹⁴ Závěr komise však zněl následovně: „Po prostudování kádrových materiálů a provedeného pohovoru s předsedou a tajemníkem MNV Lysá nad Labem lze soudit, že propuštění z armády a odejmutí hodnosti bylo opodstatněné. Jmenovaný do dnešní doby nemá dobrý poměr k soc. zřízení. Dle vyjádření předsedy MNV i tajemníka by mělo špatný ohlas mezi veřejností vrácení hodnosti. Ke kladnému hodnocení z místa pracoviště podotýkají, že je třeba vidět složení pracovníků ve Frutě, které je v porovnání s ním obdobné. Vzhledem k celé jeho životní stránce, komise nedoporučuje provést rehabilitaci.“⁶¹⁵ Dne 4. září 1964 byl obdobný závěr zanesen do oficiálního návrhu pro osmnácté jednání rehabilitační komise.⁶¹⁶

---

⁶¹¹ ABS, f. Svazkové agendy, a. č. 625312 MV, Krajská správa SNB Praha, II/M odbor – 3. oddělení, Návrh na uložení osobního agent. svazku A– Klapkové, č. 11686 do archivu MV, 2. 5. 1968, s. 1–2.

⁶¹² V zápise o pohovoru s Oldřichem Tichým ve věci jeho žádosti o rehabilitaci z června 1968 se lze dočíst, že Tichý měl žádat o vrácení vojenské hodnosti již v roce 1962. Ani žádost ani případné doklady o vyřízení žádosti z této doby však nejsou k dispozici.

⁶¹³ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Věc: Osobní posudek, 6. 5. 1964.

⁶¹⁴ Tamtéž.

⁶¹⁵ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, KVS Praha, Přehled o činnosti a návrh řešení, 22. 5. 1964, s. 2.

⁶¹⁶ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, KVS Praha, Návrh pro 18. jednání reh. komise, 4. 9. 1964, s. 2.

Dne 4. října 1965 zaslal žádost o navrácení vojenské hodnosti již samotný Tichý. V dopise adresovaném Hlavní kádrové správě MNO Tichý žádal prověrku své činnosti a aby se mu dostalo plné rehabilitace stejně jako jiným vojenským funkcionářům nezákonně vězněným v trestnici na Mírově. Tichý argumentoval tím, že jeho poměr k lidově demokratickému a socialistickému zřízení byl vždy kladný a nikdy proti němu nijak nepracoval. Odvolával se také na bývalé zaměstnání ve Frutě, kde byl vždy hodnocen jako „dobrý pracovník-funkcionář, který se vždy stavěl za rozvoj socialistického zřízení“.⁶¹⁷ Po odchodu z podniku Fruta Tichý našel nové místo v autokempinku Svazarmu v Poděbradech, kde působil jako pomocná síla a jako aktivista. Spolu s ním přijal Svazarm do zaměstnání také Tichého manželku. Nutno zdůraznit, že také od nového zaměstnavatele mohl Tichý doložit velmi kladná hodnocení.⁶¹⁸

Tichého žádost MNO vyřídilo s konečnou platností v červnu 1966. Dne 13. června 1966 došlo MNO ke stejnému závěru jako v roce 1964, totiž že se v případě Oldřicha Tichého nejednalo o rehabilitaci ve smyslu usnesení ÚV KSČ, a tedy nebylo ani možné revidovat původní rozhodnutí MNO o přeložení Tichého do výslužby ani odnětí vojenské hodnosti, což také znemožnilo možnost navrácení vojenské hodnosti. K rozhodnutí MNO ještě dodalo, že: „Po novém zhodnocení celého případu ministerstvo národní obrany pokládá otázku jeho [Tichého, pozn. autora] vojenské služby v armádě za uzavřenou. Vzhledem k jeho dosavadnímu vývoji nemá vůči jeho osobě žádných výhrad ani námitek. MNO zastává stanovisko, aby jmenovaný nebyl příslušnými územními orgány posuzován z hlediska jeho služby v armádě, nýbrž podle svého postoje a chování v občanském životě.“⁶¹⁹

Znovu žádal Tichý o navrácení své hodnosti v červnu 1968. Vzhledem k celkovému uvolnění poměrů v této době mohl mít teoretickou šanci se svým požadavkem tentokrát uspět. V roce 1968 se zdálo, že celá pravda o poměrech a záležitostech týkajících se TNP Mírov konečně vyjde najevo a v souvislosti s tím také někdejší mírovští vězni nabyli pocitu, že se konečně zbaví cejchu nežádoucích osob. V tehdejší tisku dokonce vyšlo o Mírově několik článků. Veškeré naděje

---

⁶¹⁷ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Žádost o přiznání hodnosti, 4. 10. 1956, s. 1.

⁶¹⁸ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Svazarm, Posudek na Oldřicha Tichého, 30. 9. 1965.

⁶¹⁹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, MNO Kádrová správa, Věc: Tichý Oldřich – vysvětlující dopis, 27. 6. 1966.

ovšem zhatil vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa a následné období normalizace.⁶²⁰ Ještě 14. února 1969 rozhodl Okresní soud Praha-západ ve věci revize Tichého zařazení do TNP Mírov v jeho prospěch. Soud tak zrušil rozhodnutí komise, která Tichého poslala na Mírov a prohlásil je ze zákona za neplatné s odůvodněním, že „v daném případě nešlo o osobu práce se štítící nebo nebezpečnou cizímu majetku“.⁶²¹ Krajská vojenská správa MNO ovšem žádost z června 1968 projednávala s Tichým až v březnu 1971, přičemž opět dospěla k zamítavému závěru. To ostatně lze doložit citací: „Stanovisko MNO k tomuto požadavku bylo vždy zamítavé. Ani v současné době zákon neumožňuje realizaci požadavku jmenovaného. Vzhledem k jeho fyzickému věku – protože není v evidenci vojenské správy není pro vrácení hodnosti vojenské opory v zákoně. Tímto pohovorem pokládá MNO KS žádost z června 1968 za uzavřenou. [...]“⁶²²

Co se týče Tichého dalšího života, prozatím bohužel nejsou k dispozici souvisejší materiály, snad jen vyjma dokumentů týkající se Tichého rehabilitace z roku 1990. Nicméně alespoň stručně lze na základně informací spíše kusého charakteru rekonstruovat také životní etapu Tichého po roce 1968. Na samém konci roku 1967 se Tichý přestěhoval spolu s manželkou do obce Trnová ležící v okrese Praha-západ.⁶²³ Poslední prací se pro Tichého, jak již bylo zmíněno, stalo sezónní zaměstnání v poděbradském autokempinku, který již nepatřil Svazarmu, ale Technickým službám města Poděbrad. Poslední sezónu zde Tichý odpracoval v období od 2. května do 28. srpna roku 1972.⁶²⁴ Dne 3. května 1982 zasáhla Oldřicha Tichého osobní tragédie v podobě smrti jeho nemocné manželky.⁶²⁵ Karla Tichá, jež ke konci života téměř úplně oslepla vlivem rozvinutého glaukomu, kvůli kterému musela podstoupit operaci obou očí, skonala na následky prodělaného

---

⁶²⁰ BÍLEK, J.: *Tábor*, s. 113.

⁶²¹ *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Okresní soud Praha-západ, Rozhodnutí ve věci Oldřicha Tichého, 14. 2. 1969.

⁶²² *VÚA – SA AČR*, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Zápis o pohovoru s bývalým generálem Oldřichem Tichým, 24. 3. 1971.

⁶²³ *ABS*, f. H, a. č. H-342-2, Oddělení StB Nymburk, Tichý Oldřich – předání materiálů, 12. 1. 1971. Podle vyjádření paní Niny Jindřichové, která se s Oldřichem Tichým v Trnové několikrát setkala, se rodina Oldřicha Tichého nastěhovala do místního zámečku, který zakoupil Tichého zeť Dalibor Cihelka. O zámek později rodina Cihelkových v restituci přišla. Vyjádření paní Niny Jindřichové, 26. 4. 2015.

⁶²⁴ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Technické služby města Poděbrad, 29. 8. 1972.

⁶²⁵ *VÚA – VHA*, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Věc: Hlášení úmrtí, 4. 5. 1982.

šestého infarktu. Oldřich Tichý připisoval její onemocnění na vrub svému věznění, které pro jeho manželku představovalo obrovskou psychickou zátěž.⁶²⁶

Pád komunistického režimu v Československu v listopadu 1989 přinesl konečně možnost pro očištění jména Oldřicha Tichého. O rehabilitační řízení se velmi zajímal také polistopadový prezident Václav Havel. Zdůraznil to v Plzni 6. května 1990 v projevu u příležitosti konce druhé světové války: „Žijící a donedávna zapomenutí bojovníci budou povýšeni a vyznamenáni, památka mrtvých bude uctěna.“⁶²⁷

Zatímco fakt, že znovunastolení demokracie v Československu umožnilo rehabilitaci Oldřicha Tichého, je neoddiskutovatelný, kdy k rehabilitaci došlo již tak jednoznačné není. Dne 2. března 1990 byla Oldřichu Tichému udělena prostřednictvím Federálního ministerstva obrany Medaile Za zásluhy o Československou armádu I. stupně.⁶²⁸ Jaroslav Valenta, jenž pomáhal připravit k publikování část Tichého pamětí, uvedl, že se Tichý dočkal plné rehabilitace dne 3. května 1990, přičemž zároveň byl přitom povýšen do hodnosti generálporučíka.⁶²⁹ V knize *Elita armády* není o hodnosti generálporučíka v případě Oldřicha Tichého žádná zmínka, nicméně jeho rehabilitace je datována do roku 1990.⁶³⁰ Problémem ale je, že tyto údaje úplně neodpovídají archivním dokumentům. Podle nich totiž o rehabilitaci rozhodla Krajská rehabilitační komise až v lednu 1991. Pravdou ale zůstává, že v dopise z 12. června 1990, jímž Taťána Cihelková informovala KVS o úmrtí svého otce, jenž skončil po vleklé nemoci dne 5. června 1990, o něm hovoří jako o „generálporučíkovi v. v.“⁶³¹

Ať tak či tak, jméno Oldřicha Tichého nakonec bylo očištěno. Text rozhodnutí o rehabilitaci zaslané Tichého dceři Taťáně dne 22. ledna 1991 je na místě závěrem práce odcitovat v plném znění: „Vážená paní, na základě žádosti o rehabilitaci Vašeho zemřelého otce pana brig. generála Oldřicha Tichého, nar. 3[0]. 1. 1898, sděluje Vám Krajská rehabilitační komise následující. Po prostudování osobních spisů bylo zjištěno, že Váš otec byl propuštěn z armády za svoje zásadní

---

⁶²⁶ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Slovní vyjádření včetně postižení přímých rodinných příslušníků, 1. 2. 1991.

⁶²⁷ ZELENKA, Jan (ed.): *Václav Havel. Svazek VI. Projevy z let 1990–1992. Letní přemítání*. Praha 1999, s. 131.

⁶²⁸ VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Zápis o rehabilitačním jednání Krajské rehabilitační komise při KVS Praha, 22. 1. 1991.

⁶²⁹ TICHÝ, O.: *Z pamětí zpravodajce*, s. 120.

⁶³⁰ MASKALÍK, A.: *Elita armády*, s. 603.

⁶³¹ VÚA – VHA, sb. Kvalifikační listiny, Oldřich Tichý, Věc: Zpráva o úmrtí, 12. 6. 1990.

politické postoje a v rozporu s morálními principy. Na základě nesprávného propuštění z armády, byla Vaše rodina morálně i hmotně poškozena, a proto považujte Vašeho otce i Vaši rodinu za plně rehabilitovanou. Federální ministr obrany pověřil personálním rozkazem FMO č. 7/90 Krajskou rehabilitační komisi, abyste jejím prostřednictvím přijala omluvu za všechna příkoří, způsobená Vám v letech totalitního režimu a plnou morální rehabilitaci Vašeho zemřelého otce. S úctou Předseda Krajské rehabilitační komise plukovník Milan Mudra.⁶³²

---

⁶³² VÚA – SA AČR, f. Personální materiály vojáků z povolání, Oldřich Tichý, Krajská rehabilitační komise při KVS Praha, Vyrozumění Táni Cihelkové o rehabilitaci Oldřicha Tichého, 22. 1. 1991.

7. Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo vypracovat, především na základě studia archivních materiálů, ucelenou biografii rekonstruuující nepochybně velmi zajímavé a místy i značně složité životní osudy Oldřicha Tichého. Tato snaha byla motivována zejména tím, že se Oldřich Tichý prozatím nedočkal v rámci historiografie žádné odborné monografie ani studie věnované přímo jeho osobě. S ohledem na dostupnost, množství a obsah materiálů, které bylo možné pro práci využít, je jasné, že se některým epizodám ze života Oldřicha Tichého nedostalo tak podrobného zpracování, jak by si možná zasloužily. Takovým případem je například život Tichého v období od roku 1968 do jeho smrti. Nelze ovšem vyloučit, že v budoucnu nebude možné v případě nalezení nových pramenů rekonstrukci Tichého života v určitých aspektech rozšířit. Potenciál lze v tomto smyslu spatřovat například v případném objevení Tichého pozůstalosti, což se prozatím nepodařilo. Stejně tak snahy vypátrat žijící příbuzné prozatím nebyly úspěšné, přestože několik pokusů bylo v průběhu výzkumu podniknuto.

Předkládanou práci lze vnímat nejen jako „pouhou“ biografii, ale rovněž jako sondu do určité problematiky, zejména československého vojenského zpravodajství či vojenské diplomacie.

Celkem na dobu 33 let spojil Oldřich Tichý svůj život s armádou, která poprvé zásadním způsobem zasáhla do jeho života během první světové války. Po krátkém působení v rakousko-uherské armádě vstoupil do československých legií na Rusi. Tato vojenská účast jej zřejmě předurčila k setrvání v armádě také ve službách samostatného Československa, v rámci níž se v době první republiky vypracoval až na šéfa pátrací sekce výzvědné skupiny zpravodajského oddělení Hlavního štábu. Ve službách vojenského zpravodajství se také ještě dlouho před druhou světovou válkou zapojil do boje s nacistickým Německem. Díky vojenskému vysokoškolskému vzdělání, zpravodajské praxi a znalostem cizích řečí mu byl také pro období 1937–1938 svěřen úřad československého vojenského ataše ve Švýcarsku. Od úspěšného odletu z Československa spolu s dalšími členy Moravcovy zpravodajské „jedenáctky“ v předvečer německé invaze v roce 1939 působil jako aktivní účastník druhého odboje, v rámci něhož sehrál velmi důležitou úlohu na zpravodajském válečném poli a bez jehož přispění by českoslovenští zpravodajci v zahraničí jen stěží dosáhli těch výsledků, jichž dosáhli. I po odchodu ze služeb

československého vojenského zpravodajství dál příkladně plnil veškeré funkce a úkoly, které obdržel, a to jak v zahraničním odboji, tak také po návratu do Československa. Vrcholem jeho vojenské kariéry pak bylo dosažení generálské hodnosti.

Tak jako mnoha jiným účastníkům druhého odboje, nevyhnula se ani Tichému perzekuce ze strany komunistického režimu, která se neomezila jenom na více než roční pobyt v jednom z nejhorších komunistických žalářů, TNP Mírov, ale která v sobě zahrnovala také mnohaletý dohled ze strany komunistických bezpečnostních orgánů a samozřejmě také obrovskou morální újmu.

Určitého zadostiučinění se Oldřich Tichý dočkal až na samém sklonku svého života, kdy mu byla tři měsíce před smrtí udělena Medaile Za zásluhy o Československou armádu. Úplně očištěno však bylo jeho jméno až v roce 1991.

Nezbývá než doufat, že tato práce přispěje k většímu povědomí o osobnosti Oldřicha Tichého, člověka, který má své neoddiskutovatelné místo na poli českých, ale i evropských dějin.

Seznam pramenů a literatury

Nepublikované prameny

Archiv bezpečnostních složek Praha

fond 52 (Výpovědi zaměstnanců gestapa a SD)

fond 302 (Hlavní správa vojenské kontrarozvědky)

fond H (Historický fond; a. č. H-342-1; a. č. H-342-1)

fond Svazkové agendy, a. č. 625312 MV

fond Z (Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV)

Archiv Jaroslava Čvančary

Soukromá dokumentace

Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky

fond Edvard Beneš

Národní archiv Praha

fond Archiv Huberta Ripky

fond Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva

Vojenský ústřední archiv – Správní archiv Armády České republiky Olomouc

fond Personální materiály vojáků z povolání

Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv Praha

sbírka 20 (Ministerstvo národní obrany Londýn)

sbírka 22 (Československé vojenské jednotky v SSSR)

sbírka 37 (Velitelství vojenské zpravodajské služby)

sbírka Kvalifikační listiny

sbírka Legionářský poslužný spis

sbírka Vojenské zpravodajství

Edice pramenů

FÁREK, František: *Stopy mizí v archivu*. Praha 1975.

MORAVEC, František: *Špion, jemuž nevěřili*. Praha 2014.

PREININGER, Ladislav: *Přísaha. Deníky francouzského legionáře 1913–1940*. Praha 2001.

TICHÝ, Oldřich: *Z paměti zpravodajce. Poznámky k činnosti 2. Oddělení a ke knize gen. Frant. Moravce*. Historie a vojenství, 39, 1990, č. 4, s. 119–131.

TICHÝ, Oldřich: *Z paměti zpravodajce (II.)*. Historie a vojenství, 40, 1991, č. 1, s. 122–140.

ZELENKA, Jan (ed.): *Václav Havel. Svazek VI. Projevy z let 1990–1992. Letní přemítání*. Praha 1999.

Rozhovory

E-mailová korespondence s PhDr. Alenou Šimánkovou ze dne 21. 3. 2014.

E-mailová korespondence s paní Ninou Jindřichovou ze dne 26. 4. 2015.

Monografie

AMORT, Čestmír – JEDLIČKA, Ivan M.: *Tajemství vyzvědače A-54: Z neznámých aktů druhého oddělení*. Praha 1965.

BÍLEK, Jiří – LÁNÍK, Jaroslav – ŠACH, Jan: *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí. Květen 1945–květen 1955*. Praha 2006.

BROOKS, Thomas F.: *Hello Boys! Cesta V. sboru US Army z Louisiany do Plzně*. Praha 1996.

BROWN, Archie: *Vzestup a pád komunismu*. Brno 2011.

DEJMEK, Jindřich: *Diplomacie Československa*. I. díl. *Nástin dějin Ministerstva zahraničních věcí a diplomacie (1918–1992)*. Praha 2012.

DEJMEK, Jindřich – MICHÁLEK, Slavomír – NĚMEČEK, Jan: *Diplomacie Československa*. II. díl. *Biografický slovník československých diplomatů (1918–1992)*. Praha 2013.

FIC, Victor M.: *Československé legie v Rusku a boj za vznik Československa 1914-1918*. II. díl. *Bolševici a československé legie, počátek jejich ozbrojeného konfliktu, březen–květen 1918*. Brno 2007.

FIEDLER, Jiří – SLUKA, Václav: *Encyklopedie branné moci Republiky československé 1920–1938*. Praha 2006.

GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan: *Velké dějiny zemí Koruny české*. Svazek XVa. *1938–1945*. Praha – Litomyšl 2006.

GEBHART, Jan – KOUTEK, Jaroslav – KUKLÍK, Jan: *Na frontách tajné války. Kapitoly z boje československého zpravodajství proti nacismu v letech 1938–1941*. Praha 1989.

HANZLÍK, František – VONDRÁŠEK, Václav: *Armáda v zápase o politickou moc v letech 1945–1948*. Praha 2006.

KAŠKA, Václav: *Neukáznění a neangažovaní. Disciplinace členů Komunistické strany Československa v letech 1948–1952*. Praha 2014.

KLÍMA, Jan: *Dějiny Portugalska*. Praha 2007.

KLÍPA, Bohumír – PICHLÍK, Karel – ZABLOUDILOVÁ, Jitka: *Českoslovenští legionáři (1914–1920)*. Praha 1996.

KOKOŠKA, Jaroslav – KOKOŠKA, Stanislav: *Spor o agenta A-54. Kapitoly z dějin československé zpravodajské služby*. Praha 1994.

KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945. Historie jednoho povstání*. Praha 2005.

KOUTEK, Jaroslav: *Tichá fronta*. Praha 1985.

KRAUTSTENGL, Gustav: *Výtah z dějin Pěšího pluku 9 Karla Havlíčka Borovského. K 10. výročí bitvy u Buzuluku a k jubilejním slavnostem ve dnech 5. a 6. července 1928*. Most 1928.

KRČÁL, Martin: *Karel Staller. Život s dvojitou tváří. Činnost generálního ředitelství Zbrojovky Brno za okupace*. Praha 2012.

KREISINGER, Pavel: *Brigádní generál Josef Bartík. Zpravodajský důstojník a účastník prvního i druhého československého odboje*. Praha 2011.

KUKLÍK, Jan – NĚMEČEK, Jan: *Proti Benešovi! Česká a slovenská protibenešovská opozice v Londýně 1939–1945*. Praha 2004.

LÁNÍK, Jaroslav a kol.: *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1940*. Praha 2005.

MARTINOVSKÝ, Ivan a kol.: *Dějiny Plzně v datech od prvních stop osídlení až po současnost*. Plzeň 2004.

- MASKALÍK, Alex: *Elita armády. Československá vojenská generalita 1918–1992*. Banská Bystrica 2012.
- NEKOLA, Martin: *Petr Zenkl. Politik a člověk*. Praha 2014.
- NĚMEČEK, Jan: *Soumrak a úsvit československé diplomacie. 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady*. Praha 2008.
- PACNER, Karel: *Československo ve zvláštních službách: pohledy do historie československých výzvědných služeb 1914–1989*. I. díl. 1914–1939. Praha 2002.
- PERNES, Jiří a kol. *Pod císařským praporem. Historie habsburské armády 1526–1918*. Praha 2003.
- ROEWER, Helmut – SCHÄFER, Stefan – UHL, Mathias: *Encyklopedie tajných služeb ve 20. století*. Praha 2006.
- ROKOSKÝ, Jaroslav: *Rudolf Beran a jeho doba. Vzestup a pád agrární strany*. Praha 2011.
- SHAW, Antony: *Druhá světová válka den po dni*. Praha 2004.
- STEHLÍK, Eduard: *Srdce armády. Generální štáb 1919–2014*. Praha 2014.
- STRÖBINGER, Rudolf: *Stopa vede k Renému: Dokumentární reportáž*. Praha 1965.
- ŠOLC, Jiří: *Po boku prezidenta. Generál František Moravec a jeho zpravodajská služba ve světle archívních dokumentů*. Praha 2007.
- ŠOLC, Jiří: *Ve službách prezidenta. Generál František Moravec ve světle archívních dokumentů*. Praha 1994.
- TOMEŠ, Josef: *Český biografický slovník XX. století*. I. díl. A–J. Praha 1999.
- TOMEŠ, Josef: *Český biografický slovník XX. století*. III. díl. Q–Ž. Praha 1999.
- ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: *Zapomenutá elita. Českoslovenští vojenští diplomaté v letech 1938–1945*. Praha 2011.

Odborné studie a články:

- BÍLEK, Jiří: *Tábor nucené práce Mírov*. Historie a vojenství, 47, 1998, č. 4, s. 91–116.
- BŘACHOVÁ, Věra: *Destrukce důstojnického sboru čs. armády po únoru 1948*. Historie a vojenství, 41, 1992, č. 1, s. 109–127.
- GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan: *Československo-polské vojenské zpravodajské styky na jaře a v létě roku 1939*. Historie a vojenství, 41, 1992, č. 3, s. 66–94.

HANZLÍK, František: *Voják. Příklad Oskara Pejši*. In: FASORA, Lukáš – HANUŠ, Jiří – MALÍŘ, Jiří – VYKOUPILOV, Libor (ed.): *Člověk na Moravě v první polovině 20. století*. Brno 2011, s. 287–298.

KOKOŠKA (MALÍŘ), Jaroslav: *Londýnská zpravodajská skupina plk. Moravce v předvečer druhé světové války*. *Historie a vojenství*, 38, 1989, č. 4, s. 68–89.

KREISINGER, Pavel: *Rok 1941 v československém vojenském zpravodajství. Personální krize v Moravcově zpravodajské „jedenáctce“*. In: KUDRNA, Ladislav (ed.): *Válečný rok 1941 v československém domácím a zahraničním odboji*. Sborník k mezinárodní konferenci. Praha 2012.

KUDRNA, Ladislav: *Vojenské obranné zpravodajství (1945–1950). Vývoj, organizační struktury, personální obsazení*. *Paměť a dějiny*, 3, 2008, č. 1, s. 76–89.

PLACHÝ, Jiří: *Hrdelní procesy u pražského Divisního soudu v letech 1937–1938*. In: *Historica Pragensia: historický sborník Muzea hlavního města Prahy*, 2, 2005, s. 163–182.

PROCHÁZKOVÁ, Klára: *Životní osudy zpravodajského důstojníka a vojenského diplomata plukovníka Aloise Čáslavky (1899–1963)*. Olomouc 2015 (nepublikovaná diplomová práce).

STRAKA, Karel: *Československé a francouzské vojenské zpravodajství 1933–1938*. *Historie a vojenství*, 58, 2009, č. 2, s. 32–65.

STRANKMÜLLER, Emil: *Československé ofenzivní zpravodajství od března 1939*. *Odboj a revoluce 1970*, s. 189–229.

UHLÍŘ, Jan B.: *Vladimír J. Krajina – vědec a politik. K jeho nedožitým 90. narozeninám*. *Historický obzor*, 6, 1995, č. 1, s. 16–20.

ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica: *Československá armáda 1939–1945. Plány a skutečnost*. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Z. (ed.): *Československá armáda 1939–1945 (Plány a skutečnost)*. Příspěvky z mezinárodní konference 22.–23. října 2002. Praha 2003, s. 22–31.

Internetové zdroje

- ČVUT v Praze: *Historie*. In: <http://www.cvut.cz/historie> [cit. 18. 10. 2014].
- Dobromysl Foundation: *Fotogalerie*. In: http://www.indiannet.eu/home_resistance/fotky/part2/cz001.html [cit. 25. 4. 2015].
- Encyklopedický slovník českých dějin 1938–1945*. Heslo: *Československé pozemní jednotky ve Francii*. In: http://www.usd.cas.cz/UserFiles/File/Publikace/Slovník38_45.pdf [cit. 1. 3. 2015].
- Gymnázium, Brno, Křenová 36: *Historie školy*. In: <http://www.gymkren.cz/o-gymnaziu-krenova-brno/historie-skoly/> [cit. 18. 10. 2014].
- KOKOŠKA, Stanislav: *Než vypukla válka. Němci ve službách čs. zpravodajské služby v letech 1935–1939*. In: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2007/4/nez-vypukla-valka-/> [cit. 30. 1. 2015].
- Nina Jindřichová – Sochařský a štukatérský ateliér: *Portrét generála Oldřicha Tichého*. In: <http://www.jindrichova.com/portfolio/volna-tvorba/portrety> [cit. 26. 4. 2015].
- PANUŠ, Bernard: *Tichý Oldřich*. In: <http://www.kareivasatko.cz/zivotopisy-legionaru/ruske-legie-/tichy-oldich> [cit. 18. 10. 2014].
- PANUŠ, Bernard: *Vojenské školství v čs. legiích*. In: <http://www.kareivasatko.cz/historie-ceskoslovenskych-legii/odborne-clanky/vseobecne-k-cs-legiim/vojenske-kolstvi-v-slegiich> [cit. 19. 11. 2014].
- PAVLÍK, Jiří – POKORNÝ, Radek: *Bojovali za nás. Legionáři z Královehradecka*. In: http://g.denik.cz/17/81/legionari_00003.jpg [cit. 25. 2. 2015].
- PLACHÝ, Jiří: *Jak fungovalo ministerstvo obrany v Londýně*. In: <http://www.vhu.cz/jak-fungovalo-ministerstvo-obrany-v-londyne/> [cit. 9. 3. 2015].
- STRAKA, Karel: *Obnova československo-francouzské zpravodajské kooperace mezi březnem a srpnem 1939* (dále jen *Obnova*). In: <http://www.vhu.cz/obnova-ceskoslovensko-francouzske-zpravodajske-kooperace-mezi-breznem-a-srpnem-1939/> [cit. 14. 2. 2015].

Seznam použitých zkratk

ABS – Archiv bezpečnostních složek

AHR – Archiv Huberta Ripky

brig. gen. – brigádní generál

CIA – Central Intelligence Agency

CIC – Counter Intelligence Corps

ČVUT – České vysoké učení technické

div. gen. – divizní generál

doc. – docent

dr. – doktor

gen.– generál

genmjr. – generálmajor

Gestapo – Geheime Staatspolizei

gšt.– generálního štábu

HaV – Historie a vojenství

HSOBZ – Hlavní zpráva obranného zpravodajství

HSVO – Hlavní správa výchovy a osvěty

Ing. – inženýr

j. d.– jednoroční dobrovolník

jezd.– jezdeckta

JUDr. – doktor práv

konc.– konceptní

kpt. – kapitán

KSČ – Komunistická strana Československa

KVS – Krajská vojenská správa

mjr. – major

MNB – Ministerstvo národní bezpečnosti

MNO – Ministerstvo národní obrany

MNV – městský národní výbor

MS – Ministerstvo spravedlnosti

MÚA AV ČR – Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky

MV – Ministerstvo vnitra

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

NA – Národní archiv
NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
OBZ – obranné zpravodajství
OSS – Office of Strategic Services
OVS – Okresní vojenská správa
pěch.– pěchoty
pkpt. – podkapitán
plk.– plukovník
pplk. – podplukovník
PŘPII – EO – Policejní ředitelství Praha II – Evidence obyvatelstva
PÚ – Politické ústředí
ROH – Revoluční odborové hnutí
rt. – rotný
rtm.– rotmistr
SHAEF – Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces
SIS – Secret Intelligence Service
SNB – Sbor národní bezpečnosti
SOE – Special Operation Executive
SR – Service de Renseignement
SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
StB – Státní bezpečnost
Svazarm – Svaz pro spolupráci s armádou
škpt.– štábní kapitán
ŠVBM – Štáb pro vybudování branné moci
TNP – Tábor nucené práce
ÚO – útvarová organizace
USFET – United States Formaces of European Theatre
ÚV – Ústřední výbor
ÚVOD – Ústřední výbor odboje domácího
VÚA – SA AČR – Vojenský ústřední archiv – Správní archiv Armády České republiky
VÚA – VHA – Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv Praha
v. v.– ve výslužbě
v zál. – v záloze

Resumé

The main research purpose of this thesis is to create the first biographical study about the life story of intelligence officer and military diplomat brigadier general Oldřich Tichý in the context of 20th century. The main reason for this research is the absence of any professional work about this very interesting and important officer of Czechoslovakian army. The thesis is divided into four chapters, each of them dealing with one specific period of his life. The first chapter is introductory and it focuses on the childhood, youth of Oldřich Tichý and his career in the Austro-Hungarian army and Czechoslovakian legions in Russia. Chapter two concerns service of Oldřich Tichý in Czechoslovakian army as ordinary officer, intelligence officer and military diplomat. The third chapter examines military service of Oldřich Tichý during the Second World War. It focuses on his intelligence work, his service as liaison officer at the Dutch army in Great Britain, officer at the Czechoslovakian military headquarters and liaison officer at the third American army. The last chapter of this thesis deals with career and life of Oldřich Tichý after the war, especially with his persecution by communists and his rehabilitation.

Přílohy

Důstojnické hodnosti Oldřicha Tichého

praporčík	6. 1. 1919
podporučík	7. 7. 1919
nadporučík	5. 9. 1920
kapitán	1. 11. 1921
štábní kapitán	9. 7. 1927
major	10. 2. 1933
podplukovník	10. 7. 1937 (s účinností od 1. 7. 1937)
plukovník	15. 12. 1944 (s účinností od 28. 10. 1944)
brigádní generál	20. 2. 1947

Výběr řádů a vyznamenání, které Oldřich Tichý obdržel⁶³³

Řád sv. Jiří IV. stupně (1919)

Československý válečný kříž 1918 (1921)

Řád M. R. Štefánika „Sokol s mečí“ (1921)

Italský válečný záslužný kříž (1921)

Československá revoluční medaile

Československý válečný kříž 1939

Polský řád „Polonia Restituta“

Rytířský řád Čestné legie

Francouzský řád „Nishan Iftikar“

Československá pamětní medaile (1944)

Československá vojenská medaile za zásluhy I. stupně (1944)

Americké vyznamenání „Legion of Merit“ (1945)

---

⁶³³ V závorce uveden rok udělení, pokud je znám.

Fotografie

Obr. 1: Skupinová fotografie důstojníků československé armády z dvacátých let. Oldřich Tichý, zde pravděpodobně v hodnosti kapitána (s lodičkou na hlavě sedící pod prezidentem T. G. Masarykem)

Zdroj: PAVLÍK, Jiří– POKORNÝ, Radek: *Bojovali za nás. Legionáři z Královehradecka*. In: http://g.denik.cz/17/81/legionari_00003.jpg [cit. 25. 2. 2015].

Obr. 2: Zpravodajští důstojníci druhého oddělení Hlavního štábu: zleva Vladimír Cigna (klobouk). Bohumil Dítě, Antonín Longa (klobouk), neznámý, Oldřich Tichý, František Moravec (klobouk, hůl), František Fryč, František Hájek (klobouk), Alois Frank (klobouk), Josef Bartík (klobouk, dlouhý plášť), Alexander Fritscher (klobouk), Josef Fořt, Václav Sláma (klobouk), František Fárek (klobouk), dva neznámí uniformovaní důstojníci

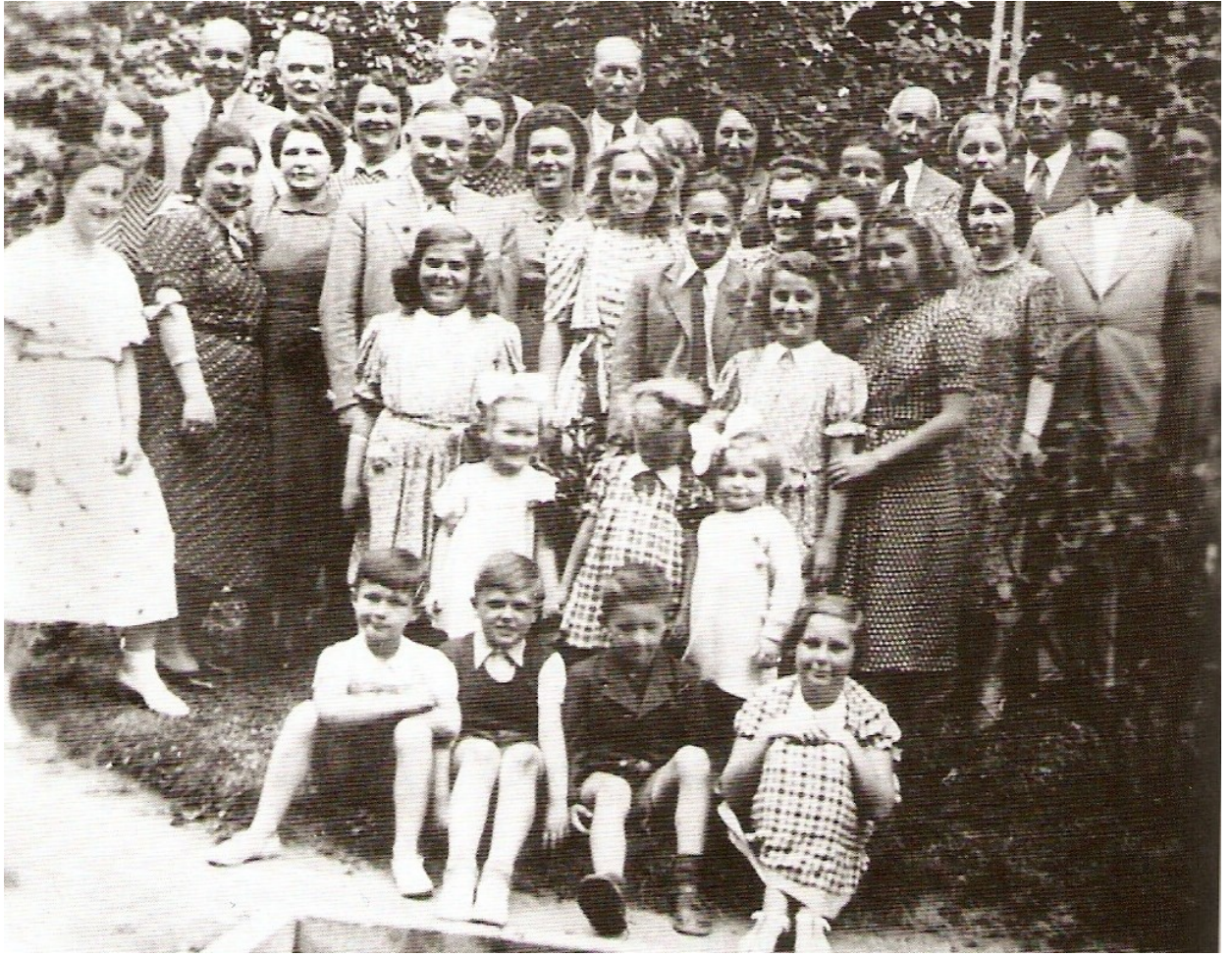
Zdroj: KREISINGER, P. *Brigádní generál*, s. 45

Obr. 3: Moravcova „jedenáctka“ ve Velké Británii: zleva Václav Sláma, Karel Paleček, Oldřich Tichý, Vladimír Cigna, Josef Fořt, Emil Strankmüller, František Moravec, František Fryč, Josef Bartík, Alois Frank a Jaroslav Tauer

Zdroj: Dobromysl Foundation: *Fotogalerie*. In:

http://www.indiannet.eu/home_resistance/fotky/part2/cz001.html [cit. 25. 4. 2015].

Obr. 4: Rodiny zpravodajských důstojníků ve Varšavě v Polsku

Zdroj: *Archiv Jaroslava Čvančary*, Soukromá dokumentace

Obr. 5: Exilový prezident polské republiky Władysław Rackiewicz vyznamenává československé zpravodajské důstojníky řádem „Polonia Restituta“. Dekorován je Josef Bartík. Oldřich Tichý stojí vedle Bartíka. V pozadí je vidět František Moravec a nalevo od prezidenta stojí polský exilový premiér gen. Władysław Sikorski (1941)
Zdroj: KREISINGER, P. *Brigádní generál*, s. 95.

Obr. 6: Poválečná fotografie Oldřicha Tichého

Zdroj: ABS, f. H, a. č. H-342-2

Obr. 7: Fotografie Oldřicha Tichého z poválečné žádosti o vystavení nového řidičského průkazu

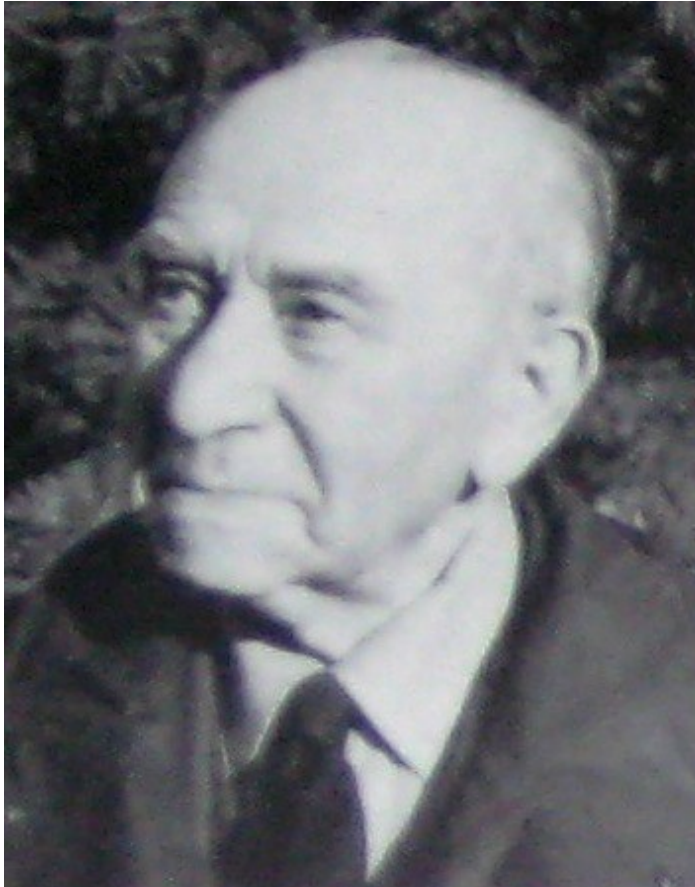
Zdroj: NA, f. PŘPII – EO

Obr. 8: Fotografie Oldřicha Tichého ze zbrojního pasu z roku 1949

Zdroj: NA, f. PŘPII – EO

Obr. 9: Oldřich Tichý v roce 1990

Zdroj: KOKOŠKA, J. – KOKOŠKA, S.: *Spor o agenta A-54*, s. 306

Obr. 10: Portrét Oldřicha Tichého

Zdroj: Nina Jindřichová – Sochařský a štukatérský ateliér: *Portrét generála Oldřicha Tichého*. In: <http://www.jindrichova.com/portfolio/volna-tvorba/portrety> [cit. 26. 4. 2015]

Anotace

Jméno a příjmení:	Radim Staněk
Fakulta:	Filozofická
Katedra:	Historie
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kreisinger
Rok obhajoby	2015

Název práce:	Životní osudy zpravodajského důstojníka a vojenského diplomata brig. gen. Oldřicha Tichého (1898–1990)
Název v angličtině:	The Life Story of Intelligence Officer and Military Diplomat Brigadier General Oldřich Tichý (1898–1990)
Anotace:	Práce je první ucelenou biografickou studií rekonstruující životní osudy významného československého zpravodajského důstojníka a vojenského diplomata brig. gen. Oldřicha Tichého, a to v kontextu celého 20. století. Práce je zároveň sondou do problematiky vojenského zpravodajství a vojenské diplomacie.
Klíčová slova:	Československo, legie, československá armáda, vojenské zpravodajství, vojenská diplomacie, první republika, druhá světová válka, KSČ, perzekuce komunistickým režimem, rehabilitace
Anotace v angličtině:	The thesis is the first complete biographical study reconstructing the life story of important intelligence officer and military diplomat brigadier general Oldřich Tichý in

	the context of whole 20 th century. The thesis i also the probe into problems of military intelligence and military diplomacy.
Anglická klíčová slova:	Czechoslovakia, legions, Czechoslovakian army, military intelligence, military diplomacy, first Czechoslovak republic, Second World War, Communist Party of Czechoslovakia, persecution by communist regime, rehabilitation
Přílohy vázané v práci:	Důstojnické hodnosti Oldřicha Tichého; Výběr z řádů a vyznamenání; Fotografie
Rozsah práce:	149 stran
Jazyk práce:	čeština